

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας

& Περιφερειακής Ανάπτυξης

Ακαδημαϊκό έτος 1994-1995

Διπλωματική Εργασία

Θεσμοί Παρέμβασης της Αυτοδιοίκησης
Α' και Β' Βαθμού στο Χωροταξικό
Σχεδιασμό στην Ελλάδα

της φοιτήτριας *Καραλή Δέσποινα*

Επιβλέποντες καθηγητές:
Γιαννακούρου Τζίνα
Μπεριάτος Ηλίας
Χριστοφιλοπούλου Παρασκευή

ΒΟΛΟΣ, ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΣ 1995

αρ. εισ. ... 1995/9

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000010965

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 1348/1
Ημερ. Εισ.: 28-05-1995
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΜΧΠΠΑ
1995
ΚΑΡ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ _____	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ _____	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	
ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ _____	12
1.1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ _____	12
1.2. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ _____	15
1.3. Η ΑΝΑΓΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ _____	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο	
ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΘΕΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ _____	22
2.1. Ο ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ _____	22
2.1. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ _____	23
2.2.1. Η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση _____	24
2.2.2. Η Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση _____	25
2.3. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ _____	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο	
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΠΟΥ ΚΑΘΟΡΙΣΑΝ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ _____	30
3.1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (1975-1994) _____	30

3.1.1. Περίοδος από την ανασύσταση του ελληνικού κράτους έως το 1974: Η περίοδος της συνταγματικής κατοχύρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα _____	32
3.1.2 Περίοδος 1974-1981: η συνταγματική κατοχύρωση του Χωροταξικού Σχεδιασμού και η παράλληλη πορεία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης _____	37
3.1.3. Περίοδος 1981-1989: η τομεακή αντίληψη του σχεδιασμού _____	42
3.1.4. Περίοδος από το 1989 έως σήμερα _____	45
3.3. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ _____	48
3.4. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ _____	52
3.5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ _____	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ _____	
4.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ _____	58
4.2. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ _____	59
4.3. ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΙΣ ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥΣ _____	64
4.4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ Ζ.Ο.Ε. ΑΠΟ ΤΟ 1983 ΕΩΣ ΤΟ 1994 _____	65
4.4.1. Θεσμικό πλαίσιο καθορισμού ΖΟΕ _____	67
4.4.2. Η ανταπόκριση των ΟΤΑ στις μελέτες καθορισμού των ΖΟΕ _____	68
4.4.3. Μια γενικότερη εικόνα της συμβολής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην διαδικασία των ΕΧΜ _____	72
4.5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1990-1994 ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ _____	74
4.5.1. Η αντίδραση των ΟΤΑ με αριθμούς _____	74
4.5.2. Παρουσίαση των γνωμοδοτήσεων των Δημοτικών και Κοινοτικών συμβουλίων για τον καθορισμό ΖΟΕ (περίοδος 1990-1994) _____	78

4.5.3. Ανάλυση γνωμοδοτήσεων	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο	
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ & ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ	
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΟΙ ΝΕΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟ	
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	102
5.1.ΓΕΝΙΚΑ	102
5.2.Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ	
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	103
5.3.ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΑ	
ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ	107
5.4.Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ	108
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	112
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	114
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	117
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	123

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΧΜ	61
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΦΑΣΕΙΣ & ΣΤΑΔΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ	63
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΕΣ ΖΟΕ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1983-1994	66
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΣ ΖΟΕ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1983-1994	70
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΕΣ ΖΟΕ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1990-1994	74
ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΙΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΖΟΕ (1990-1994)	75
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΜΕ ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ	95

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΓΠΣ	: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
ΓΟΚ	: Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός
ΔΚΚ	: Δημοτικός & Κοινοτικός Κώδικας
ΕΕΤΑΑ	: Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης
ΕΜΠ	: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
ΕΠΑ	: Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης
ΕΟΚ	: Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΕ	: Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΤΠΑ	: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΖΟΕ	: Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου
Π.Δ.	: Προεδρικό Διάταγμα
ΠΘ	: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
ΠΔΕ	: Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΚΕΔΚΕ	: Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων Ελλάδας
ΜΟΠ	: Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα
ΝΣ	: Νομαρχιακό Συμβούλιο
ΟΤΑ	: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΣτΕ	: Συμβούλιο της Επικρατείας
Τ.Α.	: Τοπική Αυτοδιοίκηση
ΤΕΕ	: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
ΤΕΔΚΝ	: Τοπική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων Νομού
ΤΑΠ	: Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα
ΥΠ.ΕΣ.	: Υπουργείο Εσωτερικών
ΥΠ.ΕΘΟ	: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
ΥΠ.ΕΧΩΔΕ	: Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας & Δημοσ. Έργων
ΦΕΚ	: Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

Εισαγωγή

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία αυτή φιλοδοξεί να αποτελέσει μία ουσιαστική μελέτη του ρόλου της Αυτοδιοίκησης στον Χωροταξικό Σχεδιασμό και του βαθμού παρέμβασής της στην διαδικασία υλοποίησής του.

Το δεσμικό πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και το δεσμικό πλαίσιο του Χωροταξικού Σχεδιασμού, έχουν αποδώσει στην Αυτοδιοίκηση μια σειρά αρμοδιοτήτων. Όμως η δεσμοδέτηση του νέου νόμου για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, που ουσιαστικά δημιουργεί ένα νέο διοικητικό επίπεδο, καθώς και η τροποποίηση των αρμοδιοτήτων της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης, αναπροσαρμόζει αυτές τις αρμοδιότητες και επανακαθορίζει τις δράσεις της.

Με δεδομένες τις εξελίξεις αυτές, η συγκεκριμένη εργασία στοχεύει στην ανάλυση του δεσμικού πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και του δεσμικού πλαισίου της Αυτοδιοίκησης ώστε να διαπιστωθεί πως διαχρονικά εξελίσσεται ο τρόπος και ο βαθμός παρέμβασης της Αυτοδιοίκησης στην σχεδιαστική διαδικασία και ποιά είναι τα προβλήματα, που η παρέμβαση αυτή έχει αναδείξει, τόσο στο επίπεδο της επάρκειας του δεσμικού πλαισίου, όσο και σε αυτό των υπολοίπων οργανωτικών και κοινωνικών παραμέτρων παρέμβασης.

Είναι γεγονός πως η όλη προσπάθεια δεν υποστηρίχθηκε επαρκώς από την ύπαρξη σχετικής βιβλιογραφίας και εμπειρικών στοιχείων. Αν και διαπιστώθηκε ότι η βιβλιογραφία πάνω σε θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι αρκετά πλούσια, λίγες δημοσιεύσεις ή έρευνες έχουν ασχοληθεί ειδικότερα με τη σύνδεση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με το Χωροταξικό Σχεδιασμό.

Ανάλογα και μεγαλύτερα προβλήματα συνάντησε η ανεύρεση εμπειρικών στοιχείων για την τεκμηρίωση της διπλωματικής. Γεγονός είναι πως η μόνη δεσμοδετημένη μορφή συμμετοχής της Αυτοδιοίκησης στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού είναι η γνωμοδότηση των ΟΤΑ στις προτάσεις καθορισμού Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ). Στην προσπάθειά μας να συγκεντρώσουμε εμπειρικά στοιχεία, που να αποδεικνύουν τον τρόπο και το βαθμό παρέμβασης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) στη διαδικασία Χωροταξικού Σχεδιασμού, εκ των πραγμάτων οδηγηθήκαμε στην αναζήτηση του ανάλογου υλικού, το οποίο αποτελείται από το σύνολο των γνωμοδοτήσεων των ΟΤΑ για τις ΖΟΕ από το 1990 έως το 1994.

Οι υπηρεσίες στις οποίες απευθυνθήκαμε δεν μπορούσαν να μας παράσχουν παρά μόνο πολύ πρόσφατα στοιχεία. Τα παλαιότερα στις περισσότερες περιπτώσεις δεν υπήρχαν ή είχαν χαθεί ανάμεσα στα διάφορα αρχεία των δημοσίων υπηρεσιών.

Επίσης, στοιχεία που συμπληρώνουν το πρωτογενές αυτό υλικό, αποτέλεσαν τα Π.Δ. με τα οποία καθορίστηκαν οι ΖΟΕ από το 1983 έως το 1994 καθώς και μια σειρά συνεντεύξεων με σχετιζόμενους φορείς (ΥΠΕΧΩΔΕ, ΕΕΤΑΑ).

Η όλη εργασία αποτελείται από πέντε κεφάλαια, η θεματική κατεύθυνση των οποίων παρουσιάζεται συνοπτικά παρακάτω.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας αυτής επιχειρείται η οριοθέτηση των δύο δεσμών (Τοπικής Αυτοδιοίκησης & Χωροταξικού Σχεδιασμού) και γίνεται η αναζήτηση των σημείων επαφής τους. Προσδιορίζονται τέλος, οι τάσεις και αντιλήψεις εκείνες που οδηγούν στην συσχέτισή τους. Εδώ τίθενται και τα πρώτα ερωτήματα για τον τρόπο και τον βαθμό παρέμβασης της Αυτοδιοίκησης και κυρίως επικεντρώνεται το ενδιαφέρον στα ερωτήματα εκείνα, που η παρούσα εργασία καλείται να απαντήσει.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, η ιστορική αναδρομή των δύο δεσμών θα αναζητήσει την πορεία εξέλιξης των βαθμίδων διοίκησης της χώρας μας έως σήμερα, αλλά και την πορεία του Χωροταξικού Σχεδιασμού

Στο τρίτο κεφάλαιο θα παρουσιαστούν οι γενικές αρχές του δεσμικού πλαισίου των δύο δεσμών, όπως αυτό διαμορφώθηκε τα τελευταία χρόνια (1975 έως σήμερα). Με βάση τις κοινωνικο-πολιτικές αλλαγές στο ελληνικό σκηνικό ήταν απαραίτητη η εξέταση των δεσμικών πλαισίων σε τρεις περιόδους: α) 1975-1981, β) 1981-1989, γ) 1989 έως σήμερα. Εδώ, διαπιστώνονται οι ιδιαιτερότητες της κάθε περιόδου και οι συνέπειες των δεσμικών ρυθμίσεων στο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού. Επίσης, παρουσιάζονται οι αρμοδιότητες που έχει η Τ.Α. σήμερα, αναφορικά με τις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού. Τέλος γίνεται αναφορά και στις αρμοδιότητες της Τ.Α. στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό, που υπήρξε μέχρι πρότινος, η μόνη μορφή χωρικού σχεδιασμού.

Έχοντας παρουσιάσει το νομοθετικό πλαίσιο της Αυτοδιοίκησης, παραθέτουμε μια σειρά εμπειρικών στοιχείων που μπορούν να βοηθήσουν στην κατανόηση όχι μόνο της δράσης της, αλλά και του κατά πόσον ο ρόλος ο οποίος είχε αναλάβει να διαδραματίσει

εξυπηρέτησε τόσο τον χωροταξικό σχεδιασμό ως πολιτική, όσο και την διαδικασία υλοποίησής του. Έτσι, στο 5ο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ανάλυση των εμπειρικών στοιχείων. Υλικό για το συγκεκριμένο θέμα αποτέλεσε το σύνολο των γνωμοδοτήσεων των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων στην διαδικασία γνωμοδότησης των μελετών καθορισμού Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (περίδος 1990-1994). Οι γνωμοδοτήσεις δόθηκαν από το ΥΠΕΧΩΔΕ, ενώ μια σειρά άλλων στοιχείων που έχουν συλλεγεί προέκυψαν βάσει έρευνας πεδίου.

Επίσης, μια σημαντική παράμετρος του όλου θέματος, που η εργασία αυτή στοχεύει να παρουσιάσει στο 6ο κεφάλαιό της, είναι οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης πάνω σε ζητήματα Χωροταξικού Σχεδιασμού και διοίκησης. Η σημασία αυτής της παραμέτρου έγκειται στο γεγονός ότι για την χάραξη εθνικής πολιτικής λαμβάνονται υπόψη οι τάσεις και οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρότι θέματα όπως αυτό της διοικητικής διάρθρωσης αποτελούν αμιγώς εθνικά ζητήματα. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται αναφορά στους στόχους που θέτει η κοινότητα, με βάσει ποια λογική και ποιους τρόπους θα αναζητηθεί η επίτευξη των στόχων.

Τέλος, οι γενικότερες τάσεις που επικρατούν σήμερα αλλά και κάποια αναφορά στα ρεύματα εκείνα που μπορούν να επηρεάσουν τον χωροταξικό σχεδιασμό και την Τοπική Αυτοδιοίκηση στην μορφή, δομή και λειτουργία τους καθώς επίσης και την μεταξύ τους σχέση θα παρουσιαστούν στο 7ο κεφάλαιο.

Κλείνοντας παραδέτονται κάποια συμπεράσματα εφ' όλης της ύλης με μορφή epilόγου, όπου θα αναφερθούν η κριτική και τα προσωπικά σχόλια.

Τέλος, τα συμπεράσματα που προκύπτουν για τον βαθμό εξυπηρέτησης του δεσμικού πλαισίου αναφορικά με την παρέμβαση της Αυτοδιοίκησης στον Χωροταξικό Σχεδιασμό, αλλά και την σκοπιμότητα της συμμετοχής της αποτελούν και το τελευταίο μέρος της εργασίας.

Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι το ενδιαφέρον και η πρωτοτυπία της προβληματικής της εργασίας έγκειται στην θεματική της κατεύθυνση, η οποία έχει επίκαιρο χαρακτήρα αλλά και μεγάλη σημασία για τον σχεδιασμό. Η χωρική αναδιάρθρωση της διοικητικής εξουσίας που επιχειρήται τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας και η παράλληλη προσπάθεια αναβάθμισης του ρόλου της Τοπικής

Αυτοδιοίκησης φέρνουν το θέμα αυτό στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Οι νέες αντιλήψεις για τον Σχεδιασμό και οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους δυο δεσμούς προσδιορίζουν τις νέες απαιτήσεις για νέους τρόπους παρέμβασης. Από τα παραπάνω καθίσταται σαφής η σχέση του θέματος με τον χωροταξικό σχεδιασμό αλλά και τις γενικότερες αναπτυξιακές διαδικασίες και κατ'επέκτασιν με το γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος.

Πρέπει τέλος να αναφερθεί ότι η συγκεκριμένη εργασία έχει επιβλεφθεί από τις διδάσκουσες κ.Γεωργία Γιαννακούρου και κ.Παρασκευή Χριστοφιλοπούλου.

Κεφάλαιο 1ο

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

- ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
- ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
- Η ΑΝΑΓΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

1.1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Αν η χωροταξία ως επιστήμη αποτελεί το θεωρητικό εκείνο πλαίσιο που μπορεί να προσεγγίσει τις εκάστοτε ανάγκες ενός τόπου για την ανάπτυξη, τότε ο σχεδιασμός αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για την ανάπτυξη. Από αυτόν εξαρτάται η διαδικασία των επεμβάσεων στο χώρο.

Διάφοροι μελετητές έχουν αναφερθεί κατά καιρούς στον Σχεδιασμό στην προσπάθειά τους να τον ορίσουν. Για πολλούς "*Χωροταξικός ή Φυσικός Σχεδιασμός και Προγραμματισμός*" είναι:

"το σύνολο των διαδικασιών και ενεργειών που απαιτούνται και εφαρμόζονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση ρύθμισης και οργάνωσης του χώρου (οποιασδήποτε κλίμακας)."¹

Ο σχεδιασμός στην ευρύτερή του έννοια αποτελεί τον προκαθορισμό των στόχων και των τρόπων για την επίτευξή τους. Όμως δεν μπορεί κανείς να ξέρει τους στόχους του σχεδιασμού, πριν μελετήσει απ' όλες τις πλευρές το αντικείμενο και τις προοπτικές εξέλιξής του.² Επίσης, δεν μπορεί να αρχίσει μια διαδικασία σχεδιασμού χωρίς να ξέρει περίπου τι επιδιώκει. Οι στόχοι όμως υπάρχουν σαν γενικές κατευθύνσεις και συγκεκριμενοποιούνται καθώς προχωρά η μελέτη. Σε όλες αυτές τις φάσεις διαφαίνεται πως οφείλει ο μελετητής στην διαδικασία Χωροταξικού Σχεδιασμού να δέχεται

---

¹ Μπεριάτος Η., διδακτικές σημειώσεις, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1993

² Αραβαντινός Αθ., "Πολεοδομικός Σχεδιασμός", Ε.Μ.Π., σελ.69

πολλές και ουσιαστικές επιδράσεις για την ενημέρωσή του πάνω στο δεδομένο θέμα.

Ειδικότερα, αντικείμενο του Χωροταξικού Σχεδιασμού είναι

- περιφέρειες-περιοχές ή διαμερίσματα της χώρας
- το σύνολο της χώρας, ενίοτε και σύνολα κρατών

Τα σχέδια που προκύπτουν αφορούν αντίστοιχα, τον περιφερειακό, τον εθνικό σχεδιασμό-προγραμματισμό και τα διακρατικά σχέδια ή διακρατικό σχεδιασμό.³

Η διαφορά με τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό έγκειται τόσο στο αντικείμενο, όσο και στην κλίμακα. Το αντικείμενο του Πολεοδομικού Σχεδιασμού είναι η πόλη και είναι προφανές πως η κλίμακα του Χωροταξικού Σχεδιασμού είναι ευρύτερη

Ο όρος σχεδιασμός αναφέρεται

1. σε αξιολογικούς παράγοντες, με λίγα λόγια στις επιδιώξεις, στους στόχους και τα κριτήρια σχεδιασμού,
2. το πλαίσιο δράσης, που στην πραγματικότητα είναι ένα σύνολο δυνατοτήτων και περιορισμών,
3. και το προϊόν του σχεδιασμού, που μπορεί να είναι υλικό ή ιδεατό (αντικείμενο ή πρόγραμμα δράσης που να προκύπτει ολοκληρωμένο σε μια στιγμή στο χρόνο).

Όμως για να προκύψει το προϊόν του σχεδιασμού, πρέπει να υπάρξει μια ενδιάμεση διαδικασία ή μια διαδικασία μέσα από την οποία θα πηγάζει το προϊόν. Αυτή προϋποθέτει, αν και δεν είναι διακριτή, την ανάλυση και τη σύνδεση των αξιολογικών παραγόντων. Παλαιότερα, είχε θεωρηθεί ότι η ανάλυση και η σύνδεση είναι δύο βήματα της ίδιας διαδικασίας, που το πρώτο διαδέχεται το δεύτερο. Σήμερα, γνωρίζουμε πως κάτι τέτοιο δεν ισχύει, εφόσον οι ανάγκες δημιουργούν μια αμφίρροπη σχέση μεταξύ ανάλυσης και σύνδεσης.

Η σχεδιαστική διαδικασία αποτελείται από τέσσερις φάσεις

1. περιγραφή
2. διατύπωση εναλλακτικών λύσεων
3. αξιολόγηση και επιλογή

³ Αραβαντινός Αθ., "Πολεοδομικός Σχεδιασμός", ΕΜΠ, σελ.57-60

4. εφαρμογή και παρακολούθηση

Όταν συμβαίνει να λαμβάνονται υπόψη για το σχεδιασμό όλες εκείνες οι συνιστώσες με χωρικά ή α-χωρικά χαρακτηριστικά, που συνδέτουν το πλαίσιο του σχεδιασμού, τότε μπορούμε να μιλάμε για καθολικό σχεδιασμό. Η διαφορά του από τον τομεακό σχεδιασμό είναι ότι δεν εξετάζει ένα και μόνο τομέα, αλλά το σύνολο των παραμέτρων εκείνων που μπορούν να επηρεάσουν την πορεία του σχεδίου.

Από την άλλη πλευρά τίθεται το ερώτημα ποιος κάνει την ρύθμιση, την παρέμβαση στο χώρο και για ποίο λόγο; Η παρέμβαση κινείται κυρίως από ιδιώτες αλλά και από το κράτος.

Οι κρατικές παρεμβάσεις αφορούν:

1. Κατανομή στο χώρο των δημοσίων επενδύσεων
2. Οργάνωση του διοικητικού μηχανισμού πλαισίωσης της οικονομικής δραστηριότητας
3. Χωροθέτηση σημαντικών ειδικών παρεμβάσεων.
4. Γενικά νομοθετικά πλαίσια που προσδιορίζουν διαδικασίες με όρους δόμησης. Υπάρχει ένα τέτοιο πλαίσιο το οποίο καθορίζει τους όρους δόμησης για την εκμετάλλευση των ακινήτων εντός ή εκτός σχεδίου καθώς και άλλα χαρακτηριστικά (ΓΟΚ, εκτός σχεδίου δόμηση).
5. Δημόσια έργα που αλλάζουν τη δομή του χώρου, όπως π.χ. χαράξεις δρόμων (αλλάζει η προσπελασιμότητα και αυτό κινητοποιεί τις επενδύσεις).
6. Έμμεσες (Soft) ρυθμίσεις, όπως π.χ. σεμινάρια εξειδίκευσης εργαζομένων.
7. Χωροταξικά σχέδια και προγράμματα

Τα χωροταξικά σχέδια και προγράμματα διαφέρουν από τα 4, 5 και 6 και η διαφορά βρίσκεται στην κλίμακα. Το σχέδιο έχει χωρικά όρια. Είναι χωροθετημένο. Αυτή η ιδιομορφία του είναι και το βασικό του πλεονέκτημα. Στα σχέδια αυτά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλα τα πιο πάνω εργαλεία (4, 5 και 6), αλλά εξειδικεύονται σε τοπικό επίπεδο και άρα έχουν ένα προνομιακό χαρακτήρα μέσου αυτού του πλεονεκτήματος.

Ο Χωροταξικός Σχεδιασμός είναι πολύ σημαντικός τόσο σε ευρύτερο επίπεδο όσο και σε τοπικό. Στην περίπτωση που ο

σχεδιασμός γίνεται σε μικρής κλίμακας περιοχή τα αποτελέσματά του είναι πιο άμεσα, χωρίς αυτό να σημαίνει πως απαραίτητα είναι και βραχυπρόθεσμοι οι στόχοι του.

Οι στόχοι θα πρέπει να προσδιορίζονται από τις ανάγκες της κοινωνίας. Η ανάδειξη των στόχων αυτών, είναι σημαντική προϋπόθεση για την διαμόρφωση κάθε πολιτικής παρέμβασης στο χώρο. Οι στόχοι αυτοί διαμορφώνουν την αντίληψη πως γνωρίζουμε το χώρο στον οποίο ζούμε, τις ανάγκες μας αλλά και το τι προσπαθούμε να επιτύχουμε με κάθε δράση. Η βασική μονάδα πάνω στην οποία καλείται να δράσει ο Σχεδιασμός είναι ο χώρος. Ο χώρος όμως πέρα από την γεωγραφική του διάσταση εμπεριέχει και κοινωνικοοικονομικές διαστάσεις καθώς και μια σειρά άλλων κανόνων που διέπουν την δομή και λειτουργία της κοινωνίας. Όμως, η χωρική ή γεωγραφική διάσταση των ανθρώπινων δράσεων, παρά την σημαντικότητα που έχει αποκτήσει σήμερα, δεν αποτελούσε πάντοτε μια αναγνωρισμένη παράμετρο.

Έτσι, ανάλογα με τη χρονική στιγμή και τις ανάγκες της κοινωνίας, ο σχεδιασμός μπαίνει στη διαδικασία οργάνωσης των παρεμβάσεων. Πρέπει να σημειωθεί πως τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο ή τομεακό ο Σχεδιασμός οφείλει να λαμβάνει υπόψη του τις συγκεκριμένες συνθήκες κάτω από τις οποίες θα επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί, αλλά και το γεγονός ότι οι φορείς του (το κράτος αλλά και ο ιδιωτικός τομέας) οφείλουν να αποδεικνύουν κάθε φορά πως έχουν λάβει υπόψη τις ανάγκες αυτών που αποτελούν τους αποδέκτες των παρεμβάσεων.

1.2. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η Δημόσια διοίκηση⁴, όπως και το ίδιο το Κράτος, αποτελεί προϊόν των αναγκών οργάνωσης και διευθέτησης των προβλημάτων της εκάστοτε κοινωνίας. Έτσι, έχει έναν ιδιαίτερο ρόλο: να εκπληρώνει τους στόχους που η ίδια η κοινωνία προσδιορίζει. Είναι επομένως, ένα εργαλείο για την επίτευξη των στόχων του Κράτους. Όμως τα μέσα που κάθε φορά θα χρησιμοποιήσει εξαρτώνται άμεσα από τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται.

⁴ Γ.Ρούσης, "Εισαγωγή στη θεωρία της δημόσιας διοίκησης", εκδ. Gutenberg, 1984, σελ.187-215

Ο τρόπος με τον οποίο δομείται η δημόσια διοίκηση και το πως κατανέμονται οι δραστηριότητές της ανάμεσα στην κεντρική και τοπική διοίκηση εξαρτώνται από το σύστημα βάσει του οποίου κατανέμεται η διοικητική δραστηριότητα. Η διοικητική δραστηριότητα κατανέμεται είτε με γεωγραφικά κριτήρια ή με κριτήρια εξειδίκευσης.

Η σχέση κεντρικής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης εξαρτάται από το συγκεντρωτικό ή όχι χαρακτήρα του συστήματος.

Η Αυτοδιοίκηση είναι η άσκηση ενός μέρους των κρατικών λειτουργιών, είτε από περιφερειακά, είτε από εξειδικευμένα όργανα που διαθέτουν μια δική τους αυτοτελή οργανωτική ύπαρξη. Τα όργανα αυτά, αποφασίζουν για μια σειρά θέματα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους και έχουν σχέση με τον κεντρικό κρατικό μηχανισμό, όχι ιεραρχίας αλλά εποπτείας.

Η δημόσια διοίκηση αποκεντρώνεται ή συγκεντρώνεται γύρω από τα κεντρικά της όργανα. Η κεντρική διοίκηση (και πάντα ανάλογα με το καθεστώς διακυβέρνησης και τις γενικότερες αντιλήψεις περί διοικήσεως), κατορθώνει άλλοτε να δίνει αρμοδιότητες σε μικρότερες βαθμίδες διοίκησης και άλλοτε όχι. Άλλοτε πάλι δημιουργούνται οι συνθήκες εκείνες που μπορούν να ευνοήσουν όχι μόνο την ουσιαστική παροχή αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση αλλά και την ουσιαστική αποκέντρωση αυτών στις καλύτερες δυνατές βαθμίδες διοίκησης. Προκύπτουν όμως μια σειρά προβλημάτων ανάμεσα στις σχέσεις των διοικητικών βαθμίδων. Η πηγή αυτών των προβλημάτων είναι ο ασαφής χαρακτήρας του τρόπου άσκησης των αρμοδιοτήτων κάθε επιπέδου και η εμπλοκή του ενός στις διακαιοδοσίες του άλλου επιπέδου. Απαιτείται λοιπόν προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων και κατανομή τους στα επίπεδα εκείνα που είναι σε θέση να τις ασκήσουν.

Η εποπτεία είναι ο έλεγχος που ασκείται από το κράτος στα αυτοδιοικούμενα όργανα μέσω διοικητικών υπαλλήλων. Στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ιεραρχική η σχέση Τοπικής και Κεντρικής διοίκησης διότι ούτως ή άλλως αναφερόμαστε σε δύο διαφορετικά νομικά πρόσωπα.

Αν παραπέμψουμε σε ένα σημαντικό νόμο, το ΔΝΖ' του 1912, το περιεχόμενο της Αυτοδιοίκησης ορίζεται ως εξής:

“Εις την αρμοδιότητα του κοινοτικού συμβουλίου υπάγεται πάσα υπόθεσης αναφερόμενη εις τα τοπικά συμφέροντα της κοινότητας, εφ’ όσον ο νόμος δεν όρισεν άλλως”(άρθρο 35).

Στο άρθρο 102 §1 του Συντάγματος προβλέπεται πως η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έτσι, κατά την προαναφερόμενη συνταγματική διάταξη περιεχόμενο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση καλείται να υπερασπίσει τα τοπικά συμφέροντα, που είναι και αυτά έκφραση του δημοσίου συμφέροντος, σε διοικητικά καθορισμένο χώρο. Ενδέχεται, όμως, το δημόσιο συμφέρον, στο πλαίσιο μιας μακροπρόθεσμης κρατικής πολιτικής, να συγκρουσθεί με τα τοπικά συμφέροντα. Το Σύνταγμα καθιερώνει σαν στόχους κρατικής δραστηριότητας τον προγραμματισμό και τον συντονισμό της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας, καθώς και την χωροταξική αναδιάρθρωση αυτής, που πολλές φορές αντίκεινται στα τοπικά συμφέροντα. Το πρόβλημα, θα μπορούσε να αποφευχθεί ή να ελαχιστοποιηθεί στην περίπτωση που οι πιο πάνω δραστηριότητες, κατόρθωναν να οργανώνονται μέσα σε ένα πλαίσιο, που θα επέτρεπε την συνύπαρξη ή καλύτερα την συνεργασία των δύο αυτών επιπέδων. Κάτι τέτοιο θα προέκυπτε από την ύπαρξη ενός εθνικού σχεδίου παρεμβάσεως, που θα προσδιόριζε ευκρινώς τις βαθμίδες στις οποίες θα λαμβανόταν οι αποφάσεις και τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να συνεργαστεί ο φορέας σχεδιασμού με το κάθε επίπεδο.

1.3. Η ΑΝΑΓΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Ο σχεδιασμός δεν μπορεί, εφόσον αποτελεί, όπως αναφέρθηκε, την διαδικασία υλοποίησης των σχεδίων, παρά να σχετίζεται άμεσα με το διοικητικό σύστημα. Αυτό συμβαίνει γιατί στην προσπάθεια υλοποίησης των προγραμμάτων εμπεριέχονται και οι διαδικασίες λήψεως αποφάσεων και επομένως και οι φορείς εξουσίας. Τους πολίτες εκπροσωπούν οι τοπικοί φορείς εξουσίας, δηλαδή οι ΟΤΑ (δήμοι και κοινότητες).

Σε τοπικό επίπεδο, ο Σχεδιασμός και Προγραμματισμός αφορά όλες τις δραστηριότητες, είτε αυτές έχουν χαρακτήρα χωρικό, είτε όχι.

Οι δραστηριότητες που εξυπηρετούν το συλλογικό και όχι ατομικό συμφέρον, γίνονται μέσω της Διοίκησης ή του ΟΤΑ για την ορθολογικότερη οργάνωση, χρηματοδότηση ή και υλοποίησή τους. Όμως, το ερώτημα που στο σημείο αυτό γεννιέται, είναι κατά πόσον ο ΟΤΑ ασκεί κοινωνική πολιτική με το Σχεδιασμό ή τον χρησιμοποιεί για τη διευκόλυνση επιμέρους ή μεμονωμένων συμφερόντων, πέρα από το κοινωνικό συμφέρον.

Όμως, ποια είναι η διαδικασία εκείνη μέσω της οποίας μπορεί να ενδυναμωθεί η συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης στην διαδικασία Χωροταξικού Σχεδιασμού και να παραχθούν έτσι εκείνα τα μέσα συλλογικής κατανάλωσης, εφόσον δεν υπάρχει ένα Πρόγραμμα-πλαίσιο βάσει του οποίου να γίνει η επίτευξη του στόχου αυτού. Η μόνη σχεδιασμένη παρέμβαση είναι εκείνη μέσω του Πολεοδομικού Σχεδιασμού. Μήπως όμως τα αίτια μη ύπαρξης ενός τέτοιου προγράμματος πρέπει να αναζητηθούν και στις διαδικασίες σχεδιασμού; Ενδέχεται, η διαδικασία Χωροταξικού Σχεδιασμού να είναι σχετικά άκαμπτη, σε ότι αφορά την συμμετοχή της Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης τόσο στην δομή, την λειτουργία, αλλά και τη μεθοδολογία της.

Το 1965 ο Paul Davidoff στο άρθρο του «Advocacy and pluralism in planning»⁵ υποστήριξε για πρώτη φορά πως όλες οι κοινωνικές ομάδες αλλά και οι επαγγελματικές θα πρέπει να μπορούν να εκφράζουν την γνώμη τους στη διαδικασία Χωροταξικού Σχεδιασμού.

Ο προσδιορισμός των στόχων που θέτει η κοινωνία δεν μπορεί παρά να είναι μια διαδικασία που οφείλει να συμμετέχει και ο αποδέκτης των παρεμβάσεων, που δεν είναι άλλος από την συγκεκριμένη κοινωνία όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τους φορείς διοίκησής της. Και επειδή η κεντρική διοίκηση ουσιαστικά αναφέρεται σε ευρύτερες ρυθμίσεις και όχι σε παρεμβάσεις “τοπικού” χαρακτήρα, ο πιο αρμόδιος φορέας για την εκπροσώπηση του τοπικού συμφέροντος είναι η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Καθώς ο σχεδιασμός, εξετάζει τις ανάγκες της κοινωνίας για βελτιστοποίηση των συνθηκών της, παράλληλα προσδιορίζει της δυνατότητές της και καθορίζει το ποιες θα είναι οι δράσεις εκείνες που όταν υλοποιηθούν θα επιτύχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

⁵ Μπεριάτος, διδακτικές σημειώσεις, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1994.

Οι σύγχρονες θεωρίες⁶ τονίζουν ότι στη διαδικασία αυτή πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και άλλες απόψεις και όχι μόνο να εμφανίζεται το φαινόμενο της τεχνοκρατικής αντίληψης του σχεδιασμού. Η συζήτηση γίνεται για τις λεγόμενες συμμετοχικές διαδικασίες. Η απαίτηση για την παρουσία των φορέων εκείνων που μπορούν να έχουν άποψη αλλά και γνώση των προβλημάτων της εκάστοτε κοινωνίας κρίνεται από τις θεωρήσεις αυτές επιτακτική. Οι φορείς αυτοί δεν είναι άλλοι από τους παραγωγικούς φορείς αλλά κυρίως τους φορείς εξουσίας της συγκεκριμένης περιοχής.

Έτσι με δεδομένη τη συνεργασία των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των μελετητών και την παρουσία των παραγωγικών φορέων, η ανάπτυξη θα είναι ρεαλιστική υπόθεση εφόσον όλοι θα εργάζονται με κοινούς στόχους.

Από τα παραπάνω προκύπτουν μια σειρά ερωτημάτων η απάντηση των οποίων ίσως να αποτελεί και το «κλειδί» της συνεργασίας των φορέων των δύο δεσμών.

Το πρώτο ερώτημα, είναι ποιος ήταν ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην διαδικασία Χωροταξικού Σχεδιασμού και αν το δεσμικό πλαίσιο εξυπηρέτησε τη μεταξύ τους συνεργασία. Το δεσμικό πλαίσιο τόσο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όσο και αυτό του Χωροταξικού Σχεδιασμού έχουν προσδιορίσει ένα ορισμένο ρόλο για τους ΟΤΑ. Ωστόσο, ο τρόπος παρέμβασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι αποτέλεσμα, όχι μόνο του δεσμικού πλαισίου, αλλά και μιας σειράς άλλων παραγόντων, που πολύ εύστοχα θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ανασταλτικοί, ως προς την ουσιαστική συμπόρευση των στόχων του σχεδιασμού με αυτό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Επίσης, κάτι ακόμη που πρέπει να αναζητηθεί είναι το κατά πόσο η Αυτοδιοίκηση με την παρέμβασή της, κατάφερε να μεταφέρει τα προβλήματα και τις επιδιώξεις της ελληνικής κοινωνίας.

Πρέπει να σημειωθεί, πως η παρούσα εργασία επιχειρεί να παρουσιάσει το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Χωροταξικό Σχεδιασμό, αλλά και την αξιολόγηση της μέχρι σήμερα συμμετοχής της Τ.Α. στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού. Μέσα από την εμπειρική τεκμηρίωση της συμμετοχής της Τ.Α. στις διαδικασίες

⁶ Τεχνικά Χρονικά, "Ημερίδα με θέμα: Χωροταξικός Προγραμματισμός & Σχεδιασμός: Ο ρόλος της Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης", 4/4/84

Χωροταξικού Σχεδιασμού, προκύπτουν συμπεράσματα για τις κατευθύνσεις των μελλοντικών εξελίξεων.

Κεφάλαιο 2ο

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΘΕΣΜΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

- ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
- Ο ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΘΕΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1. Ο ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εξέλιξη του Χωροταξικού Σχεδιασμού στη μεταπολεμική Ελλάδα είναι αποτέλεσμα ποικίλων κοινωνικο-οικονομικών και πολιτικών αλλαγών που συντελέστηκαν την περίοδο αυτή.

Σε ότι αφορά την περίοδο από το 1940 έως την αποκατάσταση της δημοκρατίας με το σύνταγμα του '75, μπορούμε να πούμε πως τουλάχιστον από τις ιστορικές εξελίξεις αλλά και την αναμφισβήτητη οικονομική κρίση στη χώρα μας ουσιαστικά αλλά και τυπικά ο δεσμός δεν υπήρχε.

Από την άλλη πλευρά ο Πολεοδομικός Σχεδιασμός υποκατέστησε σε πολλές περιπτώσεις το Χωροταξικό Σχεδιασμό και τις πρακτικές του. Μπορεί, μέσω του Πολεοδομικού Σχεδιασμού να επιχειρήθηκε η οργάνωση του αστικού χώρου, όμως, δεν είχε γίνει συνείδηση η ανάγκη παρέμβασης στον περιαστικό και ευρύτερο χώρο.

Στη δεκαετία του '60, στα πλαίσια μιας ευρύτερης κυβερνητικής πολιτικής ξεκίνησαν ορισμένες προσπάθειες διαμόρφωσης προγραμμάτων ανάπτυξης, η χωροταξική διάσταση των οποίων ήταν σαφώς περιορισμένη και δεν κατόρθωσαν ούτε καν να εγκριθούν. Επίσης χωροταξικά προγράμματα και μελέτες που έγιναν την περίοδο αυτή δεν μπόρεσαν να υλοποιηθούν λόγω των ανύπαρκτων κρατικών μέτρων εφαρμογής τους.

Στα ευρωπαϊκά κράτη, η συνειδητοποίηση της ανάγκης αυτής έγινε πολύ νωρίτερα από ότι στη χώρα μας. Το αίτημα για τη ρύθμιση του χώρου αρχίζει να απασχολεί όταν πλέον η ανάγκη εκδημοκρατισμού των δεσμών παίρνει "σάρκα και οστά" με το Σύνταγμα του 1975.

Μετά το 1975, ο σχεδιασμός αρχίζει να κατευθύνεται από το κέντρο. Βέβαια, η έννοια της αποκέντρωσης κυριαρχεί στον πολιτικό λόγο, χωρίς όμως να γίνεται πράξη και προσανατολίζεται στην αναδιαμόρφωση της διοικητικής μηχανής και όχι στον γενικότερο προγραμματισμό. Οι παρεμβάσεις κινούνται από την κεντρική διοίκηση και έχουν γενικούς και καθολικούς στόχους. Η οργάνωση εξακολουθεί να είναι συγκεντρωτική αλλά γίνονται ορισμένες προσπάθειες αποκέντρωσης των διοικητικών διαδικασιών.

Χαρακτηριστικά, θα λέγαμε, πως ο σχεδιασμός δεν λειτούργησε ορθολογικά, τουλάχιστον στο επίσημο ξεκίνημά του.

Μετά το 1981, η οργάνωση της ρύθμισης του χώρου παίρνει μορφές αποκεντρωτικές, ενώ οι συμμετοχικές διαδικασίες στα νέα διοικητικά όργανα προσδίδουν σαφώς ένα νέο χαρακτήρα στον μέχρι τότε συγκεντρωτικό και ντετερμινιστικό Προγραμματισμό του Χώρου. και ο εξορθολογισμός ως ένα βαθμό, επιτυγχάνεται. Πάντως, είναι φανερό μια διάθεση εκσυγχρονισμού των δεσμών και είναι το γεγονός αυτό που έχει άμεσες συνέπειες. Η απαίτηση για αποκέντρωση επέβαλε έτσι αποσπασματικές ρυθμίσεις,

Σήμερα, η ανάγκη ρύθμισης του χώρου απαιτεί καθολική οργάνωση των παρεμβάσεων, μόνο που οι τμηματικές παρεμβάσεις οφείλουν να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη του στόχου.

2.2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως έννοια υπάρχει μαζί με την αρχή της ελληνικής ιστορίας. Στα κείμενα του Ομήρου αναφέρεται η αρχαιότερη μαρτυρία για την ύπαρξη δήμου. Ο δεσμός αυτός, με τον καθαρά δημοκρατικό χαρακτήρα, από τότε μέχρι σήμερα βοήθησε στη διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας, σε δύσκολους για το έθνος καιρούς, όπως στην Τουρκοκρατία και την εθνική αντίσταση. Όμως, ο δεσμός αυτός δεν αναπτύχθηκε αντίστοιχα, στα πλαίσια του νέου ελληνικού κράτους.

Για να δούμε την πορεία εξέλιξης του δεσμού θα χρειαστεί να σταθούμε στις πιο χαρακτηριστικές ιστορικές στιγμές της χώρας. Περνώντας από την Τουρκοκρατία στην ανασύσταση του ελληνικού κράτους, τον Καποδίστρια, τη διακυβέρνηση Βενιζέλου και τις

πολύμορφες αλλαγές του καθεστώτος, φτάνουμε στη μεταπολίτευση του '74, που οι δημοκρατικοί δεσμοί ανακτούν την σημαντικότητά τους.

Η Αυτοδιοίκηση δεν είχε πάντοτε την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια μορφή της. Η δημιουργία δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι πρόσφατη εξέλιξη.

2.2.1. Η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση

Η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα έχει κατοχυρωθεί στα πρώτα Ελληνικά Συντάγματα που συντάχθηκαν από την ανασύσταση του Ελληνικού Κράτους έως σήμερα. Ο ρόλος της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης, όπως αυτός διαμορφώθηκε, στηρίχθηκε σε μια σειρά νομοθετημάτων, ανάμεσα στα οποία καθοριστική σημασία για την εξέλιξη του δεσμού είχε ο νόμος ΔΝΖ' του 1912.

Με το νόμο αυτό από την μια πλευρά εγκαθιδρύεται η κοινότητα ως διοικητική περιφέρεια, αλλά κατά την εφαρμογή του προέκυψαν προβλήματα, που δημιουργούν αδιέξοδα ακόμη και σήμερα. Ο νόμος έδινε τη δυνατότητα να δημιουργηθούν μικρότεροι ΟΤΑ αλλά από την άλλη πλευρά εγκαθίδρυε μέσω ρυθμίσεων διαφορετικό καθεστώς οργάνωσης και λειτουργίας των δήμων από αυτό των κοινοτήτων.

Επίσης, ο αριθμός των ΟΤΑ αυξήθηκε αισθητά, γεγονός που δημιούργησε πολλαπλά προβλήματα, τόσο όσον αφορά την συγκεκριμένη περίοδο, όσο και την τωρινή. Οι μικροί ΟΤΑ δεν είχαν μεγάλους πόρους, μέγεθος και πληθυσμό έτσι ώστε να συμμετάσχουν στην ανάπτυξη των περιοχών τους. Η εφαρμογή του ΔΝΖ', που δυστυχώς οδήγησε στη σημερινή κατάσταση των πολυκερματισμένων ΟΤΑ με ολιγάριθμο πληθυσμό, προκαλεί ακόμη και σήμερα προβλήματα βιωσιμότητάς τους και δημιουργεί ερωτηματικά για το αν οι οργανισμοί αυτοί πλέον σε θέση να διαχειριστούν γενικότερες σχεδιαστικές παρεμβάσεις.

Ο πρώτος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης ήταν πάνω απ'όλα ένα όργανο εκτελεστικό και χωρίς πολλές αρμοδιότητες. Αυτές, μεταβιβαζόταν από την κεντρική διοίκηση στην Τοπική, όταν διαπιστωνόταν ότι δεν θα μπορούσαν οι τοπικοί οργανισμοί να δημιουργήσουν προβλήματα στην ασφάλεια του συγκεκριμένου καθεστώτος. Η σταθεροποίηση δημοκρατικών κυβερνήσεων και η επικράτηση καινοτόμων πολιτικών που προσπαδούσαν ως ένα βαθμό να αφομοιώνουν τις διεθνείς τάσεις και πολιτικές ενίσχυσε, παρά τις

διαμάχες “εντός συνόρων”, τον πρώτο βαθμό διοίκησης δίνοντάς του πιο ουσιαστικές αρμοδιότητες.

2.2.2. Η Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση

Οι προσπάθειες δημιουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού άρχισαν την περίοδο 1887-1899, συνεχίστηκαν το 1923 και επαναλήφθηκαν την περίοδο 1986-1990. Συνταγματικά καθιερώθηκε ο δεσμός για πρώτη φορά από το Σύνταγμα του 1927 (άρθ. 107) το οποίο προέβλεπε ως αναγκαία την καθιέρωση του δεσμού από τον κοινό νομοθέτη. Όμως η σχετική διάταξη δεν εφαρμόστηκε. Η δευτεροβάθμια όμως Αυτοδιοίκηση δεν έγινε πραγματικότητα παρά μόνο μετά τις εργασίες για την δημιουργία του νομοθετικού κειμένου 2218/94.

Τα νομοθετικά κείμενα που προέβλεπαν την ίδρυση δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που στην πραγματικότητα αποτέλεσαν τις βάσεις εκείνες για την εμφάνιση των σημερινών εξελίξεων, είναι:

- ν. ΑΦΝ5'/1887: “περί νομαρχιακών συμβουλίων”: Ο νόμος αυτός καθιερώνει δεσμό νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ο οποίος είχε ελάχιστες αρμοδιότητες, ανεπαρκείς οικονομικούς πόρους, ελλείψεις και ατέλειες. Έτσι απέτυχε στην εφαρμογή του. Καταργήθηκε το 1890.
- ν. ΒΧΕ'/1899: “περί των νομών και της διοικήσεως αυτών”: Σύμφωνα με τον νόμο αυτό καθιερωνόταν ένα λεπτομερές και ολοκληρωμένο σύστημα νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με σημαντικές αρμοδιότητες και καθορισμένες με σαφήνεια τις σχέσεις κράτους και Αυτοδιοίκησης. Όμως, δεν εκδόθηκε ποτέ το β.δ. που θα τον έθετε σε εφαρμογή.
- ν.δ. 9/10/1923: “περί διοικήσεως των νομών”: Το νομοθετικό διάταγμα του 1923 καθιέρωνε αιρετά συμβούλια στο επίπεδο του νομού με σημαντικότερες αρμοδιότητες, επαρκείς οικονομικούς πόρους και πλήρη ελευθερία διοίκησης. Όμως λόγω των πολιτικών εντάσεων και των διεθνών εξελίξεων (β' παγκ. πόλ.) ο νόμος καταργήθηκε.
- ν. 1622/1986: “Τοπική Αυτοδιοίκηση- περιφερειακή ανάπτυξη και δημοκρατικός προγραμματισμός”: Καθιερώνεται σύστημα πραγματικής δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης με ευρύτερες και σημαντικότερες αρμοδιότητες στους οικονομικούς, κοινωνικούς και πολιτικούς τομείς,

του οποίου όμως η έναρξη εφαρμογής εξαρτάται από την έκδοση π.δ. με τελευταία προθεσμία τον επόμενο χρόνο 1994. Στους ν. 1832/1989, ν. 1878/1990, ν. 1900/1990 τροποποιήθηκαν ορισμένες από τις διατάξεις του Ν.1622/86.

Οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης όπως αυτές διαμορφώθηκαν στα πλαίσια των πιο πάνω νομοθετημάτων είχαν ως εξής:

ν. ΒΧΕ'/1899: "περί των νομών και της διοικήσεως αυτών": Οι αρμοδιότητες που ο νόμος αυτός αναγνώριζε υπέρ της νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ήταν όχι μόνο εποπτικές και γνωμοδοτικές αλλά και ουσιαστικές. Κατ'αρχήν, αναγνωριζόταν στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις η αρμοδιότητα να αποφαινούνται για κάθε υπόθεση που αφορούσε το νομό. Ακόμη, προβλεπόταν ότι και για υποθέσεις που δεν αναγνωριζόταν αρμοδιότητα στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, αν αυτές αφορούσαν σε γενικά αντικείμενα της διοίκησης. Ο Νομάρχης όφειλε πριν από κάθε απόφασή του να ζητήσει την γνώμη του νομαρχιακού συμβουλίου. Πέρα από την γενική αυτή αρμοδιότητα για τις υποθέσεις του νομού αναγνωριζόταν ειδικότερα αρμοδιότητα στους τομείς κοινωνικής προστασίας, οδοποιίας και λιμενικών έργων, πτηνοτροφίας και δασών, γεωργίας, παιδείας, πολιτισμού και εποπτείας στην λειτουργία των πρωτοβάθμιων οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ν.δ. 9/10/1923: περί διοικήσεως των νομών: Οι αρμοδιότητες που το νομοθέτημα του 1923 αναγνώριζε στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ήταν κατ'εξοχήν αποφασιστικού χαρακτήρα, καθιερώνοντας έτσι την πραγματική Αυτοδιοίκηση στο επίπεδο του νομού. Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις είχαν αρμοδιότητα στους τομείς: συγκοινωνίας, δημόσιας υγείας, δημόσιας αντίληψης, εκπαίδευσης, γεωργίας και κτηνοτροφίας, εποπτείας στην λειτουργία των διοικητικών και αστυνομικών υπηρεσιών του κράτους στο νομό, καθώς και των δημοτικών και κοινοτικών υπηρεσιών, η δημιουργία πόρων για την εκπλήρωση των σκοπών τους και η διοίκηση της περιουσίας του νομού.

ν. 1622/1986: "Τοπική Αυτοδιοίκηση- περιφερειακή ανάπτυξη και δημοκρατικός προγραμματισμός": Στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις περιέρχονται αρμοδιότητες του νομάρχη ή άλλων οργάνων της κρατικής διοίκησης που εντάσσονται στους τομείς δημοκρατικού προγραμματισμού, κοινωνικής πρόνοιας, υγείας, συγκοινωνιών, πολιτισμού, περιβάλλοντος-πολεοδομίας, γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας και δασών, εργασίας, βιομηχανίας, εμπορίου, παιδείας,

αθλητισμού, τουρισμού, λαϊκής επιμόρφωσης και νέας γενιάς. Οι αρμοδιότητες των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων δεν δίδουν καμιά από τις αρμοδιότητες των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού. Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις δεν ασκούν εποπτεία στους δήμους και τις κοινότητες. Οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης 2ου και 1ου βαθμού αποτελούν ανεξάρτητες βαθμίδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Μεταξύ των δύο αυτών βαθμίδων δεν υπάρχει ιεραρχική σχέση.

2.3. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, όπως είδαμε, κατόρθωσε, λόγω κυρίως των εξελίξεων να εδραιώσει τη θέση της. Από την άλλη πλευρά, η Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση δεν μπόρεσε να γίνει πραγματικότητα παρά μόνο στις μέρες μας, που οι αντιλήψεις αλλά και οι γενικότερες συνθήκες επιτάσσουν τον επαναπροσδιορισμό των αυτοδιοικούμενων βαθμίδων και των αρμοδιοτήτων τους.

Η πιο πάνω, συνοπτική παρουσίαση των δεσμών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, βοηθά στο να δούμε ποιά είναι η σημερινή τους εικόνα. Διαπιστώνεται, λοιπόν, ότι επικράτησε η έννοια της Αυτοδιοίκησης με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά⁷ :

- την ύπαρξη τοπικών υποθέσεων
- τη δοτή εξουσία για τη διαχείρησή τους σε ιδιαίτερα δημόσια νομικά πρόσωπα, τους ΟΤΑ
- τη δημοσιονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ
- την άσκηση δημόσιας εξουσίας από τους ΟΤΑ διαμέσου διοικητικών πράξεων που εκδίδονται κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησεως
- την έμμεση εκλογή των οργάνων των ΟΤΑ
- την άσκηση εποπτείας των ΟΤΑ από την κεντρική διοίκηση.

Όμως, τα τελευταία χρόνια φαίνεται να αλλάζουν οι αντιλήψεις. Με τους νέους δεσμούς φαίνεται πως δρομολογούνται νέες εξελίξεις. Έχουν τεθεί κάποιες βάσεις για την συμμετοχή της

⁷ Ματθαίου, ΤΟΠΟΣ, τεύχος 9/95, σελ.207-221

Αυτοδιοίκησης στις διαδικασίες ανάπτυξης, τόσο στο επίπεδο του προγραμματισμού όσο και στο επίπεδο της υλοποίησης της ανάπτυξης.

Κεφάλαιο 3ο

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (1975-1995)

- ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΠΟΥ ΚΑΘΟΡΙΣΑΝ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
- Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

3.1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (1975-1994)

Η περίοδος από την ανασύσταση του ελληνικού κράτους έως την πτώση της δικτατορίας των Συνταγματαρχών και την επανεγκαθίδρυση της δημοκρατίας στη χώρα μας ήταν καθοριστική για την πορεία του δεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Δεν ήταν μόνο οι ιστορικές εξελίξεις αλλά και οι επιπτώσεις τους, ταυτόχρονα με εξωγενείς και άλλους παράγοντες, που έπαιξαν ουσιαστικό ρόλο στην διαμόρφωση των αντιλήψεων για τους δύο δεσμούς.

Μέσα σε όλο αυτό το πλαίσιο, ο δεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατόρθωσε να κατοχυρωθεί Συνταγματικά, αφού πρώτα ενδυναμώθηκε ως έννοια στην συνείδηση της ελληνικής κοινωνίας. Το γεγονός αυτό ήταν αποτέλεσμα της συμβολής της στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των ελλήνων σε δύσκολους για την χώρα καιρούς.

Την ίδια περίπου περίοδο, η έννοια του Χωροταξικού Σχεδιασμού⁹ σε συνδυασμό με τις γενικότερες αναπτυξιακές διαδικασίες αποτέλεσε αντικείμενο μελέτης σε πολλές χώρες του εξωτερικού. Στη χώρα μας, οι αντιλήψεις αυτές δεν κατάφεραν να επηρεάσουν από πολύ νωρίς τις υπάρχουσες δομές. Αυτό ήταν αποτέλεσμα τόσο των ιστορικών εξελίξεων, όσο και του γεγονότος ότι οι αντιλήψεις για τη ρύθμιση του χώρου δεν είχαν ακόμη ωριμάσει. Έτσι, ο Χωροταξικός Σχεδιασμός δεν κατάφερε να εδραιωθεί ως δεσμός. Στη δέση του Χωροταξικού Σχεδιασμού λειτούργησε ο

---

⁹ βλ. κεφ.1 & 2

Πολυοδομικός Σχεδιασμός, προφανώς επειδή ήταν πιο κοντά στα ελληνικά δεδομένα και ιδίως στις λειτουργίες του συστήματος γης και κατοικίας.

Το δεσμικό πλαίσιο των δύο αυτών δεσμών, όπως διαμορφώθηκε μέσα από γενικότερες εξελίξεις θα παρουσιαστεί στη συνέχεια.

Το υπάρχον δεσμικό πλαίσιο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως έχει αναφερθεί, αποτελεί προϊόν ποικίλων εξελίξεων πολιτικών και μη. Η σημαντική, όμως, αλλαγή των αντιλήψεων περί σχεδιασμού που κάποια στιγμή εισβάλλουν στα ελληνικά πράγματα και η εισαγωγή της έννοιας της οργάνωσης και ρύθμισης του χώρου (η χωρική διάσταση με λίγα λόγια) άρχισαν να επηρεάζουν την διαμόρφωση του δεσμικού πλαισίου τόσο του σχεδιασμού όσο και αυτό της Αυτοδιοίκησης.

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μια προσπάθεια παρουσίασης των αλλαγών που επέφεραν από νομοθετικής σκοπιάς οι πολυποικίλες εξελίξεις στους δύο δεσμούς. Το διάστημα από το '75 έως σήμερα χωρίστηκε σε τρεις περιόδους. Η διάκριση των τριών περιόδων έγινε τόσο για λειτουργικούς λόγους, όσο και για την παρακολούθηση των τάσεων που επικράτησαν. Οι περίοδοι αυτές ορίστηκαν με βάση χρονικά σημεία που αποτελούν ορόσημα στην πορεία της ιστορίας της χώρας. Είναι τα σημεία όπου η αλλαγή των αντιλήψεων, που μέχρι τότε έχουν διαμορφωθεί, αρχίζουν να καθορίζουν τις μετέπειτα εξελίξεις. Οι περίοδοι αυτές είναι οι ακόλουθες:

1. περίοδος 1974-1981: Είναι η περίοδος όπου την διακυβέρνηση της χώρας έχουν αναλάβει οι κυβερνήσεις της δεξιάς και η χώρα βρίσκεται στην προσπάθειά της να εδραιώσει την δημοκρατία μετά την πτώση της δικτατορίας. Γίνεται προσπάθεια εξευρωπαϊσμού των δεσμών εν όψει της ένταξης της χώρας μας στην ΕΟΚ.
2. περίοδος 1981-1989: Είναι η περίοδος διακυβέρνησης της χώρας από το ΠΑΣΟΚ και χαρακτηρίστηκε από ένα αγώνα εξευρωπαϊσμού των δεσμών λόγω της ένταξης στην ΕΟΚ.
3. περίοδος 1989 έως σήμερα

Πριν, όμως, από την παρουσίαση των εξελίξεων των τελευταίων ετών και θέλοντας να αποτιμήσουμε το παρελθόν των δύο δεσμών, είναι σκόπιμο να δούμε μερικά στοιχεία της περιόδου από το τέλος της Τούρκικης Κατοχής έως την μεταπολίτευση του 1974. Οι εξελίξεις όλων αυτών των ετών δίνουν σαφώς μια άλλη διάσταση στην

προσπάθειά μας να αναζητήσουμε την συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην διαδικασία Χωροταξικού Σχεδιασμού. Διότι, η εδραίωση των δύο δεσμών και ορισμένα από τα αίτια των σημερινών αδιεξόδων τους, μπορούν να αναζητηθούν τόσο στις γενικότερες κοινωνικο-πολιτικές ανακατατάξεις της περιόδου αυτής, όσο και στις αντιλήψεις που τότε επικράτησαν για το Σχεδιασμό και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

3.1.1. Περίοδος από την ανασύσταση του ελληνικού κράτους έως το 1974: Η περίοδος της συνταγματικής κατοχύρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα

Ο δεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης λειτούργησε υπό την κυριαρχία του κεντρικού κράτους, λόγω του συγκεντρωτικού χαρακτήρα των δομών είτε οργανωτικά, είτε χωρικά. Αυτό διαπιστώνουμε αν δούμε την εξέλιξη του δεσμού, αρχίζοντας από την περίοδο της Τούρκικης κατοχής της χώρας.

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, η ανάγκη πληρωμής των φόρων που επέβαλαν οι Τούρκοι, έδωσε μεγάλες εξουσίες στους τοπικούς άρχοντες των ελληνικών κοινοτήτων (δημογεροντίες). Επίσης, υπήρχε μια σχετική αυτονομία των κοινοτήτων σε θέματα θρησκείας και παιδείας (παρότι αυτά ρυθμιζόταν από σουλτανικές διατάξεις). Οι εξουσίες αυτές, παράλληλα με το γεγονός πως η κοινότητα συσπείρωνε γύρω της το ελληνικό στοιχείο, δημιούργησαν ισχυρούς τοπικούς άρχοντες και φαινόμενα έντονου τοπικισμού.

Όμως, το γεγονός ότι οι κοινότητες ήταν σχετικά "αυτόνομες" και η απουσία του κεντρικού κράτους, οδήγησαν στο να δημιουργηθούν διάσπαρτοι πόλοι ανάπτυξης και σε μορφή ενδογενούς ανάπτυξης¹⁰

Το σύστημα και η δομή που παρουσίαζε η διοίκηση ήταν πολυκεντρικό. Οι κοινότητες διατήρησαν πολλά από τα χαρακτηριστικά των προηγούμενων ετών. Αυτό ήταν αποτέλεσμα της ανάγκης εξυπηρέτησης των κατακτητών για σταθεροποίηση του καθεστώτος που είχαν επιβάλει.

Με την σύσταση του Ελληνικού Κράτους, ο δεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης εξασθενεί, καθώς επιχειρήθηκε η αύξηση του ρόλου του

¹⁰ Μπεριάτος, "Η διοικητική αναδιάρθρωση σε τοπικό επίπεδο: η πολιτική της ανακυττάρωσης των ΟΤΑ (1984-1994)", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 8/94, σελ.41-70

κράτους.¹¹ Την περίοδο αυτή δεν ήταν δυνατό να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην Αυτοδιοίκηση γιατί οι προτεραιότητες του κράτους ήταν πολύ διαφορετικές. Χαρακτηρίζονταν κυρίως από την ανάγκη ενιαίων κατευθύνσεων πολιτικής στη διοίκηση και την πολιτική ενότητα. Για αυτό το λόγο οι δημογέροντες ήταν περισσότερο εκτελεστικά όργανα των επάρχων (σημερινοί Νομάρχες). Επίσης, στην γ' Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας καθιερώθηκε ρητά η κρατική εποπτεία των πράξεών τους. Επομένως τα όργανα αυτά, κατά την διάρκεια του αγώνα δεν είχαν αποφασιστική αρμοδιότητα.

Από το 1828 έως το 1830, η κυβέρνηση του Καποδίστρια, ρύθμισε την οργάνωση των κοινοτήτων της επικράτειας. Έτσι το σύνολο της χώρας διαιρέθηκε αρχικά σε τμήματα και στη συνέχεια κάθε τμήμα σε επαρχίες, ενώ αυτές με την σειρά τους σε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά. Ενισχύθηκε, έτσι, τόσο η περιφερειακή διοίκηση, όσο και η κοινοτική. Με τον τρόπο αυτό έγινε η πρώτη προσπάθεια διοικητικής αποκέντρωσης. Γενικά, η όλη προσπάθεια του Καποδίστρια, συγκεντρώθηκε στο να εφαρμόσει αυτές τις ρυθμίσεις, μόνο, που η προσπάθεια αυτή, έμεινε ατελέσφορη λόγω των αντιδράσεων που προκάλεσαν σε σημαντική μερίδα προκρίτων.

Το 1834 διαιρείται η χώρα σε νομούς και επαρχίες και καθορίζεται η εδαφική τους περιοχή. Εκτός, από τους Νομάρχες και Επαρχούς προβλέπονται και συλλογικά όργανα τα Νομαρχιακά και Επαρχιακά Συμβούλια για υποβοήθηση του έργου του Νομάρχη και του Έπαρχου. Καθιερώνεται για πρώτη φορά η Νομαρχιακή διοίκηση. Με το διάταγμα 27-12-1833/10-1-1834 "περί συστάσεως των δήμων" εφαρμόζεται για πρώτη φορά ο δεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η προσπάθεια κοινωνικής και πολιτικής αναμόρφωσης της χώρας μετά την επανάσταση του 1909 δημιουργεί την εντύπωση ότι αλλάζουν οι αντιλήψεις σε ότι αφορά την Αυτοδιοίκηση. Στο Σύνταγμα του 1911 υπήρχαν πολύ δετικές διατάξεις για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι οποίες όμως ποτέ δεν υλοποιήθηκαν. Στις διατάξεις αυτές διακρυσσόταν η αναμόρφωση του δεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω μια σειράς μεταρρυθμίσεων που αναφέρονταν στο εκλογικό σύστημα. Αιτία μη υλοποίησης των συγκεκριμένων διατάξεων αποτέλεσαν οι πολιτικές εξελίξεις της εποχής. Τυπικά καταργήθηκαν το 1935.

¹¹ Μπεσιλα-Βήκα Ευριδίκη, "Το Συνταγματικό Πλαίσιο του Θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης", εκδ. Αφοί Π. Σάκκουλα, Αθήνα, 1995.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ουσιαστικά αναδιοργανώνεται τα επόμενα χρόνια και κυρίως μετά το νόμο ΔΝΖ' του 1912 "περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων" που άρχισε να ισχύει από το 1914.¹² Η χρονιά του 1911 χαρακτηρίστηκε ως σταθμός για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, γιατί με τον νόμο αυτό εγκαθιδρύθηκε επίσημα η κοινότητα ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η κοινότητα γίνεται πλέον αυθύπαρκτος τοπικός οργανισμός που έχει δική του έκταση και περιουσία. Πλέον, οι πολίτες μπορούσαν να έχουν ενεργό ανάμιξη και να εκφράζουν το ενδιαφέρον τους για τα προβλήματα της κοινότητάς τους. Όμως ο νόμος αυτός είχε και ένα μεγάλο μειονέκτημα. Κατά την εφαρμογή του δημιουργήθηκε μεγάλος αριθμός ΟΤΑ, γεγονός που είχε ως συνέπεια την οικονομική δυσπραγία των μικρότερων κοινοτήτων. Επομένως, δεν έγινε δυνατή η διάσπαση της συγκεντρωτικής δομής του διοικητικού συστήματος, εφόσον ο κατακερματισμός λειτούργησε ώστε να απαιτείται κεντρική παρέμβαση στα τοπικά πράγματα, λόγω της οικονομικής και λειτουργικής αδυναμίας των πολυάριθμων ΟΤΑ να αντεπεξέλθουν στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Σημαντικό είναι ότι ο νόμος αυτός εισήγαγε μία καινοτομία τους συνδέσμους των κοινοτήτων. Η δυνατότητα αυτή, εφόσον δεν υπήρχε δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έδινε λύση στα προβλήματα που μπορούσαν να επιλυθούν σε τοπική βάση. Όμως η εφαρμογή αυτού του νόμου συνάντησε σημαντικές δυσκολίες, καθώς η μακροχρόνια συνήθεια των κρατικών αρχών να παρεμβαίνουν στην άσκηση του έργου της τοπικής διοίκησης δεν έπαυε να υπάρχει.

Αν δούμε την περίοδο από το 1829 έως και το 1923, διαπιστώνουμε πως μετά από τους κανόνες υγιεινής, ασφάλειας και αισθητικής των κτηρίων βλέπουμε την προσπάθεια διαμόρφωσης ενός ειδικού νομικού πλαισίου για τον σχεδιασμό των πόλεων με το Ν.Δ. 1923.¹³

Το Ν.Δ. της 17-7/16-8-1923 "περί σχεδίων Πόλεων, Κωμών και Συνοικισμών του Κράτους και οικοδομής αυτών", αποτέλεσε σταθμό στην ιστορία του Πολεοδομικού Σχεδιασμού, που ήταν και η μόνη μορφή Χωρικού Σχεδιασμού στην Ελλάδα. Για τα επόμενα 50 τουλάχιστον χρόνια το διάταγμα αυτό ήταν το κύριο νομοθετικό πλαίσιο πολεοδομικού σχεδιασμού και παρείχε κανόνες δικαίου που

¹² Μπεσίλα-Βήκα: "Το Συνταγματικό Πλαίσιο του Θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης", εκδ. Αφοί Π. Σάκκουλα, Αθήνα, 1995, σελ.74

¹³ Γιαννακούρου: διδακτικές σημειώσεις, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1994

αφορούν εκτός των άλλων την εκπόνηση και έγκριση ρυμοτομικών σχεδίων. Όμως, το διάταγμα αυτό, υπέστη πολλές τροποποιήσεις και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα κατά την εφαρμογή του να γίνουν πολλά λάθη πολεοδομικού χαρακτήρα (αυθαίρετη δόμηση, οικισμοί χωρίς κατάλληλο σχέδιο πόλης κ.τ.λ.).¹⁴

Όμως το νομοθετικό αυτό κείμενο δεν δεσπίζει ουσιαστικές υποχρεώσεις της πολιτείας για την ανάπτυξη του αστικού χώρου και το σημαντικότερο είναι ότι δεν προβλέπει τρόπους συνεργασίας ανάμεσα στον πολίτη και την πολιτεία (κράτος, ΟΤΑ, λοιποί φορείς) για την ανάπτυξη και βελτίωση του χώρου. Οι αρμοδιότητες του πολίτη φαίνονται να περιορίζονται στην ιδιοκτησία του.

Τα χρόνια που ακολουθούν, έχοντας δεχθεί επιρροές από το πολωνικό σύνταγμα, αναθεωρείται το ελληνικό σύνταγμα (1927) και στην ουσία με τις διατάξεις αυτού, αλλά και τις μεταρρυθμίσεις που επέφερε το Σύνταγμα του 1927, ο δεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατοχυρώνεται ουσιαστικά. Με το Σύνταγμα του '27, έγινε υποχρεωτική διαρρύθμιση της διοίκησης με πύο αποκεντρωμένες λειτουργίες ώστε το κράτος να είναι πιο προσιτό στους πολίτες.¹⁵ Καινοτομία του συντάγματος αυτού αποτελεί η θέσπιση δύο τουλάχιστον βαθμών Αυτοδιοίκησης και μικρότερος βαθμός ορίστηκε η κοινότητα.

Η μόνη περίοδος όπου ο δεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης απέκτησε αυτοτέλεια και λειτούργησε δημοκρατικά είναι η περίοδος της εθνικής αντίστασης (1941- 1944). Στη συνέχεια, στους αιματηρούς αγώνες από το 1945 έως και το 1949, τα χωριά παρουσιάζουν εικόνα ερήμωσης, ενώ πολλές κοινότητες υπάρχουν μόνο τυπικά και όχι ουσιαστικά. Την ίδια περίοδο, σε χώρες του εξωτερικού και κυρίως στις ευρωπαϊκές χώρες, και αντίθετα με τα όσα συμβαίνουν στην Ελλάδα, επιτυγχάνεται αξιόλογη πρόοδος σε όλους τους τομείς και το κράτος αναμιγνύεται ενεργά στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Τα χρόνια που ακολουθούν ο δεσμός δέχεται νέους περιορισμούς, καθώς ενισχύεται ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας του πολιτικο-διοικητικού συστήματος.

Όμως, η έννοια της ανάπτυξης καθοριζόταν από άλλες παραμέτρους από ότι σήμερα. Η ανάπτυξη, στην μορφή που είχε τότε,

¹⁴ Αραβαντινός Αδ., "Πολεοδομικός Σχεδιασμός", σελ.114

¹⁵ Ν. Μαρινάκης, "Νομαρχιακή και Περιφερειακή Συγκρότηση", Τοπική Αυτοδιοίκηση, τεύχος 63-64, .σελ. 58-66.

των προκαταρκτικών τους μορφών.¹⁹ Το πρώτο, πλήρως διατυπωμένο, πρόγραμμα ανάπτυξης στο χώρο γίνεται το 1981. Παράλληλα το γραφείο Δοξιάδη συνεχίζει τη μελέτη του εθνικού χωροταξικού σχεδίου.

Στην χρονική αυτή περίοδο σημαντικές τομές στη χωροταξία γίνονται μέσω δύο νόμων. Οι νόμοι αυτοί είναι ο Ν.360/1976 “περί χωροταξίας και περιβάλλοντος” και ο νόμος Ν.1032/1980 “περί συστάσεως Υπουργείου Χωροταξίας Οικισμού & Περιβάλλοντος”. Οι νόμοι αυτοί αποτελούν τις πρώτες απόπειρες για τον εκσυγχρονισμό του νομικού πλαισίου ρύθμισης του χώρου

Το 1976 υψίζεται ο νόμος 360/76 περί χωροταξίας. Ο νόμος αυτός λειτούργησε μέχρι το 1981 και έκτοτε παραμένει ανενεργός. Συνοδεύτηκε από 21 αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος. Ο 360/76 σε εφαρμογή του άρθρου 24 ορίζει ότι για την πραγματοποίηση Χωροταξικού Σχεδιασμού χρειάζονται και χωροταξικά προγράμματα εκτός από τα σχέδια. Ρυθμίζει την διαδικασία εκπόνησης, έγκρισης και εφαρμογής χωροταξικών σχεδίων. Πρόγραμμα, σύμφωνα με το νόμο αυτό, είναι ένα σύνολο κειμένων και σχεδίων με τα οποία εφαρμόζονται οι στόχοι που θέτει το χωροταξικό σχέδιο. Ένα σχέδιο περιλαμβάνει:

- κατανομή-διάρθρωση πληθυσμού σε συνάρτηση με δραστηριότητες και τομείς παραγωγής.
- εθνικά συγκοινωνιακά δίκτυα, δίκτυα κοινωνικής υποδομής.
- εθνικοί δρυμοί, ζώνες πρασίνου.
- γενικά πλαίσια, όρους, περιορισμούς για την προστασία του περιβάλλοντος.
- άλλα συναφή στοιχεία κατά την κρίση του εκάστοτε αρμόδιου υπουργού (ΠΕΧΩΔΕ).

Σύμφωνα με τον νόμο 360/76, οι αρμοδιότητες αναθέτονται σε κάποιο Συμβούλιο Υπουργών, τη Γραμματεία του και τη Γνωμοδοτική Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, με πλειοψηφία εκπροσώπων υπουργείων.

¹⁹ Αγγελίδης Μ., “Χωροταξικός Προγραμματισμός- Σχεδιασμός - αποκέντρωση στη χώρα μας” Τεχνικά Χρονικά, τεύχος 45.

Το 1979 υψίζεται ο νόμος 947/1979 “περί οικιστικών περιοχών” του Στέφανου Μάνου, στον οποίο δεσμοδετούνται χρήσεις γης και ορίζονται νέοι τρόποι πολεοδομικής παρέμβασης και αστικού αναδασμού. Αποτέλεσε μεταρρυθμιστική προσπάθεια σε πολεοδομικό επίπεδο και παρ’ όλες τις σπουδαίες καινοτομίες (π.χ. σχεδιασμός δύο φάσεων σύμφωνα με τα δυτικά πρότυπα) που εισήγαγε δεν είχε επιτυχή αποτελέσματα. Με το νομοθέτημα αυτό επιδιώχθηκε η αντικατάσταση του ρυθμιστικού σχεδίου του νόμου για την Ενεργό Πολεοδομία και τον Αστικό Σχεδιασμό του 1972.

Ακόμη ο Ν.947/79 υλοποιεί την εισφορά σε γη και χρήμα. Η εισφορά σε χρήμα αφορά την κατασκευή κοινωφελών έργων. Ο νόμος αυτός βάζει στο περιθώριο το Ν.Δ.123 (θα ισχύει μόνο για μερικές τροποποιήσεις). Η πίεση των μεγαλοϊδιοκτητών επειδή η εισφορά σε γη ήταν μεγάλη, οδήγησε στο διώξιμο του Μάνου από το υπουργείο. Τελικά πάγωσε και ο 947/79. Τέλος σύμφωνα με τον 947/79 ενεργό Πολεοδομία μπορεί να κάνει και ιδιωτικός φορέας.

Ακόμη, επί Μάνου υψίζεται και ο Ν.880/79. Στο νόμο αυτό ορίζεται ότι κανένα Πολεοδομικό σχέδιο δεν μπορεί να έχει συντελεστή δόμησης πάνω από 2.4, εκτός από ειδικά κτήρια (όπως κτήρια που δεν θα χρησιμοποιηθούν για κατοικία).

Φθάνουμε έτσι στη σύσταση του ΥΧΟΠ από το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος. Διαμορφώνονται οπότε ειδικές διοικητικές μορφές για την άσκηση των χωρικών πολιτικών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η διαμόρφωση του δεσμικού πλαισίου του Χωροταξικού Σχεδιασμού καθυστέρησε πολύ πραγματοποιηθεί. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η χωροταξική διάρθρωση της χώρας να έχει διαμορφωθεί χωρίς σχεδιασμό και προγραμματισμό.²⁰

Το διάστημα αυτό εκπονήθηκαν πολλές μελέτες, που όμως δεν είχαν το δεσμικό εκείνο στήριγμα που θα επέτρεπε την κατοχύρωσή τους. Άλλωστε, οι μελέτες αυτές δεν χρησιμοποιήθηκαν παρά ελάχιστα από την κεντρική διοίκηση.

Με τον τρόπο που εξελίχθηκε ο δεσμός ήταν αναμενόμενη η μη ενεργός συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού. Το δεσμικό πλαίσιο δεν επέτρεψε από μόνο του την αλλαγή των γενικότερων αντιλήψεων. Οι προσπάθειες να

²⁰ Λουκάκης Π., “Χωρικά επίπεδα εφαρμογής προγραμματισμού στη Χωροταξία”, ΤΟΠΟΣ, 8/94, σελ. 71-95

δοθούν αρμοδιότητες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, καταπνίγηκαν από τις πολιτικές εξελίξεις της εποχής, που πρόβαλλαν άλλες απαιτήσεις και δεν άφηναν περιθώρια να αποδεχτεί η ελληνική κοινωνία τις διεκδικήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που αφορούσαν τον χωροταξικό σχεδιασμό, όπως διαπιστώθηκε και πιο πάνω ήταν ελάχιστες.

Από την άλλη πλευρά, αν δούμε τον τρόπο με τον οποίο συμμετείχε, στις περιορισμένες τότε, σχεδιαστικές διαδικασίες θα διαπιστώσουμε πως ο ρόλος της δεν ήταν ουσιαστικός. Αυτό ισχύει για δύο κυρίως λόγους: Πρώτον, οι προϋποθέσεις συμμετοχής της δεν ήταν αυτές που θα έπρεπε. Αντί του να απαιτείται (μέσω δεσμικού πλαισίου) η συμμετοχή της για λόγους κοινωνικής και αναπτυξιακής πολιτικής, αυτή κλήθηκε να συμμετάσχει, μόνο και μόνο, για να καλυφθούν ή να συμβιβαστούν οι απαιτήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που είχαν αρκετά ταλαιπωρήσει τις μεταπολιτευτικές κυβερνήσεις.

3.1.3. Περίοδος 1981-1989: η τομεακή αντίληψη του σχεδιασμού

Το 1981 ιδρύεται το ΥΧΟΠ στο οποίο, μεταβιβάζεται μεν η αρμοδιότητα των χωροταξικών σχεδίων αλλά από την άλλη πλευρά δεν γίνεται αποσυγκέντρωση των κρατικών αλλάζει ο τρόπος λήψης των αποφάσεων στο σχεδιασμό. Επίσης, δεν υπηρεσιών. Η επικρατούσα τότε, αλλά και σήμερα τομεακή αντίληψη δεν κατόρθωσε παρά να επικρατήσει στις υπηρεσίες αυτές.

Το 1985 στο μετασχηματισμένο ΥΠΕΧΩΔΕ συγκεντρώνονται όλες οι αρμοδιότητες του Χωροταξικού Σχεδιασμού και προστασίας περιβάλλοντος, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες του εθνικού επιπέδου οι οποίες διατηρήθηκαν στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.²¹

Την περίοδο αυτή γίνεται μια προσπάθεια χρησιμοποίησης του σχεδιασμού χρήσεων γης για περιοχές εκτός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών. Έτσι, με το νόμο 1337/83 δεσπίζονται τα Γ.Π.Σ. και οι Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου.

Με τον Ν.1337/1983 "για την επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων" αναγνωρίζεται η ανάγκη ύπαρξης δύο επιπέδων σχεδιασμού.

²¹ Λουκάκης Π., "Χωρικά επίπεδα εφαρμογής προγραμματισμού στη Χωροταξία", ΤΟΠΟΣ, 8/94, σελ. 71-95

Έτσι, σε πρώτο επίπεδο εκπονείται το Γ.Π.Σ., και η Πολεοδομική μελέτη στο δεύτερο.²²

Την ίδια περίοδο δεσπίζεται ο Ν.1650/1986 “για την προστασία του περιβάλλοντος” με τον οποίο δεσμοδετείται η πολιτική περιβαλλοντικής προστασίας, για την οποία γίνεται αναφορά και στο Σύνταγμα. Στο νόμο αυτό

Με τον Ν.1235/1982 αλλάζει η σύνθεση των Νομαρχιακών Συμβουλίων. Τα μέλη του συμβουλίου αποτελούνται πλέον από εκπροσώπους των παραγωγικών φορέων και εκπροσώπους των ΟΤΑ. Σύμφωνα με το προηγούμενο καθεστώς, η πλειοψηφία των μελών ήταν δημόσιοι υπάλληλοι.²³ Με το νόμο αυτό τα νομαρχιακά Συμβούλια αποφασίζουν για την κατανομή των κονδυλίων που έρχονται από το κέντρο προς τις νομαρχίες για έργα νομαρχιακής και τοπικής σημασίας. Τα πιο σημαντικά κονδύλια που κατένειμαν τα συμβούλια στους ΟΤΑ ήταν αυτά του Περιφερειακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΥΠΕΘΟ) και τα προγράμματα των Νομαρχιακών Ταμείων. Έτσι, κατάφερε να μεταφέρει μια σημαντική αρμοδιότητα στα νέα αυτά συμβούλια. Επίσης, ο Ν.1235/82 επαναφέρει την ευθύνη για τον διορισμό και την παύση των Νομαρχών απευθείας στην κυβέρνηση.

Οι παρεμβάσεις αυτές αλλά και όσες ακολούθησαν, τόνιζαν το γεγονός της ανάγκης αποσυγκέντρωσης των κεντρικών υπηρεσιών. Το 1983 πολλές αρμοδιότητες πέρασαν στις νομαρχίες, χωρίς όμως να επιτύχει η προσπάθεια αποσυγκέντρωσης. Η εξέλιξη αυτή θεωρήθηκε ένα στάδιο μετάβασης προς το δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ακολουθεί ο Ν.1270/1982 με τον οποίο αλλάζει το εκλογικό σύστημα των δημοτικών εκλογών και δίνεται τη δυνατότητα συμμετοχής όλων των πολιτικών συνδυασμών στα συμβούλια. Με το νόμο αυτό δεσμοδετείται η σύσταση σε Δήμους διαμερισματικών και συνοικιακών συμβουλίων. Παρά το γεγονός ότι τα συμβούλια αυτά δεν είχαν ούτε αρμοδιότητες, ούτε πόρους έδιναν την δυνατότητα στους πολίτες να συμμετέχουν συμβουλευτικά. Αυτό εξυπηρέτησε πολλούς δήμους με διευρυμένη έκταση και προβλήματα συνοχής.

Η συνέχεια δίνεται με τον Ν.1416/1984, στόχος του οποίου ήταν η ενίσχυση και αναβάθμιση των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ. Ο νόμος αυτός

²² Χριστοφιλόπουλος, Δ., “Αστικός και Χωροταξικός Σχεδιασμός-Προγραμματισμός”, εκδ. Αφοί Σάκκουλα, Αθήνα, 1990.

²³ Χριστοφιλοπούλου Π., διδακτικές σημειώσεις, Π.Θ., 1994

αποτελέσει σημαντικό βήμα για την αποκέντρωση. Κατόρθωσε να διευρύνει τις συντρέχουσες αρμοδιότητες των ΟΤΑ προς την κατεύθυνση των κοινωνικού και πολιτιστικού χαρακτήρα παρεμβάσεων. Επίσης, ο νόμος αυτός έδινε κίνητρα (κυρίως οικονομικά) στους ΟΤΑ για συνενώσεις. Οι ΟΤΑ, όμως, δεν ανταποκρίθηκαν. Μια καινοτομία του νόμου ήταν η δεσμοδέτηση των Κοινών Υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες θα προέκυπταν από την συνεργασία των ΟΤΑ και στόχος τους θα ήταν να μπορέσουν οι μικροί ΟΤΑ να αποκτήσουν το απαραίτητα προσωπικό για τη λειτουργία τους με μικρή οικονομική υποστήριξη. Επίσης, κάτι εξίσου σημαντικό, είναι η δεσμοδέτηση των αναπτυξιακών συνδέσμων, σκοπός των οποίων είναι ο τοπικός προγραμματισμός.

Το 1985 αρχίζει η προετοιμασία του νέου Χάρτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και προκύπτει έτσι, ο Ν.1622/1986 "Τοπική Αυτοδιοίκηση - περιφερειακή ανάπτυξη και δημοκρατικός Προγραμματισμός". Σκοπός του είναι ο καθορισμός του πλαισίου για την περιφερειακή ανάπτυξη, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τον δημοκρατικό προγραμματισμό της Ελλάδας.

Ο νέος νόμος ορίζει ότι τα διοικητικά επίπεδα της χώρας, είναι το κεντρικό κράτος, οι περιφέρειες, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και οι νομαρχίες, οι επαρχίες και οι δήμοι και οι κοινότητες. Η λαϊκή εκπροσώπηση γίνεται μέσω των διαμερισματικών, συνοικιακών και τοπικών συμβουλίων.²⁴

Οι αλλαγές που επιφέρει ο νόμος δεν αφορούν την δομή των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ. Στο επίπεδο αυτό υποχρεώνονται οι κοινότητες να συνενωθούν, γεγονός που προσπαθείτε να επιτευχθεί μέσω τόσο των κινήτρων του 1416/84, όσο και με εδαφικά-γεωγραφικά κριτήρια. Όλα αυτά όμως οδηγούν στη δημιουργία δύο διαφορετικών ενοτήτων, γιατί παράλληλα με τις συνενώσεις υπάρχουν και οι αναπτυξιακοί σύνδεσμοι με διαφορετικά εδαφικά όρια. Βλέπουμε λοιπόν μια γενικότερη προσπάθεια να δοθεί λύση στην πολυδιάσπαση των ΟΤΑ αλλά ο τρόπος με τον οποίο αυτή δίνεται δεν επιτρέπει την ουσιαστική αλλαγή.

Επίσης, με τον 1622/86 επιχειρείται η δεσμοδέτηση του β' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης και μάλιστα στο επίπεδο του νομού δίνεται η δυνατότητα δεσμοδέτησης και άλλων αυτοδιοικήσεων, πέραν του ενός.

²⁴ Χριστοφιλοπούλου Π., διδακτικές σημειώσεις, Π.Θ., 1994

Σε ότι αφορά το περιφερειακό επίπεδο, ο 1622/86 αναγνωρίζει τις Περιφέρειες ως διοικητική ενότητα του κράτους και συστήνει Περιφερειακά συμβούλια, όπου μετέχουν νομάρχες και πρόεδροι των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.

Τέλος, εισάγεται η έννοια του δημοκρατικού προγραμματισμού, με την οποία δεσμοδετείται η συμμετοχή των εκλεγμένων οργάνων στην διαδικασία προγραμματισμού.

Μετά την προσπάθεια του 1622/86, ακολουθεί ο Ν.1832/1989, στόχος του οποίου ήταν η βελτίωση της λειτουργίας των δεσμών της δημοτικής αποκέντρωσης και λαϊκής συμμετοχής.

Τέλος με τον Ν.1828/1989 γίνεται η μεταφορά του Φόρου Ακίνητης Περιουσίας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και την βελτίωση του συστήματος των επιχορηγήσεων.

3.1.4. Περίοδος από το 1989 έως σήμερα

Μετά από τα τόσα χρόνια που ο Χωροταξικός Σχεδιασμός υπάρχει ως δεσμός, θα έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί το δεσμικό εκείνο πλαίσιο, που θα οδηγούσε στην ορθότερη λειτουργία του. Όμως, δεν άλλαξε το δεσμικό πλαίσιο (τουλάχιστον σημαντικά και ουσιαστικά) και δεν δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις μεταβίβασης αρμοδιοτήτων.

Στη φάση αυτή ήρθε ο νόμος 2218/94 με τον οποίο η κυβέρνηση θέλησε να δέσει τις βάσεις για μια πιο οργανωμένη λειτουργική μορφή διοίκησης, που θα εξυπηρετεί τις απαιτήσεις του σχεδιασμού.

Η αναγκαιότητα ύπαρξης μιας δεύτερης αυτοδιοικούμενης βαθμίδας ήταν πλέον επιτακτική και απαιτήθηκε τόσο για την ίδια την αποσυμφόρηση του κεντρικού κράτους, όσο και για την εξυπηρέτηση των αναγκών του Σχεδιασμού στα πλαίσια εξορθολογισμού του. Έτσι, προκύπτει ο νόμος 2218/94 που δεσμοδετεί την δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση ή νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Ο νέος και σημαντικός νόμος για τη χώρα μας αλλά και για τον δεσμό της Αυτοδιοίκησης στόχευε τα εξής:

- I. στην ουσιαστική αποκέντρωση των κρατικών λειτουργιών
- II. στον εκσυγχρονισμό των κρατικών λειτουργιών
- III. το νέο επίπεδο αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη

Με το νόμο αυτό επιχειρήθηκε να επιτευχθεί:²⁵

1. καλύτερη ποιότητα υπηρεσιών με το μικρότερο δυνατό κόστος
2. συμβάσεις αλληλεγγύης μεταξύ οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης
3. αποτελεσματική παρέμβαση στη διαδικασία τοπικής ανάπτυξης
4. δεσμική κατοχύρωση της δυνατότητας χρηματοδότησης παροχών κοινωνικής εξυπηρέτησης σε ομάδες πληθυσμού

Ο νόμος αυτός όχι μόνο δεσμοθετεί το δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά παράλληλα στρέφει την προσοχή του και στις άλλες διοικητικές βαθμίδες και επιφέρει σημαντικές αλλαγές.

Σε τοπικό επίπεδο, αναγνωρίζεται η δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι ΟΤΑ στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, λόγω του μεγάλου εύρους των τοπικών τους προβλημάτων. Επίσης, στο νόμο επισημαίνεται ότι οι συνενώσεις δεν εφαρμόστηκαν και για το λόγο αυτό έπρεπε να βρεθεί εναλλακτική πολιτική για την πολυδιάσπαση των ΟΤΑ.

Η λύση που πρότεινε ο συγκεκριμένος νόμος είναι τα Συμβούλια Περιοχής. Τα Συμβούλια Περιοχής ασκούν αρμοδιότητες που αφορούν το σχεδιασμό και προγραμματισμό και ο ρόλος τους είναι η ανάπτυξη της περιοχής τους αλλά και η εφαρμογή του σχεδιασμού. Τα Συμβούλια Περιοχής αποτελούν απάντηση στην πολυδιάσπαση των ΟΤΑ εφόσον οι δυσκολίες που παρουσιάζονται στην άσκηση κάποιων αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ, θα επιλύονται από το Συμβούλιο Περιοχής. Είναι, όμως, γεγονός πως τα Συμβούλια Περιοχής αντικατέστησαν τους Αναπτυξιακούς Συνδέσμους. Ωστόσο, λίγα στοιχεία συνδέτουν την διαφορά των δύο δεσμών. Το βασικό σημείο διαφοράς τους είναι ότι οι πρώτοι, ιδρύονται αναγκαστικά, ενώ οι δεύτεροι αποτελούσαν προϊόν συνεργασίας των ΟΤΑ της ευρύτερης περιοχής.

Στο Νομαρχιακό επίπεδο

- Καθιερώνεται Τοπική Αυτοδιοίκηση β' βαθμού σε επίπεδο νομού (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση)
- Καταργούνται ο κρατικός Νομάρχης, οι κρατικές υπηρεσίες και γενικά η κρατική εκπροσώπηση στο επίπεδο του νομού.

²⁵ Νόμος 2218/94

- Επιδιώκεται Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με αποτελεσματική Οργάνωση.

Το αιρετό Νομαρχιακό Συμβούλιο ενισχύεται στη λειτουργία του από την οικονομική και κοινωνική επιτροπή ως γνωμοδοτικό όργανο, που αποτελείται από εκπροσώπους της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, των οργανώσεων και των εργοδοτών και εργαζομένων, των επιμελητηρίων και επιστημονικών οργανώσεων, των συνεταιριστικών οργανώσεων και των εργαζομένων στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση για την μεταφορά της γνώμης και των απόψεων όλων των κοινωνικών και παραγωγικών δυνάμεων του Νομού σε ότι αφορά τα αναπτυξιακά ζητήματα και τα γενικότερα προβλήματα του Νομού, στο Νομαρχιακό Συμβούλιο.

Τα σχέδια του νόμου για την Περιφέρεια είναι να γίνει αποτελεσματικός ο διοικητικός και αναπτυξιακός ρόλος της Περιφέρειας. Επίσης, δεσμοδετούνται συγκεκριμένες αρμοδιότητες. Επιχειρείται σύσταση ή αναδιάρθρωση αποσυγκεντρωμένων κρατικών υπηρεσιών και ενισχύεται ο προγραμματικός και συντονιστικός ρόλος της Περιφέρειας στα πλαίσια του εθνικού σχεδιασμού. Ακόμη, δεσμοδετείται η συμμετοχή της ελληνικής Περιφέρειας στην διαμόρφωση και αξιοποίηση των Κοινοτικών Προγραμμάτων και Πρωτοβουλιών. Τέλος, γίνεται προσπάθεια αναβάθμισης του ρόλου του Περιφερειάρχη.

Με το νόμο αυτό γίνεται σημαντική προσπάθεια η κεντρική εξουσία να επικεντρωθεί στον επιτελικό της ρόλο. Με τον τρόπο αυτό ενδέχεται να αναβαθμιστεί και ο ρόλος των βουλευτών, γιατί απαλλάσσονται από το φορτίο της ντόπιας πελατείας τους και περιορίζονται στην εκπροσώπηση των εθνικών θεμάτων.

Όπως γίνεται φανερό, η συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης 1ου και 2ου βαθμού στο Χωροταξικό Σχεδιασμό υπήρξε σαφώς περιορισμένη. Όμως το νέο δεσμικό πλαίσιο της Αυτοδιοίκησης, όπως αυτό παρουσιάζεται με το Ν.2218/94 αναβαθμίζει σαφώς τις σχέσεις των δύο δεσμών. Στη φάση αυτή προστίθενται και οι νέες απόπειρες εκσυγχρονισμού του σχεδιασμού, που δρομολογούνται. Αξίζει όμως να σημειώσουμε ότι ο νόμος αυτός ήταν προϊόν βιαστικών κινήσεων, εφόσον οι επικείμενες εκλογές των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ήταν πολύ κοντά στη χρονική στιγμή που επιλέχθηκε για την έκδοση του νόμου.

Η αναγκαιότητα της συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γίνεται όλο και πιο επιτακτική και αυτό δεν φαίνεται να το ξεχνά ο Ν.2218. Μόνο που τα όσα προβλέπονται από τον συγκεκριμένο νόμο αλλά και τα όσα θα ακολουθήσουν δεν προβλέπεται να υλοποιηθούν άμεσα. Πρέπει πάνω απ' όλα να γίνουν σημαντικά βήματα στην ελληνική κοινωνία έτσι ώστε να τεθούν σε άλλες βάσεις κάποιοι από τους περιοριστικούς παράγοντες της συμμετοχής της στην σχεδιαστική διαδικασία.

3.3. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Τόσο από τις εξελίξεις στο δεσμικό πλαίσιο όσο και από τους άλλους λόγους που περιγράψαμε στην προηγούμενη παράγραφο, διαπιστώσαμε πως τίποτα δεν συνέτεινε στην αναβάθμιση των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ σε σχέση με τη δράση-παρέμβασή του στο Χωροταξικό Σχεδιασμό. Το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού, όπως αυτός διαμορφώνεται με τις νέες δεσμικές εξελίξεις, θα επιχειρήσουμε να παρουσιάσουμε αμέσως τώρα.

Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο οι αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού στο Χωροταξικό Σχεδιασμό είναι οι ακόλουθες:

– Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση

Σύμφωνα με το άρθρο 40 του Ν.2218/94 καταργούνται τα άρθρα 24 (άρθρο 24 Ν.1065/1980 - άρθρο 26 παρ. 3, 4 Ν.1080/1980 - άρθρο 16 Ν.1416/1984)²⁶ και 25 (άρθρο 8 Ν.1416/1984) και η §3 του άρθρου 26 (άρθρο 9 Ν.1416/1984) του Δημοτικού & Κοινοτικού Κώδικα (Π.Δ. 323/89 ΦΕΚ 146).

Επίσης, το άρθρο 23 του Δημοτικού & Κοινοτικού Κώδικα αντικαθίσταται από το άρθρο 40 του Ν.2218/94.²⁷ Σύμφωνα με το τελευταίο άρθρο:

“Η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων, κύρια μέριμνα των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων

²⁶ Φλογαίτης Σ, “Νομοθεσία Τοπικής Αυτοδιοίκησης”, εκδ. Ελληνικές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις, 1989, σελ. 26-31

²⁷ Ν.2218/94 άρθρο 40

καθώς και των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων της.”

Στην αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων πέρα από τις υπόλοιπες αρμοδιότητές τους, υπάρχουν ορισμένες που αφορούν τον χωροταξικό σχεδιασμό και είναι:

1. η υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), καθώς και κάθε άλλο σχέδιο χωροταξικού επιπέδου και η τήρηση των δεδομένων του κτηματολογίου της περιοχής τους, όπως αυτά προκύπτουν από το συνολικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση του Εθνικού Κτηματολογίου
2. η μελέτη, εκτέλεση και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτηρίων στις ειδικές Βιοτεχνικές και Βιομηχανικές Ζώνες που καθορίζονται στα πλαίσια του Πολεοδομικού και του Χωροταξικού Σχεδιασμού
3. η εκπόνηση και η εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής τους
4. η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων

Ένα από τα όργανα που πλέον θα λειτουργούν παράλληλα ή πάνω από τους Πρωτοβάθμιους ΟΤΑ, είναι τα Συμβούλια Περιοχής. Οι αρμοδιότητες των Συμβουλίων Περιοχής σύμφωνα με το άρθρο 47 του Ν.2218/94 είναι οι ακόλουθες:

1. Καταρτίζουν τα μεσοχρόνια και τα ετήσια αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής σύμφωνα με το Ν.1622/1986
2. συμμετέχουν στη διαδικασία κατάρτισης των μεσοχρόνιων νομαρχιακών αναπτυξιακών προγραμμάτων με σχετικές προτάσεις
3. διαχειρίζονται τις χρηματοδοτήσεις από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και από τους πόρους των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν την περιοχή τους
4. υλοποιούν τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό των εγκεκριμένων Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) ή των Ειδικών Χωροταξικών Μελετών και τηρούν τα δεδομένα του Κτηματολογίου της περιοχής τους, όπως αυτά προκύπτουν από το συνολικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση του Εθνικού Κτηματολογίου

5. παρέχουν οργανωτική και διοικητική υποστήριξη στους ΟΤΑ-μέλη τους
6. μεριμνούν για την εκτέλεση και λειτουργία διακοινοτικών και διαδημοτικών έργων τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού
7. μεριμνούν για την προστασία του περιβάλλοντος σε θέματα διακοινοτικής ή διαδημοτικής σημασίας
8. αξιοποιούν τους πλουτοπαραγωγικούς πόρους διακοινοτικής ή διαδημοτικής σημασίας
9. ασκούν όσες άλλες αρμοδιότητες ανατίθενται στο Συμβούλιο Περιοχής από τους ΟΤΑ-μέλη τους ή από την Ν.Α. Το Συμβούλιο Περιοχής δεν ασκεί τις αρμοδιότητες με στοιχεία α', β', γ', δ' και ε' της παραγράφου αυτής, για την εδαφική περιφέρεια δήμου ή κοινότητας με πληθυσμό μεγαλύτερο από 5000 κατοίκους εκτός αν τις αναθέσει με αποφασή του το Συμβούλιο του Δήμου ή της Κοινότητας αυτής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις εφαρμογής ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, μπορεί, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εσωτερικών να μειωθεί το όριο των 5000 κατοίκων σε 3000 κατοίκους και ειδικά σε νησιωτικές περιοχές σε 2000 κατοίκους.

Σύμφωνα με το άρθρο αυτό ισχύει ότι “τα Συμβούλια Περιοχής έχουν σκοπό το σχεδιασμό και προγραμματισμό της ανάπτυξης της περιοχής τους, την εκτέλεση έργων και πραγματοποίηση προμηθειών, την παροχή υπηρεσιών για την κοινή εξυπηρέτηση των ΟΤΑ - μελών τους και των κατοίκων της περιοχής. “

Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι:

- Ο ρόλος των Πρωτοβάθμιων ΟΤΑ στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού περιορίζεται στην υλοποίησή τους. Επίσης, πρέπει να τονίσουμε ότι δεν αλλάζει και ο τρόπος με τον οποίο οφείλουν να συμμετέχουν οι ΟΤΑ στις διαδικασίες καθορισμού ΖΟΕ. Ο ρόλος τους είναι και εδώ γνωμοδοτικός.
- Είναι σημαντικό κατά τ'άλλα ότι και πάλι δίνεται η δυνατότητα μελέτης, διαχείρισης και εκτέλεσης προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης. Ωστόσο και στο προηγούμενο νομοθετικό πλαίσιο της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης, υπήρχαν ανάλογες αρμοδιότητες. Το γεγονός αυτό αφήνει ερωτηματικά για τον τρόπο με τον οποίο θέλει η πολιτεία να δώσει ουσιαστικό ρόλο στους

πρωτοβάθμιους ΟΤΑ. Τονίζεται, με τον τρόπο αυτό, η γενικότερη αδυναμία των ΟΤΑ να μπορούν να σχεδιάζουν και να έχουν λόγο για την ευρύτερη περιοχή τους. Τους δίνονται έτσι, αρμοδιότητες κυρίως Πολεοδομικού χαρακτήρα, που είναι σε θέση να ελέγξουν.

- Βλέπουμε, μέσω των Συμβουλίων Περιοχής, να δίνεται βάρος στην συνεργασία των Πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και να εντάσσονται θέματα σχεδιασμού-προγραμματισμού σε επίπεδο ευρύτερης περιοχής και όχι σε επίπεδο Κοινότητας ή Δήμου. Σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο τα Συμβούλια περιοχής οφείλουν να συντάσσουν τα μεσοχρόνια και ετήσια αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής. Επίσης, μπορούμε εύκολα να διακρίνουμε μια τάση να αποφεύγεται η άμεση συμμετοχή των ΟΤΑ στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού. Αντίθετα ο ρόλος του Συμβουλίου Περιοχής είναι περισσότερο άμεσος.

Πρέπει στο σημείο αυτό να δούμε αν οι δεσμικές αλλαγές μπορούν να επηρεάσουν την συμμετοχή των ΟΤΑ Α' βαθμού στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού. Είναι γεγονός, σύμφωνα και με προηγούμενες αναφορές μας, ότι η αλλαγή του δεσμικού πλαισίου δημιούργησε τόσο δυνατότητες στους πρωτοβάθμιους οργανισμούς, όσο και προβλήματα

1. Έτσι, διαπιστώνονται από την μία πλευρά ισχυρότεροι ή ακόμη καλύτερα αναγκαστικοί τρόποι διεύρυνσης της εδαφικής-γεωγραφικής έκτασης, με την ύπαρξη των συμβουλίων περιοχής. Το γεγονός αυτό αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για τις διαδικασίες σχεδιασμού. Οι αναπτυξιακοί σύνδεσμοι που ίσχυαν στο παρελθόν καταργούνται και ο ρόλος τους τώρα αντικαθίσταται (κατά κάποιο τρόπο) από τα συμβούλια περιοχής.

- Δευτεροβάθμια (Νομαρχιακή) Αυτοδιοίκηση

Στην δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση μεταφέρονται

1. οι αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται από τους ΟΤΑ. Αυτό ισχύει λόγω της επικουρικής σχέσης μεταξύ των δύο βαθμίδων. Επίσης, οι αρμοδιότητες που αφορούν ευρύτερο επίπεδο (νομός).
2. στους Νομάρχες μεταφέρονται όλες οι αρμοδιότητες εκτελεστικού χαρακτήρα

Όπως διαπιστώνουμε από τα παραπάνω το πλαίσιο παρέμβασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μοιάζει να συμβιβάζεται με την γενικότερη

αντίληψη. Η αντίληψη αυτή θεωρεί πως ο σχεδιασμός για να λειτουργήσει αποτελεσματικά θα πρέπει από την μία πλευρά να είναι ορθολογικός και καθολικός αλλά τα διοικητικά επίπεδα που θα συσχετιστούν με την προσπάθεια εξεύρεσης των κατάλληλων λύσεων, τόσο χάριν συντονισμού όσο και για λόγους αποφυγής γραφειοκρατικών λειτουργιών, θα πρέπει να είναι ευρύτερα.

Είναι βέβαια γεγονός ότι δεν μπορεί να ισχύσει κάτι τέτοιο στην περίπτωση του Πολεοδομικού Σχεδιασμού. Αυτό συμβαίνει για το λόγο ότι το αντικείμενό του είναι η πόλη και όχι

3.4. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό δεν μπορεί εκ των πραγμάτων να προσδιοριστεί σε συγκεκριμένες αρμοδιότητες.²⁸

Η συγκεντρωτική δομή του διοικητικού συστήματος και κυρίως των φορέων στους οποίους έχουν ανατεθεί οι αρμοδιότητες του Πολεοδομικού σχεδιασμού, λειτούργησαν αρνητικά. Η αποκέντρωση που απαιτείται στην περίπτωση του Πολεοδομικού Σχεδιασμού οφείλει να γίνει πραγματικότητα. Διαφορετικά, η μεγάλη απόσταση του αντικειμένου από τον φορέα που θα πάρει αποφάσεις για την τύχη του κρύβει μεγάλους κινδύνους για την περαιτέρω αναπτυξιακή πορεία.²⁹

Σε ότι αφορά τον Πολεοδομικό σχεδιασμό αξίζει να αναφέρουμε ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση θεωρήθηκε από το πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης (1983-1987) ως βασικός φορέας σχεδιασμού μαζί με την κεντρική διοίκηση και την Κυβέρνηση. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να προωθηθεί η μεταβίβαση περισσότερων πολεοδομικών αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Οι αρμοδιότητες της Αυτοδιοίκησης στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό είναι:

– Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση

1. Αρμοδιότητες που σχετίζονται με τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό

²⁸ Χριστοφιλόπουλος, "Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό", Νέοι Θεσμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκδ. ΕΕΤΑΑ, Αθήνα, 1989

²⁹ Αραβαντινός, "Πολεοδομικός Σχεδιασμός", Αθήνα, 1988, σελ.595-601

2. Αρμοδιότητες που αναφέρονται σε Πολεοδομικές εφαρμογές μέχρι την μεταβίβασή τους στους ΟΤΑ.

– Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση

1. Διεκπεραίωση υποθέσεων της Διοίκησης (ΥΠΕΧΩΔΕ, Νομάρχης)
2. Συμμετοχή σε Όργανα ή Επιτροπές σχετικές με τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό.
3. Πρωτοβουλία κίνησης Πολεοδομικών διαδικασιών.
4. Γνωμοδοτικές αρμοδιότητες.
5. Παραγωγή Σχεδίων (Χωροταξικά, Ρυθμιστικά, Πολεοδομικά)
6. Πολεοδομικές εφαρμογές.
7. Παρεμβατικές αρμοδιότητες και άσκηση Πολεοδομικής και κοινωνικής πολιτικής.

3.5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές, η διαφορετική οπτική του νομοθέτη στην αντιμετώπιση των Πολεοδομικών και Χωροταξικών αρμοδιοτήτων των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ. Δίνονται σχετικά σημαντικές αρμοδιότητες σε Πολεοδομικό επίπεδο, που ξεφεύγουν από τις καθαρά γνωμοδοτικές παρεμβάσεις, ενώ στο χωροταξικό επίπεδο αποφεύγεται η ανάμιξη των ΟΤΑ και ο ρόλος τους περιορίζεται σε γνωματεύσεις επί των διαφόρων θεμάτων.

Είναι γεγονός πάντως, πως οι ΟΤΑ α' βαθμού, δεν μπορούσαν να επιτύχουν σημαντικές παρεμβάσεις στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού, εφόσον δεν είχαν την υποστήριξη, τόσο του δεσμικού πλαισίου, όσο και τις προϋποθέσεις (πόρους, κατάρτιση, άλλες υποδομές, πληθυσμιακή βάση, γεωγραφική ευρύτητα κ.α.) Οι ΟΤΑ β' βαθμού, δεν έχουν λειτουργήσει ακόμη για να μπορούμε να προσδιορίσουμε το ρόλο τους. Γεγονός είναι όμως, πως έχουν ένα πλεονέκτημα: αποτελούν νεοσύστατους οργανισμούς που μπορούν να χρησιμοποιηθούν πειραματικά, εφόσον οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ έχει διαπιστωθεί πως δεν κατάφεραν παρά ελάχιστα με τις παρεμβάσεις τους, για λόγους που προαναφέραμε. Η εμπειρική τεκμηρίωση της συμμετοχής τους, που ακολουθεί, το αποδεικνύει.

Κεφάλαιο 4ο

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

- Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ
- ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΙΣ ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥΣ
- ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ Ζ.Ο.Ε. ΑΠΟ ΤΟ 1983 ΕΩΣ ΤΟ 1994
- ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1990 1994 ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

4.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται η εμπειρική τεκμηρίωση του κατά πόσον η συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού υπήρξε ουσιαστική κάτω από τις δεδομένες συνθήκες και κατά πόσον αξιοποίησε τις δυνατότητες που της παρέχονται από το δεσμικό πλαίσιο.

Η συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης θεωρητικά παρουσιάζεται με πολλές μορφές (γνωμοδοτήσεις, σύνταξη του καταλόγου έργων κ.τ.λ.). Ωστόσο, η μόνη δεσμοδετημένη μορφή συμμετοχής της, μέχρι σήμερα, παραμένει η απαίτηση του νόμου (άρθρο 29 του Ν.1337/83) για γνωμοδότησή της στις Ειδικές Χωροταξικές Μελέτες. Αυτό συμβαίνει για λόγους που μπορεί να αναζητήσει κανείς, τόσο στο δεσμικό πλαίσιο του Σχεδιασμού, όσο και σε αυτό της Αυτοδιοίκησης.³⁰ Κυρίως όμως, στους παράγοντες εκείνους που δεν επέτρεψαν μέχρι σήμερα την αλλαγή του πλαισίου που θα ενίσχυε τις συμμετοχικές διαδικασίες και τις σύγχρονες ανάγκες για αποκέντρωση.

Όπως αναφέρθηκε η δεσμοδέτηση Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου, στα πλαίσια των Ε.Χ.Μ, απαιτεί την έγκαιρη γνωμοδότηση των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων των ενδιαφερόμενων περιοχών. Αυτή η περίπτωση συμμετοχής της Αυτοδιοίκησης στη διαδικασία σχεδιασμού θα μας απασχολήσει στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, καθώς παρουσιάζει ιδιαίτερο

---

³⁰ βλ. κεφάλαιο 3 "Επισκόπηση δεσμικού πλαισίου ...",

ενδιαφέρον, δεδομένου ότι η δεσμοδέτηση των ΖΟΕ άρχισε το 1983 και συνεχίζεται ακόμη και σήμερα. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα, περίπου 12 ετών, ο ρόλος που είχε η Αυτοδιοίκηση δεν ήταν ξεκάθαρος, συγκεκριμένος και δεν είχε σαφώς διαμορφώσει στόχους. Άλλωστε, μια σειρά άλλων παραγόντων απέτρεψαν την ενεργό παρουσία της στις διαδικασίες.

Οι λόγοι που δεν επέτρεψαν την συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις διαδικασίες σχεδιασμού, πρέπει να αναζητηθούν στην έλλειψη σταθερών δεσμών και στο συγκεντρωτικό χαρακτήρα του διοικητικού συστήματος. Ο προσωποπαγής συγκεντρωτισμός, το πελατειακό σύστημα στην πολιτική ζωή, και κυρίως, η ανέπαφη κατά τ' άλλα, ελληνική νοοτροπία έχουν και αυτά την ευθύνη τους. Κάτω από τις ίδιες ακριβώς συνθήκες διαμορφώνεται και η αντίδραση για τις παρεμβάσεις στο χώρο και τις χρήσεις γης.

Από την πλευρά μας, θελήσαμε να εξετάσουμε το ρόλο της Αυτοδιοίκησης σε μια συγκεκριμένη περιοχή των παρεμβάσεών της. Όπως έχει αναφερθεί, στα πλαίσια καθορισμού των ΖΟΕ μέσω των ΕΧΜ, υπάρχει διαδικασία γνωμοδότησης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ). Έτσι, σε πρώτη φάση, θεωρούμε σκόπιμο να παρουσιαστεί η διαδικασία εκπόνησης των Ε.Χ.Μ., στα πλαίσια των οποίων δεσμοδετούνται κυρίως οι ΖΟΕ. Στην συνέχεια, παρουσιάζονται τα στοιχεία της ποσοτικής ανάλυσης και ακόλουθα της ποιοτικής ανάλυσης του υλικού γνωμοδότησης των ΟΤΑ για τις μελέτες που πρότειναν για δεσμοδέτηση Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ).

4.2. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

Σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες η ιδιομορφία της χωροταξικής πολιτικής στην Ελλάδα, έγκειται στο γεγονός ότι τα σχέδια είναι το λιγότερο σημαντικό μέσο παρέμβασης. Στις χώρες αυτές επικρατεί μια τάση αύξησης της εμβέλειας των σχεδίων. Στη χώρα μας, ελλείπει εθνικού και περιφερειακών σχεδίων, το ελληνικό κράτος αναγκάζεται να χρησιμοποιεί τα τοπικά σχέδια ως μέσο παρέμβασης. Στην παρούσα όμως φάση, ο Χωροταξικός Σχεδιασμός στηρίζεται και προχωρά μέσα από τις ΖΟΕ, οι οποίες αποτελούν το μόνο δεσμοδετημένο εργαλείο του. Οι ΖΟΕ που δεσμοδετήθηκαν από το 1987 και μετά είναι προϊόν των Ειδικών Χωροταξικών Μελετών (Ε.Χ.Μ.). Σε ορισμένες φάσεις της διαδικασίας εκπόνησης των ΕΧΜ

μετέχει και η Αυτοδιοίκηση, έτσι ώστε με την παρουσία της να δίνεται η διάσταση των τοπικών προβλημάτων. Οι προηγούμενες ΖΟΕ έγιναν μέσω του ΓΠΣ καθώς και από άλλες μελέτες χωροταξικού χαρακτήρα.

Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να αναφερθεί πως υπάρχουν και άλλων μορφών μελέτες, όπως για παράδειγμα τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα (ΤΑΠ). Όμως, τα ΤΑΠ είναι άτυπα και δεν γίνονται με τις ίδιες προδιαγραφές από τόπο σε τόπο και έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- είναι προσανατολισμένα στην οικονομία και στην οικιστική ανάπτυξη.
- γίνονται σε δήμους των οποίων οι παρεμβάσεις έχουν έντονο χαρακτήρα προγραμματισμού.
- η χρηματοδότησή τους γίνεται μέσω κοινοτικών πρωτοβουλιών.

Το αρνητικό σημείο τέτοιων μελετών, όπως τα ΤΑΠ, είναι ότι σε χωροταξικό επίπεδο δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν, γιατί κανείς δεν γνωρίζει εάν τις προτάσεις τους θελήσουν οι ΟΤΑ να τις υλοποιήσουν, εφόσον δεν υπάρχει διαδικασία δεσμοδότησης και υλοποίησής τους.

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούμε στις Ε.Χ.Μ. και την διαδικασία εκπόνησής τους.

Οι Ειδικές Χωροταξικές Μελέτες³¹ (Ε.Χ.Μ.) άρχισαν το 1987 και αποτελούν την συστηματικότερη μορφή σχεδιασμού που χρησιμοποιείται στην χώρα μας. Στόχος των μελετών αυτών είναι η οργάνωση του εκτός σχεδίου και εκτός οικισμών χώρου, μέσα από τη δημιουργία ζωνών χρήσεων γης και περιοχών προστασίας, καθώς και του προσδιορισμού όρων δόμησης διαφορετικών από αυτούς που προβλέπει η γενική περί εκτός σχεδίου δόμησης νομοθεσία. Μόνο αυτές οι ρυθμίσεις δεσμοδετούνται μετά την ολοκλήρωση της Ε.Χ.Μ.. Τα υπόλοιπα θέματα, με τα οποία θα ασχοληθεί μια Ε.Χ.Μ., είναι καθαρά συμβουλευτικού χαρακτήρα για τον εκάστοτε ενδιαφερόμενο φορέα. Και αυτό συμβαίνει γιατί δεν υπάρχει το δεσμικό εκείνο πλαίσιο που να οδηγεί στην υποχρεωτική υιοθέτηση των προτάσεων του μελετητή και την άμεση υλοποίησή τους. Η υλοποίηση αυτών των προτάσεων αφήνεται στην ευχέρεια των αρμόδιων φορέων.

³¹ Οικονόμου Δ., διδακτικές σημειώσεις, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1993

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ε.Χ.Μ.	Γίνονται κατά κανόνα εκτός των αστικών περιοχών.
	Μικρή περιοχή μελέτης (μικρή κλίμακα)
	Λεπτομέρεια σχεδίων = ρύθμιση με ακρίβεια, συγκεκριμενοποίηση ορίων
	Χωροθετικές ρυθμίσεις γίνονται με ακρίβεια έτσι ώστε να είναι εμφανείς οι περιοχές παρέμβασης
	Εξετάζει ζητήματα ακρίβειας και όχι ευρύτερες ρυθμίσεις (π.χ., σχέση δύο πόλεων)

Οι Ε.Χ.Μ. ξεκίνησαν στα πλαίσια των ΜΟΠ. Τα ΜΟΠ απαιτούσαν την ύπαρξη μιας μελέτης και έτσι δημιουργήθηκε η Ε.Χ.Μ. Επίσης, απαιτήθηκε η δημιουργία προδιαγραφών, για τις μελέτες αυτές. Οι πρώτες Ε.Χ.Μ. έγιναν για νησιά και πολύ μικρές περιοχές.

Πρωώθηση των Ε.Χ.Μ. έγινε από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Στα μέσα του 1992 προκηρύχθηκαν από το ΥΠΕΧΩΔΕ 11 Ειδικές Χωροταξικές Μελέτες (κυρίως σε τουριστικές περιοχές με παράκτιο χαρακτήρα) στα πλαίσια του κοινοτικού προγράμματος ENVIREG (ρυθμίσεις για χρήσεις γης και το περιβάλλον). Αυτό θα καλύψει όλες τις περιοχές που έχουν περιβαλλοντική ευαισθησία.

Όλες οι Ε.Χ.Μ. γίνονται με τις ίδιες προδιαγραφές που συντάσσει το ΥΠΕΧΩΔΕ και περιγράφουν το προϊόν που παραδίδεται σε χάρτες και σε κείμενο.

Η διαδικασία για την τελική δεσμοδέτηση της ΖΟΕ μέσα από μια Ε.Χ.Μ. αποτελείται από 4 φάσεις: Α → Β → Γ → Δ και κάθε φάση χωρίζεται σε επιμέρους στάδια. Η κάθε φάση περνάει από διαδικασίες έγκρισης για να οδηγηθούμε στην επόμενη (ενδεικτικά χρονικά διαστήματα: Α=3.5 μήνες, Β=2μήνες, Γ=2 μήνες και Δ=15 ημέρες). Τα στάδια δεν υποβάλλονται προς έγκριση απλά διαχωρίζουν το περιεχόμενο της φάσης.

Α' φάση Περιλαμβάνει δύο στάδια, στο πρώτο από τα οποία προσδιορίζεται με ακρίβεια η περιοχή μελέτης, ενώ στο

δεύτερο στάδιο παρουσιάζονται κάποια σενάρια αυστηρών αλλά και ήπιων ρυθμίσεων.

Υπάρχει επιτροπή επίβλεψης συνήθως 5μελής ή 4μελής. Ο πρόεδρος είναι υπάλληλος του ΥΠΕΧΩΔΕ και τα υπόλοιπα μέλη είναι: ένας εκπρόσωπος του τοπικού ΥΠΕΧΩΔΕ, εκπρόσωπος του τμήματος Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας της Νομαρχίας, και κάποιος εκπρόσωπος του ΤΕΕ. Ανάλογα με τη φάση στην οποία βρίσκεται η μελέτη, η επιτροπή στέλνει τα χαρτιά στους αρμόδιους φορείς για γνωμοδότηση. Μετά γίνεται μια δημόσια παρουσίαση στο χώρο της μελέτης και παρίστανται εκπρόσωποι του Υπουργείου Πολιτισμού, οι ΟΤΑ, Δημ.φορείς, Δασικοί και λοιποί.

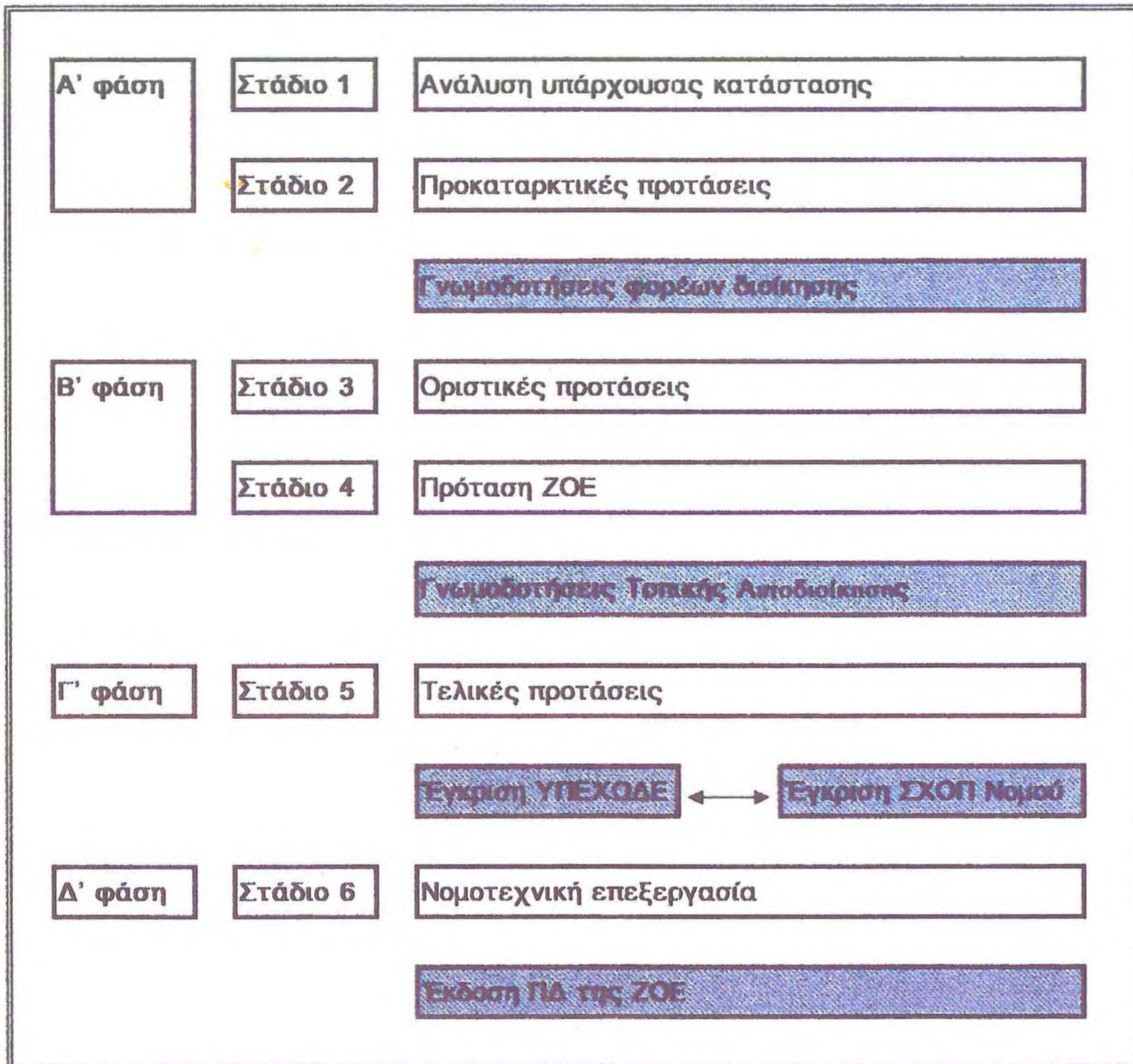
Η επιτροπή αποφασίζει αν θα εγκρίνει την ως εδώ μελέτη. Σε περίπτωση "έγκρισης" δίνει κατευθύνσεις για τα επόμενα βήματα, οι οποίες δεν είναι δεσμευτικές για το μελετητή.

Β' φάση Αποτελείται από τρία στάδια. Το πρώτο στάδιο είναι η επιλογή, το δεύτερο η υποβολή των προτάσεων και τέλος το τρίτο αποτελεί τη δημιουργία προγράμματος εφαρμογής, όπου χρονοδιαγράφονται οι ενέργειες υλοποίησης.

Η επιτροπή επίβλεψης στέλνει αντίγραφα στους ΟΤΑ ακόμη και στην κατώτερη βαθμίδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο ΥΠΕΧΩΔΕ, στα άλλα υπουργεία και σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς. Μετά γίνεται δημόσια παρουσίαση, αλλά επιβάλλεται η συμμετοχή των φορέων. Οι προτάσεις γίνονται σε κλίμακα 1:250.000. Στην Β φάση η κλίμακα είναι 1:10.000 και εδώ υπάρχουν προτάσεις για πιο ειδικές ρυθμίσεις. Πρόβλημα μπορεί να θεωρηθούν αντιδράσεις προερχόμενες από το μεγαλύτερο μέρος του κόσμου και υπάρχουν κυρίως όταν προτείνεται κάτι για τη δόμηση, η οποία προφανώς επηρεάζει τη γεωπόσοδο. Επίσης αντιδράσεις υπάρχουν σε θέματα όπως: δόμηση εκτός σχεδίου (αυθαίρετα ή μη), παράνομα λατομεία, βιότοποι, εγκατάλειψη γεωργικής γης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΦΑΣΕΙΣ & ΣΤΑΔΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Γ' φάση Η Γ φάση δεν έχει στάδια και είναι η φάση αναθεώρησης της πρότασης μέσω των κατευθύνσεων.

Μετά στέλνεται στο ΣΧΟΠ της κάθε Νομαρχίας. Εκεί μπορεί να εγκριθεί η πρόταση ή να δοθούν κατευθύνσεις για την αναδιαμόρφωσή της. Ο νόμος λέει πως η πρόταση πρέπει να έχει γνωμοδότηση και του ΣΧΟΠ (αρνητική ή θετική) και μετά βγαίνει το Προεδρικό Διάταγμα.

Δεν υπάρχει δεσμικό πλαίσιο που να υποχρεώνει να υλοποιηθεί το σύνολο των προτάσεων της μελέτης. Οι χρήσεις γης που προτείνονται από την Ε.Χ.Μ. δεσμοδετούνται γιατί υπάρχει δεσμικό πλαίσιο υλοποίησής τους (ΖΟΕ: άρθρο 29 του Ν.1337/83)

4.3. ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΙΣ ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥΣ

Το υλικό πάνω στο οποίο στηρίχθηκε η συγκεκριμένη μελέτη αποτελείται από:

- ☞ το σύνολο των ΠΔ στα οποία καθορίζονται οι 57 ΖΟΕ που δεσμοδετήθηκαν από το 1985 έως το 1994
- ☞ οι γνωμοδοτήσεις των ΟΤΑ που στάλθηκαν από τους αρμόδιους φορείς σύμφωνα με την από το νόμο προσδιοριζόμενη διαδικασία γνωμοδότησης σε 15 ΖΟΕ της περιόδου 1990 έως 1994.

Έχοντας ως στόχο την εξαγωγή ορισμένων πρώτων συμπερασμάτων αναφορικά με την ουσιαστική ή όχι παρέμβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Χωροταξικό Σχεδιασμό, επιχειρήθηκε κατ' αρχήν η εξέταση των στοιχείων εκείνων που παρείχαν τα ΦΕΚ καθορισμού των ΖΟΕ της περιόδου 1983-1994. Τα στοιχεία αυτά βοήθησαν στην ποσοτική ανάλυση της συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην όλη διαδικασία και δεν παρείχαν πληροφορία, αναφορικά με το περιεχόμενο των γνωμοδοτικών εγγράφων, ούτως ώστε να εξαχθούν με ασφάλεια και άλλα συμπεράσματα.

Όμως, ιδιαίτερο βάρος δόθηκε στις γνωμοδοτήσεις των ΟΤΑ για τις ΖΟΕ της περιόδου 1990-1994. Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν δόθηκε η δυνατότητα να συλλεγούν στοιχεία από παλαιότερες μελέτες καθορισμού ΖΟΕ και αυτό για δύο λόγους: ο πρώτος αναφέρεται στην αδυναμία της αρμόδιας υπηρεσίας (ΥΠΕΧΩΔΕ) να παράσχει το ογκώδες αυτό υλικό και δεύτερον, στους χρονικούς περιορισμούς της συγκεκριμένης εργασίας.

Το υλικό αυτό, όπως έχει αναφερθεί, αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος των μελετών που πραγματοποιήθηκαν και όχι το σύνολο αυτών. Ο λόγος που δεν εξετάστηκε το σύνολο των μελετών της περιόδου 1990-1994 είναι το ότι δεν μας δόθηκαν από τους αρμοδίους. Παρόλα αυτά το υλικό που εξετάστηκε είναι ένα στατιστικά παραδεκτό ποσοστό επί του συνόλου των γνωμοδοτήσεων. Συγκεκριμένα, σε σύνολο 21 ΖΟΕ, ο αριθμός αυτών που έχουν συλλεγεί είναι 15, δηλαδή το 71%.

Στα ΠΔ καθορισμού των ΖΟΕ αναφέρεται ο αριθμός των ΟΤΑ που έχει κληθεί να γνωμοδοτήσει, καθώς επίσης, και ο αριθμός αυτών που τελικά ανταποκρίθηκε με γνωμοδότησή του. Τα στοιχεία αυτά,

ήταν αρκετά για την ποσοτική ανάλυση, μέσω της οποίας προέκυψαν συμπεράσματα για το βαθμό συμμετοχής των ΟΤΑ στη διαδικασία γνωμοδότησης. Βέβαια, τα Π.Δ. δεν παρείχαν πληροφορίες, σχετικά με τις συγκεκριμένες αντιδράσεις των ΟΤΑ στις προτεινόμενες ΖΟΕ. Η μόνη πηγή αυτής της πληροφορίας ήταν οι γνωμοδοτήσεις των ΟΤΑ. Από την ποιοτική ανάλυση των γνωμοδοτήσεων, προέκυψαν συμπεράσματα για το κατά πόσον η συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διαδικασία σχεδιασμού υπήρξε ουσιαστική.

Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η ανεύρεση αυτών των στοιχείων ήταν εξαιρετικά δύσκολη, πρώτον, γιατί απαιτήθηκαν πολλές προσπάθειες για να υπάρξει πρόσβαση σε ένα τέτοιο υλικό, και δεύτερον λόγω της κωλυσιεργίας των υπευθύνων σε μια σειρά υπηρεσιών. Από την άλλη πλευρά η συνέπεια και η υπευθυνότητα ορισμένων ανθρώπων³² αποτέλεσε ουσιαστική συμβολή στο να γίνει πραγματικότητα η μελέτη αυτή.

4.4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ Ζ.Ο.Ε. ΑΠΟ ΤΟ 1983 ΕΩΣ ΤΟ 1994

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη παράγραφο, το πρώτο μέρος του υλικού, αποτελείται από το σύνολο των Π.Δ. με τα οποία δεσμοδετήθηκαν οι ΖΟΕ της περιόδου 1983-1994.

Ξεκινώντας από τον κατάλογο³³ των δεσμοδετημένων ΖΟΕ έγινε δυνατή η σύνταξη του ΠΙΝΑΚΑ 3, στο οποίο αναφέρονται τόσο οι περιγραφές των ΖΟΕ, όσο και το σύνολο των σχετικών με την δεσμοδέτησή τους φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ). Στον Πίνακα αυτό οι ΖΟΕ αναφέρονται με σειρά όπως αυτή καθορίζεται από την πρώτη αναφορά τους στα ΦΕΚ.

³² Πρέπει στο σημείο αυτό να ευχαριστήσω την κ. Γιαννακούρου, εκτός των άλλων, για την βοήθεια της στο να υπάρξει πρόσβαση στο συγκεκριμένο υλικό

³³ Χρησιμοποιήθηκε ο κατάλογος που παρουσιάζεται στην Διπλωματική Εργασία του Φ. Αντωνόπουλου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1995.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΕΣ ΖΟΕ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1983-1994

ΕΤΟΣ	Α/Α	ΖΟΕ	ΦΕΚ	ΦΕΚ (τροποπ.)
1983	1	Αττικής	984/Δ/83	456/Δ/85
1985	2	Θεσσαλονίκης	689/Δ/85	233/Δ/90
	3	Δελφών	417/Δ/85	
1986	4	Αργοστολίου	2/Δ/86	
	5	Αγ.Παντελεήμονα	17/Δ/86	
	6	Κιλκίς	55/Δ/86	373/Δ/87, 228/Δ/89
	7	Βόλου	63/Δ/86	228/Δ/87
	8	Καστοριάς	125/Δ/86	
	9	Νάουσας	407/Δ/86	
	10	Σπετσοπούλας	1104/Δ/86	
	11	Αγ. Θεοδώρων Κορινθίας	1308/Δ/86	
1987	12	Ζακύνθου	37/Δ/87	347/Δ/90
	13	Βλητών Σούδας	435/Δ/87	
	14	Αλμυροποτάμου	689/Δ/87	858/Δ/87
	15	Ρεθύμνου	720/Δ/87	394/Δ/89
1988	16	Τήνου	163/Δ/88	
	17	Αγ.Βλάσση Αιτ/νίας	327/Δ/88	
	18	Πάρου	533/Δ/88	
	19	Βαθέος-Φάρου	671/Δ/88	
	20	Σχηματαρίου-Οινοφύτων	686/Δ/88	74/Δ/92
	21	Καλλικράτειας	700/Δ/88	
	22	Κολύμπιας Ρόδου	715/Δ/88	
	23	Πισοδερίου Φλώρινας	800/Δ/88	
1989	24	Νάξου	846/Δ/88	
	25	Βασιλικού-Φύλλων	102/Δ/89	735/Δ/90, 187-463/Δ/89
	26	Ληξουρίου	293/Δ/89	
	27	Κωννίνων	297/Δ/89	416/Δ/91, 389/Δ/93
	28	Βέροιας	338/Δ/89	1178/Δ/93, 463/Δ/89
	29	Σύρου	339/Δ/89	
	30	Αγ.Γεωργίου, Αργυράδων	407/Δ/89	
	31	Κω	427/Δ/89	63/Δ/90, 468/Δ/89
	32	Καβάλας	437/Δ/89	1018/Δ/92, 240-450/Δ/91
	33	Κοζάνης	582/Δ/89	
	34	Μαρμαρίου	587/Δ/89	
	35	Ψαχνών Ν.Εύβοιας	642/Δ/89	708/Δ/89
1990	36	Λιτοχώρου	87/Δ/90	
	37	Μιραμπέλλου Λασιθίου	93/Δ/90	
	38	Θήρας	139/Δ/90	
	39	Κανατάδικων	205/Δ/90	
	40	Γεωργιούπολης	211/Δ/90	
	41	Τρικάλων	363/Δ/90	1008/Δ/93
	42	Κάτω Αχαΐας	386/Δ/90	
	43	Λεπτοκαρυάς	447/Δ/90	
	44	Μεσαγάλα-Καστρί-Λουτρό	589/Δ/90	
1991	45	Σκάλας Παναγιάς Θάσου	23/Δ/91	
	46	Παραλιακής Πιερίας	240/Δ/91	
	47	Καρδίτσας	315/Δ/91	
	48	Σκήτης, Σωτηρίτσας Ν.Λάρισας	750/Δ/91	
	49	Πρεβέζης	781/Δ/91	
	50	Πυθαγορείου Σάμου	798/Δ/91	
1992	51	Λουτρών Βόλβης	274/Δ/92	
1993	52	Παραλιακής Ηλείας	1161/Δ/93	86/Δ/94
	53	Αμαρουσίου	1332/Δ/93	
	54	Αίγινας	1530/Δ/93	
1994	55	Λάρδου Δωδεκανήσου	281/Δ/94	
	56	Εκάλης	715/Δ/94	

Έχοντας ως βάση τον πιο πάνω πίνακα και χρησιμοποιώντας την πληροφορία που παρείχαν τα αντίστοιχα ΠΔ, δόθηκαν δύο κατευθύνσεις: η πρώτη αφορά το δεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου έγιναν οι δεσμοδετήσεις των ΖΟΕ, ενώ η δεύτερη αφορά την αναζήτηση των στοιχείων εκείνων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ασφαλή συμπεράσματα αναφορικά με τον βαθμό συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διαδικασία γνωμοδότησης.

4.4.1. Θεσμικό πλαίσιο καθορισμού ΖΟΕ

Η δεσμοδέτηση των Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου, σύμφωνα με στοιχεία των Π.Δ/των δεν έγινε βάσει ενός συγκεκριμένου νομοθετικού πλαισίου, αλλά διαπιστώνεται πως αυτό διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος της ΖΟΕ και τη χρονική περίοδο κατά την οποία δεσμοδετήθηκε. Σε γενικές γραμμές, θα μπορούσε να ειπωθεί πως το δεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου έγινε η δεσμοδέτηση του συνόλου των ΖΟΕ στηρίζεται στις διατάξεις του Ν.1337/83 και ειδικότερα το άρθρο 29 (§1), όπως τροποποιήθηκε με την §14 του άρθρου 8 του Ν.1512/85.

Οι ΖΟΕ ανάλογα με το περιεχόμενό τους και τη διαδικασία μέσα από την οποία έχουν προέρδει, ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες: Μητροπολιτικές, Περιαστικές και Παραθεριστικής κατοικίας.

Η μοναδική Μητροπολιτική ΖΟΕ είναι αυτή της Αττικής που δεσμοδετήθηκε το 1983 με τα Π.Δ.984/Δ/83 και 456/Δ/85 (τροπ.). Το δεσμικό πλαίσιο της συγκεκριμένης ΖΟΕ αποτελείται από το νόμο Ν.1337/83 και ειδικότερα το άρθρο 29 (§1), όπως τροποποιήθηκε με την §14 του άρθρου 8 του Ν.1512/85.

Στους πίνακες Ι και ΙΙ του Παραρτήματος, παρουσιάζονται οι Περιαστικές ΖΟΕ και οι ΖΟΕ Παραθεριστικής κατοικίας με αναφορά του νομοθετικού πλαισίου βάσει του οποίου δεσμοδετήθηκαν.

Σε ότι αφορά τις 36 Περιαστικές ΖΟΕ, πέρα από τις βασικές διατάξεις του Ν.1337 και του Ν.1512, βλέπουμε μια σειρά νόμων και Υπουργικών αποφάσεων που δεν παρουσιάζονται σε όλες τις ΖΟΕ. Ο λόγος είναι γιατί οι ΖΟΕ αναφέρονται σε διαφορετικές περιπτώσεις περιοχών με αποτέλεσμα και οι ανάγκες προσέγγισης να είναι διαφορετικές.

Πρέπει να αναφέρουμε το γεγονός πως μόνο στις 8 από τις 36 Περιαστικές ΖΟΕ, η δεσμοδέτηση βασίστηκε στο νόμο 1650/86 “για την προστασία του περιβάλλοντος”.

Στις ΖΟΕ Παραδεριστικής κατοικίας, το βασικό δεσμικό πλαίσιο είναι και πάλι ο νόμος 1337/83 και ο 1512/85. Βλέπουμε όμως και μια σειρά άλλων νομοθετημάτων και αποφάσεων, που όμως δεν προσδιορίζουν την δεσμοδέτηση όλων των ΖΟΕ. Οι νόμοι αυτοί, και κυρίως οι υπουργικές αποφάσεις, υποστηρίζουν τις συγκεκριμένες ανάγκες νομικής κάλυψης ορισμένων ΖΟΕ λόγω της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζουν.

Τέλος, μόνο τρεις από τις ΖΟΕ, συγκεκριμένα οι ΖΟΕ Μιραμπέλου Λασιδίου (Παραδεριστικής κατοικίας), Πρεβέζης και Πυθαγορείου Σάμου (Περισστικές) στηρίζουν την δεσμοδέτησή τους στο Ν.Δ.1923 και τους νόμους 1558/85 και 1032/80.

4.4.2. Η ανταπόκριση των ΟΤΑ στις μελέτες καθορισμού των ΖΟΕ

Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, σε πρώτη φάση εξετάστηκε ο αριθμός των γνωμοδοτήσεων που προέκυπτε από τα ΦΕΚ για τις συγκεκριμένες περιοχές. Στην πραγματικότητα, η ΖΟΕ αναφέρεται είτε σε περιοχή συγκεκριμένου ΟΤΑ, είτε σε περιοχή μέσα στην οποία υπάρχουν πολλοί ΟΤΑ. Σύμφωνα με την διαδικασία γνωμοδότησης (βλ. παράγ.4.2), οι ΟΤΑ σε ορισμένο χρονικό διάστημα καλούνται να απαντήσουν στις προτάσεις του μελετητή για τον καθορισμό της ΖΟΕ. Το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο οφείλουν να απαντήσουν σύμφωνα με τον Δ.Κ.Κ. είναι τρεις μήνες. Αν δεν εκφράσουν την γνώμη τους και δεν καταθέσουν τα σχόλια και τις τυχόν διαφωνίες τους με τις προτάσεις του μελετητή, ο δεύτερος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει τη μελέτη ως έχει. Από τα ΦΕΚ δίνεται η δυνατότητα να ελεγχθεί ο αριθμός των ενδιαφερόμενων ΟΤΑ, δηλαδή ο αριθμός των ΟΤΑ σε περιοχές των οποίων αναφέρεται η ΖΟΕ και έχουν κληθεί να γνωμοδοτήσουν.

Επίσης, μια ακόμη σημαντική πληροφορία που αντλούμε από τα ΦΕΚ, αποτελεί ο αριθμός των ΟΤΑ που έχουν γνωμοδοτήσει μέσα στα χρονικά περιθώρια που δίνει ο νόμος. Έχοντας τον αριθμό αυτό, αλλά και τον αριθμό των ΟΤΑ που όφειλαν να γνωμοδοτήσουν στον επίμαχο χρόνο, έχουμε τα βασικά στοιχεία για την ποσοτική ανάλυση.

Από τα στοιχεία των ΦΕΚ συντάχθηκε ο Πίνακας 4 (βλ. επόμενη σελίδα και για περισσότερα στοιχεία βλ. Πίνακα ΙΙΙ του Παραρτήματος).

Ο Πίνακας 4, παρουσιάζει τις 56 ΖΟΕ που έχουν δεσμοδετηθεί την περίοδο 1983-1994 και κυρίως:

- τον αριθμό των ενδιαφερόμενων ΟΤΑ, δηλαδή το σύνολο των ΟΤΑ, που θα έπρεπε να είχαν υποβάλει τη γνωμοδότησή τους, μέσα στα χρονικά περιθώρια που δίνει ο νόμος,
- τον αριθμό των ΟΤΑ που ανταποκρίθηκε στη διαδικασία γνωμοδότησης, και τέλος,
- το ποσοστό συμμετοχής των ΟΤΑ στη διαδικασία γνωμοδότησης, όπως αυτή προκύπτει από το ενδιαφέρον που επέδειξαν με το να συνεισφέρουν στη διαδικασία με γνωμοδότησή τους.

Επίσης, στα πλαίσια της ποσοτικής ανάλυσης των στοιχείων που παρείχαν τα ΦΕΚ προέκυψαν τα εξής:

- ένας επιπλέον αριθμός ΟΤΑ, που παρά του ότι δεν γνωμοδοτούν, εκφράζουν κάποιο ενδιαφέρον αποδεικνύοντάς το με σειρά Εγγράφων και Αποφάσεων (βλ. Πίνακα ΙΙΙ του Παραρτήματος)
- το ποσοστό συμμετοχής του των ΟΤΑ που ανταποκρίθηκε στη διαδικασία είτε με γνωμοδότηση, είτε με έγγραφα και αποφάσεις (βλ. Πίνακα ΙΙΙ του Παραρτήματος).

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 4, αλλά και στο σχεδιάγραμμα 1 που ακολουθεί, μια πρώτη εκτίμηση είναι πως οι ΟΤΑ έχουν αντιδράσει θετικά στις προτάσεις καθορισμού ΖΟΕ.

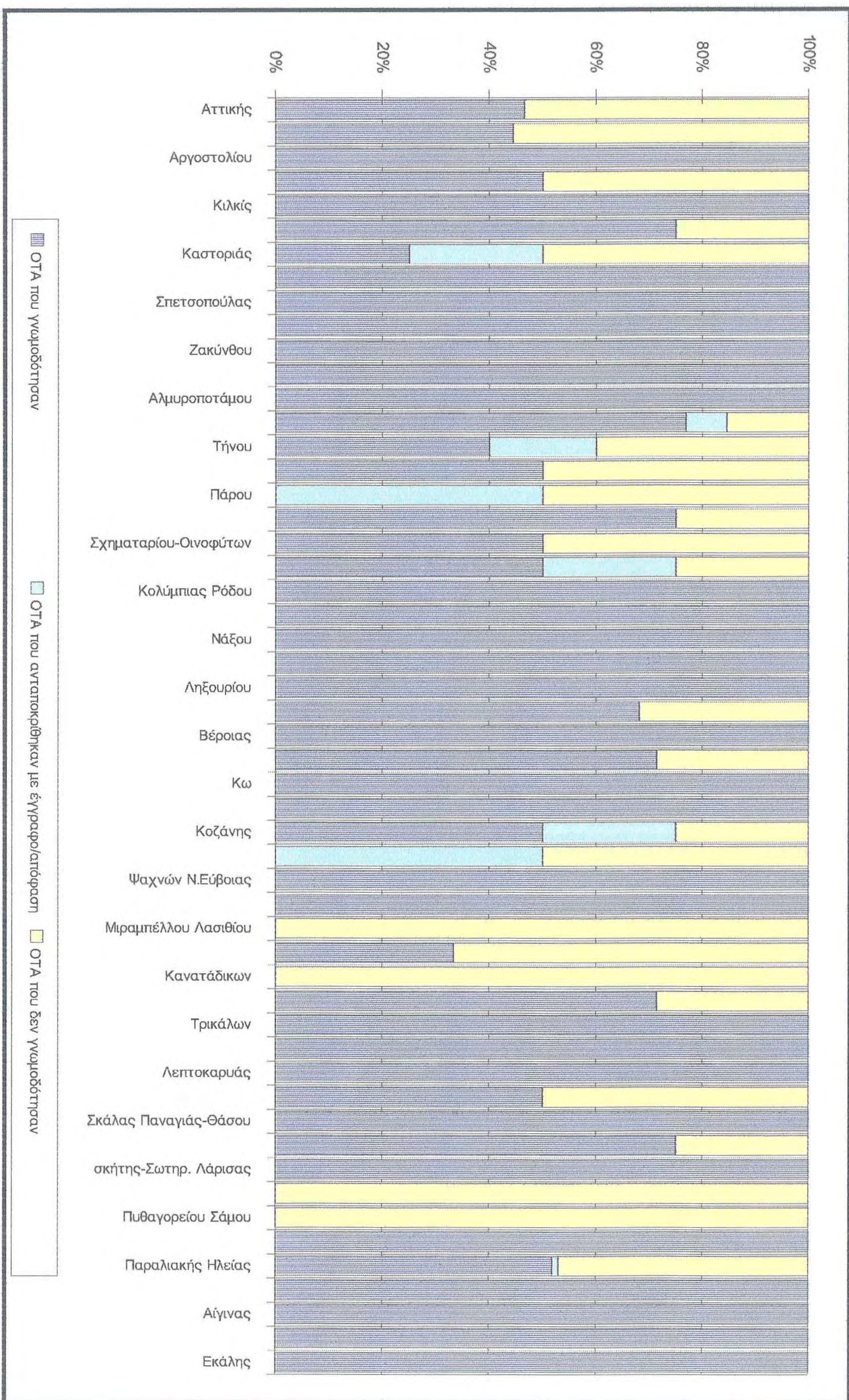

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΣ ΖΟΕ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1983-1994

ΕΤΟΣ	ΖΟΕ	ΓΝΩΜΟΔ.	ΕΝΔΙΑΦ. ΟΤΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
1983	1 Αττικής	27	58	47%	
1985	2 Θεσσαλονίκης	28	63	44%	
	3 Δελφών	8	*	*	
1986	4 Αργοστολίου	6	6	100%	
	5 Σάντα και Αγ.Παντελεήμονα	1	2	50%	
	6 Κιλκίς	1	1	100%	
	7 Βόλου	8	8	100%	
	8 Καστοριάς	3	9	33%	
	9 Νάουσας	1	1	100%	
	10 Σπετσοπούλας	1	1	100%	
	11 Αγίων Θεοδώρων Κορινθίας	1	1	100%	
	1987	12 Ζακύνθου	4	4	100%
		13 Βλητών Σαΐδας	1	1	100%
14 Αλμυροποτάμου		1	1	100%	
15 Ρεθύμνου		10	12	83%	
1988		16 Τήνου	2	4	50%
	17 Αγίου Βλάσση Αιτ/νίας	1	2	50%	
	18 Πάρου	0	1	0%	
	19 Βαθέως-Φάρου	3	4	75%	
	20 Σχηματαρίου-Οινοφύτων	1	2	50%	
	21 Καλλικράτειας	2	3	67%	
	22 Κολύμπιας Ρόδου	1	1	100%	
	23 Πισοδερίου Φλώρινας	1	1	100%	
	24 Νάξου	5	5	100%	
	1989	25 Βασιλικού-Φύλλων	2	2	100%
		26 Ληξουρίου	1	1	100%
		27 Ιωαννίνων	15	22	68%
28 Βέροιας		1	1	100%	
29 Σύρου		5	7	71%	
30 Αγ.Γεωργίου, Αργυράδων			1	0%	
31 Κω		1	1	100%	
32 Καβάλας		5	5	100%	
33 Κοζάνης		4	6	67%	
34 Μαρμαρίου Ευβοίας		0	1	0%	
35 Ψαχνών Ν.Εύβοιας		3	3	100%	
1990		36 Λιτοχώρου	1	1	100%
		37 Μιραμπέλλου Λασιθίου	0	1	0%
	38 Θήρας	5	15	33%	
	39 Κανατάδικων Ιστιαίας	0	2	0%	
	40 Γεωργιούπολης	5	7	71%	
	41 Τρικάλων	1	1	100%	
	42 Κάτω Αχαΐας	2	2	100%	
	43 Λεπτοκαρυάς	1	1	100%	
	44 Αιγάνης-Κρανιάς Λάρισας	1	2	50%	
	1991	45 Σκάλας Παναγιάς-Θάσου	1	1	100%
46 Νότιας παραλ. περ. Ν.Περίας		3	4	75%	
47 Καρδίτσας			12	0%	
48 Σκήτης-Σωτηρ. Λάρισας		3	3	100%	
49 Πρεβέζης		0	3	0%	
50 Πυθαγορείου Σάμου		0	1	0%	
1992	51 Λουτρών Βόλβης	1	1	100%	
1993	52 Παραλιακής Ηλείας	43	82	52%	
	53 Αμαρουσίου	1	1	100%	
	54 Αίγινας	1	1	100%	
1994	55 Λάρδου Δωδεκανήσου	1	1	100%	
	56 Εκάλης	1	1	100%	
	57 ΣΥΝΟΛΟ	235	390	72%	

Σχεδιάγραμμα 1
 Η ΑΝΤΑΓΟΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΖΟΕ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1983-1994

Η πρώτη εικόνα που σχηματίζουμε από τον πίνακα έχει ως εξής:

Το σύνολο των ΟΤΑ που θα έπρεπε να ανταποκριθεί στο σύνολο των ΖΟΕ είναι 390. Από αυτούς γνωμοδότησαν οι 235, δηλαδή ένα ποσοστό της τάξης του 60%. Το ποσοστό αυτό είναι αρκετά σημαντικό. Σε μια αρκετά άκαμπτη διαδικασία (κυρίως λόγω χρονικών περιορισμών, έλλειψη κατάρτισης των φορέων) είναι σημαντική ακόμη και η τυπική παρουσία ενός εγγράφου. Το 40% αυτών που δεν ανταποκρίθηκαν αγνόησε κάτι πολύ σημαντικό: το ότι η άρνησή τους να συμμετάσχουν σε μια τέτοια διαδικασία, δεν μπορεί παρά να τους θέτει "εκτός" της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και μάλιστα σε θέματα που τους αφορούν.

Επίσης, ανταπόκριση ως ένα βαθμό διαπιστώθηκε και από άλλους ΟΤΑ, οι οποίοι κατέθεσαν κάποιο έγγραφο ή απόφασή τους (βλ. Πίνακα III του Παραρτήματος). Το γενικότερο ποσοστό ανταπόκρισης αυξάνει. Το γεγονός αυτό είναι πολύ σημαντικό. Φαίνεται πως, τυπικά τουλάχιστον, η Τοπική Αυτοδιοίκηση κατορθώνει να δίνει όλα αυτά τα χρόνια το παρόν της στην όλη διαδικασία.

Στο σημείο αυτό, μπορεί κανείς να αναρωτηθεί, αν όντως τα υψηλά ποσοστά ανταπόκρισης των ΟΤΑ προεξοφλούν και την ουσιαστική συμβολή τους στην διαδικασία. Η άποψη που διαμορφώνεται είναι πως όχι και αυτό θα διαπιστωθεί και στη συνέχεια, στην μελέτη των γνωμοδοτήσεων των ΟΤΑ.

4.4.3. Μια γενικότερη εικόνα της συμβολής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην διαδικασία των EXM

Αν εξαιρέσουμε την περίπτωση της ΖΟΕ Δελφών, για την οποία δεν έχουμε στοιχεία, οι υπόλοιπες ΖΟΕ μπορούν να χωριστούν σε τρεις βασικές ομάδες ανάλογα με την αντίδραση των ΟΤΑ:

1. ΖΟΕ που δεν υπήρξε καθόλου συμμετοχή των ΟΤΑ στη διαδικασία γνωμοδότησης
2. ΖΟΕ που υπήρξε πλήρης συμμετοχή
3. ΖΟΕ με κάποιο ενδιάμεσο ποσοστό συμμετοχής

ΖΟΕ με μηδενική συμμετοχή των ΟΤΑ

Οι ΖΟΕ για τις οποίες δεν κατατέθηκε καμία απολύτως γνωμοδότηση είναι 8 και αποτελούν το 14% του συνόλου των ΖΟΕ. Στις περιπτώσεις αυτές ο αριθμός των ενδιαφερόμενων ΟΤΑ και άρα των αναμενόμενων γνωμοδοτήσεων ήταν πολύ μικρός (της τάξης του ενός έως τριών ΟΤΑ). Το είδος των ΖΟΕ αλλά και η χρονική περίοδος στην οποία έχουν δεσμοδετηθεί ποικίλει και έτσι δεν μπορεί να προσδιοριστεί αν οι δύο αυτοί παράμετροι ήταν ικανές να επηρεάσουν το ενδιαφέρον των ΟΤΑ.

ΖΟΕ με πλήρη συμμετοχή των ΟΤΑ

Σε 31 από τις 56 ΖΟΕ, παρουσιάζεται 100% συμμετοχή των ΟΤΑ στη διαδικασία γνωμοδότησης. Το γεγονός αυτό είναι πολύ σημαντικό, εφόσον στο 55% του συνόλου των ΖΟΕ το ενδιαφέρον των ΟΤΑ είναι πολύ έντονο.

Το είδος των ΖΟΕ στην περίπτωση αυτή έχει παίξει ρόλο στην απόφαση των ΟΤΑ να συμμετάσχουν στη γνωμοδοτική διαδικασία. Από τις 31 μελέτες ΖΟΕ οι 21 είναι περιαστικές και οι 10 Παραδεριστικής κατοικίας. Το γεγονός αυτό είναι λογική συνέπεια, αν αναλογιστούμε τις αντιδράσεις των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων στα “σκληρά” μέτρα που επιβάλλει η ΖΟΕ στις περιοχές παραδεριστικής κατοικίας.

ΖΟΕ με μερική συμμετοχή των ΟΤΑ

Τα ποσοστά συμμετοχής των ΟΤΑ, πέρα από τις χαρακτηριστικές περιπτώσεις της πλήρους ή μηδενικής συμμετοχής, κυμαίνονται από 33% έως 83%.

Τα στοιχεία αυτά αποτελούν ένδειξη ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση ανταποκρίνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στη διαδικασία γνωμοδότησης. Το κατά πόσον η διαπίστωση αυτή ανταποκρίνεται στην

πραγματικότητα μπορεί να βρεθεί μόνο με τη μελέτη των γνωμοδοτικών κειμένων των ΟΤΑ, την οποία παραθέτουμε αμέσως παρακάτω.

4.5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1990-1994 ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

4.5.1. Η αντίδραση των ΟΤΑ με αριθμούς

Με βάση τα στοιχεία που δόθηκαν από το ΥΠΕΧΩΔΕ, ο αριθμός των Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου που δεσμοδετήθηκαν το διάστημα 1990 έως 1994 είναι 21. Στοιχεία δόθηκαν μόνο για τις 15 από αυτές. Για τις υπόλοιπες 6 ΖΟΕ, δεν έγινε δυνατό να μας δοθούν στοιχεία, πιθανόν γιατί δεν υπήρχαν. Σε τρεις από τις δεκαπέντε ΖΟΕ δεν υπάρχει καμία γνωμοδότηση. Το σύνολο των ΖΟΕ της περιόδου 1990-1994, καθώς και η χρονική σειρά έγκρισής τους φαίνονται στον Πίνακα 5.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΕΣ ΖΟΕ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1990-1994

Α/Α	ΖΟΕ	Π.Δ.
1	Λιτοχώρου	87/Δ/90
2	Μιραμπέλλου Λασιθίου	93/Δ/90
3	Θήρας	139/Δ/90
4	Ιστιαίας	205/Δ/90
5	Γεωργιούπολης	211/Δ/90
6	Τρικάλων	363/Δ/90
7	Κάτω Αχαίας	386/Δ/90
8	Λεπτοκαρυάς	447/Δ/90
9	Αιγάνης-Κρανιάς Λάρισας	589/Δ/90
10	Σκάλας Παναγιάς-Θάσου	23/Δ/91
11	Νότιας παραλιακής περιοχής Ν.Πιερίας	240/Δ/91
12	Καρδίτσας	315/Δ/91
13	Σκήτης, Σωτηρίτσας Λάρισας	750/Δ/91
14	Πρεβέζης	781/Δ/91
15	Πυθαγορείου Σάμου	798/Δ/91
16	Λουτρών Βόλβης	274/Δ/92
17	Παραλιακής Ηλείας	1161/Δ/93
18	Αμαρουσίου	1332/Δ/93
19	Αίγινας	1530/Δ/93
20	Λάρδου Δωδεκανήσου	281/Δ/94
21	Εκάλης	715/Δ/94

Ακολουθεί ο Πίνακας 6., ο οποίος παρέχει μια επιπρόσθετη πληροφορία: τις συγκεκριμένες αντιδράσεις των ενδιαφερομένων ΟΤΑ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΙΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΖΟΕ (1990-1994)

Α/Α	ΖΟΕ	Αριθμός ΟΤΑ που έπρεπε να γνωμοδοτήσουν	Αριθμός ΟΤΑ που ανταποκρίθηκαν με γνωμοδότηση	Ποσοστό συμμετοχής των ΟΤΑ
1	Λιτοχώρου	1	1	100%
2	Μιραμπέλλου Λασιθίου	1	0	0%
3	Θήρας	15	5	33%
4	Ιστιαίας	2	1	50%
5	Γεωργιούπολης	7	5	71%
6	Τρικάλων	1	1	100%
7	Κάτω Αχαΐας	2	2	100%
8	Λεπτοκαρυάς	1	1	100%
9	Αιγάνης-Κρανιάς Λάρισας	2	1	50%
10	Σκάλας Παναγιάς-Θάσου	1	1	100%
11	Παραλιακής Πιερίας	4	3	75%
12	Καρδίτσας	12	*	*
13	Σκήτης, Σωτηρ. Λάρισας	3	3	100%
14	Πρεβέζης	3	0	0%
15	Πυθαγορείου Σάμου	1	0	0%
16	Λουτρών Βόλβης	1	1	100%
17	Παραλιακής Ηλείας	82	44	54%
18	Αμαρουσίου	1	1	100%
19	Αίγινας	1	1	100%
20	Λάρδου Δωδεκανήσου	1	1	100%
21	Εκάλης	1	1	100%
	ΣΥΝΟΛΟ	143³⁴	73	51%

(*): δεν υπάρχουν στοιχεία

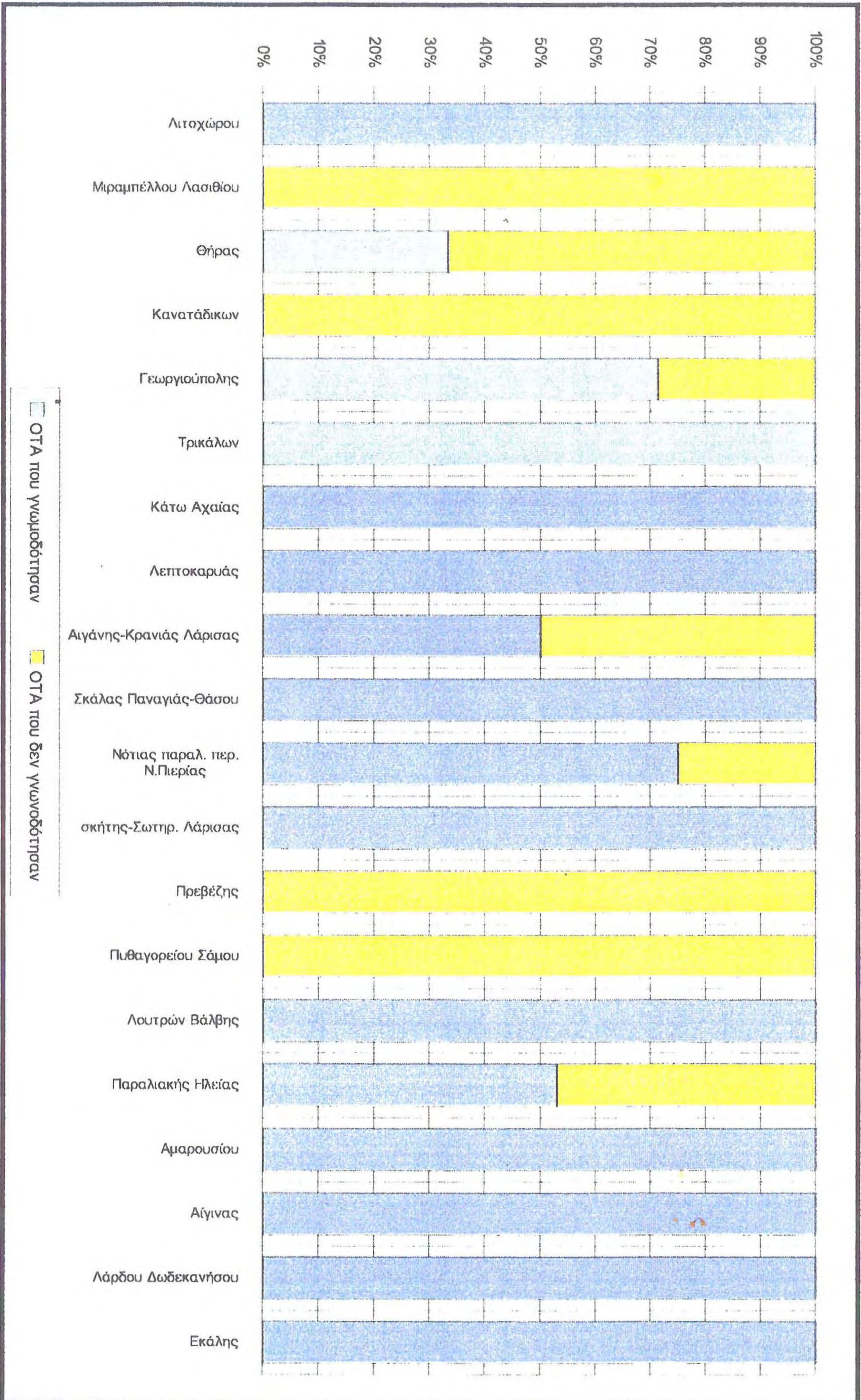
Στον πιο πάνω πίνακα (Πίνακας 6), παρουσιάζονται σε γενικές γραμμές τα ποσοτικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν για τις ΖΟΕ. Ακολουθεί το Σχεδιάγραμμα 2, με το οποίο βλέπουμε και σχηματικά σε ποιο βαθμό έχουν γνωμοδοτήσει οι ΟΤΑ στις διάφορες ΖΟΕ.

Βλέπουμε λοιπόν ότι σε σύνολο 143 ΟΤΑ γνωμοδοτούν μόλις οι 73, δηλαδή το 51%. Αν συνδυάσουμε το ποσοστό αυτό με το ποσοστό που παρουσιάζεται από τις γνωμοδοτήσεις των ΟΤΑ την περίοδο 1983-1989 (72%) βλέπουμε ότι η περίοδος 1990-1994 δεν χαρακτηρίζεται από την μεγάλη συμμετοχή των ΟΤΑ στην όλη διαδικασία. Αξίζει να

³⁴ στον αριθμό αυτό δεν έχει υπολογιστεί ο αριθμός των γνωμοδοτήσεων (12) που αφορούν τη ΖΟΕ Καρδίτσας, λόγω έλλειψης στοιχείων.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
 Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΖΟΕ (1990-1994)

αναφέρουμε ότι το ποσοστό συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το 1983 έως το 1994 είναι 60%.

Που όμως οφείλεται το γεγονός αυτό; Η απάντηση στο ερώτημα δεν είναι απλή. Το ότι η Αυτοδιοίκηση τα τελευταία χρόνια δεν συμμετέχει ενεργά (τουλάχιστον όπως φαίνεται από τα ποσοτικά στοιχεία) οφείλεται σε μια σειρά λόγους που συνοπτικά θα αναπτύξουμε στη συνέχεια.

Πρώτα απ'όλα, πρέπει να σημειωθεί, ότι η διαδικασία γνωμοδότησης δεν είναι "απόκτημα" των τελευταίων ετών. Έτσι, δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι οι ΟΤΑ είναι επιφυλακτικοί απέναντι σε μια νέα διαδικασία. Μετά από τα τόσα χρόνια που ζητείται η γνώμη τους για τα τοπικά θέματα είναι περίεργο να διαπιστώνουμε πως δεν συμμετέχουν ενεργά. Τα χρόνια αυτά ίσως ήταν αρκετά, για να διαπιστώσουν πως η συμμετοχή τους δεν είχε κανένα νόημα και εδώ νομίζουμε ότι εντοπίζεται το πρόβλημα.

Η άρνηση να συμμετάσχουν πιθανόν οφείλεται στην απογοήτευσή τους από το αποτέλεσμα της διαδικασίας, παρά από την διαδικασία αυτή καθ'αυτή. Η επικρατούσα άποψη θεωρεί ότι οι ΟΤΑ αρνούνται πλέον να συμμετάσχουν γιατί έχουν διαμορφώσει την αντίληψη πως η διαδικασία με την μορφή που έχει, δεν δίνει την ευκαιρία να δοθεί η πραγματική εικόνα των προβλημάτων του ΟΤΑ. Ίσως ακόμη να μην θεωρεί πως η άπουή του θα εισακουσθεί.

Είναι επίσης πιθανόν, η άρνησή τους να συμμετάσχουν να είναι αποτέλεσμα μιας γενικότερης αδιαφορίας. Αυτό βέβαια δεν μπορεί να απαντηθεί από τα ποσοτικά στοιχεία που διαθέτουμε. Με κάποια επιφύλαξη θα μπορούσαμε να πούμε πως, στις περισσότερες των περιπτώσεων, οι ΟΤΑ δεν γνωρίζουν το αντικείμενο, λόγω έλλειψης επιστημονικού προσωπικού, αλλά και γενικότερα μεγέθους υποδομών, και συχνά το αντιμετωπίζουν επιπόλαια. Έτσι, οδηγούμαστε σε γνωμοδοτήσεις "κατ'εφημισμό" ή και σε καθόλου γνωμοδοτήσεις.

Υπάρχει βέβαια και το ενδεχόμενο ορισμένοι ΟΤΑ να ενδιαφέρονται από τη μια πλευρά να συμμετέχουν με γνωμοδότησή τους, αλλά οι χρονικοί περιορισμοί κατάθεσης εγγράφων να μην επιτρέπουν να γίνει αυτό δυνατό. Θα ήταν πολύ σημαντικό να μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε πληροφορία σχετική με τους χρόνους στους οποίους κατατέθηκαν οι γνωμοδοτήσεις. Όμως, μια

τέτοια πληροφορία ήταν αδύνατο να βρεθεί τόσο από τις γνωμοδοτήσεις, όσο και από τα ΦΕΚ καθορισμού των ΖΟΕ.

Οι απαντήσεις πάνω στα ερωτήματα που δημιουργούνται βρίσκονται στα γνωμοδοτικά κείμενα., που στη συνέχεια παρουσιάζουμε. Αμέσως μετά γίνεται η ανάλυση των στοιχείων και η παράθεση των συμπερασμάτων μας.

4.5.2. Παρουσίαση των γνωμοδοτήσεων των Δημοτικών και Κοινοτικών συμβουλίων για τον καθορισμό ΖΟΕ (περίοδος 1990-1994)

Για να προχωρήσουμε στην ανάλυση χρήσιμο είναι να γνωρίζουμε τον τρόπο με τον οποίο έχει αντιδράσει κάθε ένας από τους ΟΤΑ στην αντίστοιχη ΖΟΕ. Για το λόγο αυτό γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση των γνωμοδοτήσεων.³⁵

1. ΖΟΕ Λιτοχώρου

Δεν δόθηκαν στοιχεία από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Γνωρίζουμε μόνο ότι υπάρχει μία γνωμοδότηση από την κοινότητα Λιτοχώρου.

2. ΖΟΕ Μιραμπέλου Λασιθίου

Δεν υπάρχουν στοιχεία λόγω της άρνησης του ενδιαφερόμενου ΟΤΑ να γνωμοδοτήσει.

3. ΖΟΕ Θήρας

Η ΖΟΕ Θήρας δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.139/Δ/90. Η περιοχή που καλύπτει η ΖΟΕ αναφέρεται σε 15 κοινότητες. Ανάμεσά τους είναι οι κοινότητες Οίας, Ημεροβιγλίου, Εμπορείου Θήρας, Θήρας και Θηρεσίας οι οποίες εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους για τη ΖΟΕ που προτάθηκε, καταθέτοντας πράξεις γνωμοδότησης. Με βάση το περιεχόμενο των γνωμοδοτήσεων αυτών και τη γενικότερη στάση ή θέση των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων μπορούμε να πούμε τα εξής:

³⁵ Υπενθυμίζουμε ότι:

-από τις 21 ΖΟΕ δόθηκαν στοιχεία μόνο για τις 15 από αυτές.

-ανάμεσα στις 15 ΖΟΕ υπάρχουν 3 για τις οποίες δεν υπάρχει καμιά γνωμοδότηση.

- Η κοινότητα Οίας προτείνει αλλά και αντιτίθεται στις προτάσεις της ΖΟΕ. Βασικό είναι το γεγονός ότι η κοινότητα Οίας προσπαθεί να αποσυμφορήσει την κατάσταση και επενδύει κυρίως σε δέματα ρυμοτομίας και τεχνικής υποδομής. Τα στοιχεία της ΖΟΕ θεωρούν ότι δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.
- Η κοινότητα Ημεροβιγλίου προτείνει την έγκριση της ΖΟΕ. Ωστόσο, δεν προσδιορίζει αν όντως οι προτάσεις της ΖΟΕ την καλύπτουν. Πάντως, εγκρίνει τη ΖΟΕ έχοντας υπόψη και μόνο τις δικές της προτάσεις.
- Η κοινότητα Εμπορείου Θήρας δεν εγκρίνει τη ΖΟΕ γιατί, καθώς υποστηρίζει, δεν λαμβάνει υπόψη της την φύση της συγκεκριμένης κοινότητας καθώς και τον τρόπο λειτουργίας της τοπικής οικονομίας. Έτσι, μην θέλοντας η προσπάθεια αποσυμφόρησης των άλλων κοινοτήτων να αποβεί μοιραία για την ίδια, απορρίπτει την ΖΟΕ και αποφασίζει ότι δεν πρέπει να ενταχθεί στα όριά της.
- Η κοινότητα Θήρας θέτοντας τη ΖΟΕ υπό αξιολόγηση καταλήγει σε συμπεράσματα που είναι αρκετά ευνοϊκά για τη ΖΟΕ. Θεωρεί ότι η ΖΟΕ λαμβάνει υπόψη τις σημαντικές παραμέτρους της πολιτικής που ακολουθείται στην περιοχή και μάλιστα ως κοινότητα αντιπροτείνει ορισμένες λύσεις, συμβάλλοντας έτσι και ουσιαστικά.
- Η κοινότητα Θηρεσίας αμφισβητεί, χωρίς όμως να απορρίπτει τη ΖΟΕ, και μάλιστα εκφράζει την άποψη πως η συγκεκριμένη ΖΟΕ δεν λαμβάνει υπόψη της τις πολιτικές της κοινότητας.

4. ΖΟΕ Κανατάδικων - Ιστιαίας

Η ΖΟΕ Κανατάδικων-Ιστιαίας δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.205/Δ/90. Η περιοχή που καλύπτει η ΖΟΕ είναι η περιοχή της κοινότητας Μεγάλο Λιβάρι η οποία και γνωμοδότησε. Με βάση το περιεχόμενο της γνωμοδότησης αυτής μπορούμε να πούμε τα εξής:

- Η κοινότητα Μεγάλο Λιβάρι παρουσιάζοντας αναλυτικά τις προτάσεις της ΖΟΕ, αποφασίζει την έγκρισή της. Παρά όμως το γεγονός αυτό, η εν λόγω κοινότητα προτείνει την απελευθέρωση ορισμένων περιοχών από την ΖΟΕ, για λόγους που ουσιαστικά αποτελούν την πολιτική της κοινότητας.

5. ΖΟΕ Γεωργιούπολης

Δεν δόθηκαν στοιχεία από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

6. ΖΟΕ Τρικάλων

Δεν δόθηκαν στοιχεία από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

7. ΖΟΕ Κάτω Αχαΐας

Η ΖΟΕ Κάτω Αχαΐας δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.386/Δ/90. Η περιοχή που καλύπτει η ΖΟΕ αποτελείται από περιοχές των κοινοτήτων Νιφοράϊκων και Κάτω Αχαΐας. Και οι δύο κοινότητες εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους για την ΖΟΕ που προτάθηκε, καταθέτοντας πράξεις γνωμοδότησης. Με βάση το περιεχόμενο των γνωμοδοτήσεων αυτών και τη γενικότερη στάση ή θέση των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων μπορούμε να πούμε τα εξής:

- Η κοινότητα Νιφοράϊκων δεν γνωμοδοτεί. Στην πραγματικότητα κάνει μια πρόταση χωρίς υπόβαθρο.
- Η κοινότητα Κάτω Αχαΐας γνωμοδοτεί αλλά και προτείνει συγκεκριμένες ενέργειες με βάση την πολιτική της για την ανάπτυξη της περιοχής.

8. ΖΟΕ Λεπτοκαρυάς

Δεν δόθηκαν στοιχεία από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

9. ΖΟΕ Αιγάνης-Κρανιάς Λάρισας

Δεν δόθηκαν στοιχεία από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

10. ΖΟΕ Σκάλας-Παναγιάς Θάσου

Η ΖΟΕ Σκάλας-Παναγιάς Θάσου δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.23/Δ/91. Η περιοχή που καλύπτει η ΖΟΕ αναφέρεται σε περιοχή της κοινότητας Σκάλας - Παναγιάς Θάσου. Η συγκεκριμένη κοινότητα κατέθεσε πράξη γνωμοδότησης. Με βάση το περιεχόμενο της γνωμοδότησης μπορούμε να πούμε τα εξής:

- Η κοινότητα Σκάλας - Παναγιάς Θάσου εγκρίνει την ΖΟΕ και προτείνει κάποια αλλαγή στην ΖΟΕ, χωρίς να δίνει έμφαση στην πολιτική της -αν υποθέσουμε ότι υπάρχει.

11. ΖΟΕ Νότιας Παραλιακής περιοχής Ν.Πιερίας.

Η ΖΟΕ Νότιας παραλιακής περιοχής Ν.Πιερίας δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.240/Δ/91. Η περιοχή που καλύπτει η ΖΟΕ αναφέρεται στις κοινότητες Πλαταμώνα, Πόρων και Παντελεήμονα. Και οι τρεις κοινότητες εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους για τη ΖΟΕ που προτάθηκε, καταθέτοντας πράξεις γνωμοδότησης. Με βάση το περιεχόμενό των γνωμοδοτήσεων αυτών και τη γενικότερη στάση ή θέση των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων μπορούμε να πούμε τα εξής:

- Η κοινότητα Πλαταμώνα απλώς δηλώνει τη συμφωνία της με την μελέτη και δέχεται την προτεινόμενη ΖΟΕ, χωρίς ωστόσο να αναφερθεί σε δικές της προτάσεις.
- Η κοινότητα Πόρων προτείνει μόνο πράγματα που δεν έχουν ληφθεί υπόψη στην παρούσα μελέτη, αλλά από την άλλη πλευρά δεν κάνει σαφή τη θέση της αναφορικά με την έγκριση της ΖΟΕ.
- Η κοινότητα Παντελεήμονα αρχικά δηλώνει πως εγκρίνει τη δεδομένη μελέτη ΖΟΕ. Στην συνέχεια παραθέτει τις απόψεις της πάνω σε πολεοδομικά κυρίως θέματα και επισημαίνει το γεγονός ότι πρέπει να συμμετάσχει περισσότερο ενεργά στην μελέτη. Τέλος, για τους πιο πάνω λόγους κάνει τις δικές της προτάσεις.

12. ΖΟΕ Καρδίτσας

Η ΖΟΕ Καρδίτσας δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.315/Δ/91. Η περιοχή που καλύπτει η ΖΟΕ αναφέρεται στις κοινότητες Μορφοβουνίου, Καστανιάς, Πεζούλας, Κρυονερίου και οι τέσσερις κοινότητες εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους για την ΖΟΕ που προτάθηκε, καταθέτοντας πράξεις γνωμοδότησης. Με βάση το περιεχόμενό των γνωμοδοτήσεων αυτών και τη γενικότερη στάση ή θέση των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων μπορούμε να πούμε τα εξής:

- Η κοινότητα Μορφοβουνίου συμφωνεί και εγκρίνει διατηρώντας πολύ απαθή στάση.

- Η κοινότητα Καστανιάς εγκρίνει την μελέτη και τονίζει τα οφέλη που θα αποκομίσει αν υλοποιηθούν οι προτεινόμενες δράσεις.
- Η κοινότητα Πεζούλας επιφυλάσσεται να γνωμοδοτήσει γιατί όπως τονίζει η ενημέρωση που έγινε από τους μελετητές ήταν ελλιπής και ουσιαστικά δεν μπορούν να παρθούν αποφάσεις για την έγκριση της μελέτης εφόσον δεν συμμετείχε ο αναπτυξιακός σύνδεσμος της περιοχής και άρα δεν μπορούν να υπάρξουν ολοκληρωμένες συλλογικές αποφάσεις.
- Η Κοινότητα Κρυονερίου επιφυλάσσεται να γνωμοδοτήσει γιατί όπως τονίζει η ενημέρωση που έγινε από τους μελετητές ήταν ελλιπής και ουσιαστικά δεν μπορούν να παρθούν αποφάσεις για την έγκριση της μελέτης εφόσον δεν συμμετείχε ο αναπτυξιακός σύνδεσμος της περιοχής και άρα δεν μπορούν να υπάρξουν ολοκληρωμένες συλλογικές αποφάσεις.

13. ΖΟΕ Σκήτης - Σωτηρίτσας Ν.Λάρισας.

Η ΖΟΕ Σκήτης-Σωτηρίτσας Ν.Λάρισας δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.750Δ/91. Σε σύνολο τριών κοινοτήτων εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους για την ΖΟΕ που προτάθηκε, καταθέτοντας πράξεις γνωμοδότησης, και οι τρεις. Με βάση το περιεχόμενο των γνωμοδοτήσεων αυτών και τη γενικότερη στάση ή θέση των κοινοτικών συμβουλίων μπορούμε να πούμε τα εξής:

- Η κοινότητα Σωτηρίτσας γνωμοδοτεί υπέρ της ΖΟΕ.
- Η κοινότητα Μελιβοΐας εμμένει στις δικές της θέσεις αλλά εγκρίνει τη μελέτη.
- Η κοινότητα Σκήτης εγκρίνει τη μελέτη αλλά προτείνει την ένταξη στην υπό καθορισμό ΖΟΕ και άλλων περιοχών της, που αρχικά δεν είχαν συμπεριληφθεί σε αυτή.

14. ΖΟΕ Πρεβέζης

Δεν υπάρχουν στοιχεία λόγω της άρνησης των ΟΤΑ της περιοχής να γνωμοδοτήσουν. Πρέπει να σημειωθεί ότι κλήθηκαν να συμμετάσχουν τρεις ΟΤΑ.

15. ΖΟΕ Πυθαγορείου Σάμου

Δεν υπάρχουν στοιχεία λόγω της άρνησης του ενδιαφερόμενου ΟΤΑ να γνωμοδοτήσει.

16. ΖΟΕ Λουτρών Βόλβης.

Η ΖΟΕ Λουτρών Βόλβης δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.274/Δ/92. Η κοινότητα Νέας Απολωνίας κατέθεσε πράξη γνωμοδότησης με βάση την οποία:

- εγκρίνει την ΖΟΕ, αλλά τονίζει το γεγονός της μη έγκαιρης ενημέρωσης των ενδιαφερομένων πολιτών.

17. ΖΟΕ Παραλιακής Ηλείας

Η ΖΟΕ Παραλιακής Ηλείας καθορίζεται στα Π.Δ.1161/Δ/93 και Π.Δ.86/Δ/94 και καθορίζει κατώτατο όριο κατάτμησης και λοιπούς όρους δόμησης στην εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφισταμένων του έτους 1923 στην παραλιακή περιοχή Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Ηλείας. Η περιοχή που καλύπτει η ΖΟΕ αναφέρεται σε σύνολο 82 ΟΤΑ από τους οποίους γνωμοδοτήσεις απέστειλαν μόλις οι 43. Σύμφωνα με αυτές:

- η κοινότητα Αμαλιάδας αποφάσισε ομόφωνα να “καθορίσει” από μόνη της τη ΖΟΕ(!). Στην ουσία ζητούν να ληφθούν υπόψη και κάποιες άλλες απαιτήσεις της κοινότητας που αρχικά δεν είχαν εκδηλωθεί.
- η κοινότητα Αρχαίας Ολυμπίας εγκρίνει τη μελέτη καθορισμού ΖΟΕ, αλλά κάνει γνωστές και δικές της προτάσεις και τονίζει πως πρέπει να αξιοποιηθούν.
- ο δήμος Πύργου εγκρίνει τη μελέτη καθορισμού ΖΟΕ, αλλά κάνει γνωστές και δικές της προτάσεις που καθώς προκύπτει από το περιεχόμενο της γνωμοδότησης, είναι πολύ καλά προσεγμένες και “επί της ουσίας”.
- η κοινότητα Γαστούνης εγκρίνει τη μελέτη, ενώ επισημαίνει παράλληλα και ορισμένες ιδιαιτερότητες της περιοχής της που σε σχέση με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ορισμένων δράσεων πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή. Η προστασία του

περιβάλλοντος είναι πρωτεύουσας σημασίας για την συγκεκριμένη κοινότητα.

- η κοινότητα Βαρδολομιού αποφάσισε να εγκρίνει τη μελέτη αλλά τονίζοντας τις ιδιαιτερότητες της περιοχής της, ζητά να ληφθούν υπόψη οι προτάσεις της. Παράλληλα επισημαίνει την αναγκαιότητα ύπαρξης και άλλων μελετών με καθορισμένο από την ίδια περιεχόμενο για τον καλύτερο εντοπισμό των προβλημάτων της περιοχής.
- η κοινότητα Λεχαινών εγκρίνει και απαριθμεί τα σημεία εκείνα τα οποία πρέπει να προσεχθούν κάνοντας και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Ζαχάρως θεωρεί ότι οι δράσεις που προτείνει η μελέτη θα λειτουργήσουν ανασταλτικά σε ότι αφορά την τουριστική ανάπτυξη καθώς και την γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής της. Παρόλα αυτά εγκρίνει, στο γνωμοδοτικό της κείμενο, την μελέτη καθορισμού ΖΟΕ, αλλά με την προϋπόθεση να λάβουν υπόψη τους οι μελετητές τις προτάσεις της κοινότητας.
- η κοινότητα Ανδραβίδας στο κείμενό της υποβάλει τις δικές της προτάσεις που αφορούν σε θέματα σχετικά με προστασία μνημείων και επαναδραστηριοποίηση ζωτικών μεταφορικών κόμβων.
- η κοινότητα Κέντρου εγκρίνει τη μελέτη και παρουσιάζει και δικές της προτάσεις που έχουν ως θέμα το περιβάλλον.
- η κοινότητα Σμίλας στο γνωμοδοτικό της κείμενο το οποίο κυριολεκτικά δεν ξεπερνά τις δύο γραμμές αναφέρει ότι δεν θα υποβάλει τις προτάσεις της (εν ολίγοις δεν εγκρίνει την μελέτη) εφόσον ο εθνικός δρόμος δεν προβλέπεται από τη μελέτη να περάσει από την συγκεκριμένη κοινότητα (!).
- η κοινότητα Καλυβίων Μυρτουνίων εγκρίνει τη μελέτη αλλά τονίζει πως οι δράσεις που θα προταθούν πρέπει να αφορούν κυρίως την τουριστική ανάπτυξη.
- η κοινότητα Παλαιοχωρίου δέχεται τη μελέτη και κάνει επιπρόσθετα και κάποιες δικές της προτάσεις. Από το περιεχόμενο της γνωμοδότησης διαφαίνεται μια γενικότερη δετική στάση απέναντι στη μελέτη και στον ευρύτερο χώρο των μελετών-προτάσεων-δράσεων με στόχο την ανάπτυξη και η κοινότητα αυτή

διαπιστώνεται ότι είναι πολύ ευαισθητοποιημένα σε ανάλογα θέματα.

- η κοινότητα Αγ. Ηλεία Πύργου εγκρίνει ομόφωνα τις προτάσεις του προέδρου της (!).
- η κοινότητα Μυρτιάς Πύργου εγκρίνει ομόφωνα τις προτάσεις του προέδρου της (!).
- η κοινότητα Δούναινας εγκρίνει τη μελέτη.
- η κοινότητα Σκουροχωρίου εγκρίνει τη μελέτη
- η κοινότητα Σκαφιδιάς εγκρίνει τη μελέτη
- η κοινότητα Γρανισσέϊκων εγκρίνει τη μελέτη.
- η κοινότητα Πουρναρίου εγκρίνει τη μελέτη αλλά δεν δέχεται το όριο κατάτμησης λόγω της ιδιαιτερότητας της περιοχής της.
- η κοινότητα Ροβιάτας εγκρίνει τη μελέτη και κάνει τις δικές της προτάσεις έχοντας παρουσιάσει έντονο ενδιαφέρον αναφορικά με τα θέματα τουριστικής ανάπτυξης και πρωτογενούς τομέα.
- η κοινότητα Σωστίου εγκρίνει τη μελέτη αλλά και τις γνωμοδοτήσεις των χαρτών (!).
- η κοινότητα Καρδαμά εγκρίνει τη μελέτη αλλά διαφοροποιείται σε σχέση με τα όρια της γης υψηλής παραγωγικότητας.
- η κοινότητα Βαρβάσαινας εγκρίνει τη μελέτη.
- η κοινότητα Ξηροχωρίου δεν εγκρίνει τη μελέτη γιατί δεν συμφωνεί ο πρόεδρος (!) και μάλιστα άνευ λόγου και αιτίας.
- η κοινότητα Τραγανού δεν δύναται να αποφανθεί και παραπέμπει σε άλλη συνεδρίαση (!).
- η κοινότητα Σαβαλίων εγκρίνει και προτείνει σχετικές δράσεις.
- η κοινότητα Καλυβίων Ήλιδος εγκρίνει τη μελέτη και προτείνει δράσεις κυρίως σε ότι αφορά την ανάδειξη περιβαλλοντικών και πολιτιστικών σημείων.
- η κοινότητα Αγ.Δημητρίου εγκρίνει τη μελέτη και κάνει δικές της προτάσεις.

- η κοινότητα Μάχου εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Κάστρου εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Νεοχωρίου εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Κυλλήνης Κάστρου εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Μυρσίνης εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Επιταλίου εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Σχίνων εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Αυγείου εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Στρεφίου διαφωνεί με τους όρους δόμησης αλλά εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Μελίσσης εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Λυγιάς εγκρίνει τη μελέτη.
- η κοινότητα Ανεμοχωρίου συμφωνεί απόλυτα με τη μελέτη.
- η κοινότητα Ανηλίου συμφωνεί για το καλό της περιφέρειας με τη μελέτη, εφόσον δεν αποτελεί μέρος της περιοχής μελέτης.
- η κοινότητα Κορακοχωρίου εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις.
- η κοινότητα Ράχες Ολυμπίας εγκρίνει τη μελέτη και αναφέρει και δικές της προτάσεις με τη διαφορά ότι επισημαίνει τα σημεία εκείνα τα οποία λόγω ιδιαιτερότητας της περιοχής έπρεπε να είχαν μελετηθεί. Τέλος, τονίζεται η επιφυλακτικότητα των μελών του συμβουλίου για τη συνέπεια των μελετητών και τη αξία των προτάσεων.

- η κοινότητα Πελοπίου εγκρίνει τη μελέτη.

18. ΖΟΕ Αμαρουσίου

Η ΖΟΕ Αμαρουσίου δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.1332/Δ/93. Η περιοχή που καλύπτει η ΖΟΕ αναφέρεται σε περιοχή του Δήμου Αμαρουσίου η οποία έχει γνωμοδοτήσει. Σύμφωνα με την πράξη αυτή:

- Ο Δήμος Αμαρουσίου δηλώνει ποια λάδη γίνονται από την πλευρά της επιτροπής του ΓΠΣ και ουσιαστικά αναλύει τις δικές τις προτάσεις για την αποφυγή των ενεργειών εκείνων που βρίσκονται σε διάσταση με τη γενικότερη πολιτική του δήμου και που θα οδηγήσουν σε λάδη.

19. ΖΟΕ Αίγινας

Η ΖΟΕ Αίγινας δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.1530/Δ/93. Η περιοχή που καλύπτει η ΖΟΕ αποτελεί περιοχή της κοινότητας Κυγέλη Αιγίνης. Από την πράξη γνωμοδότησης της παραπάνω κοινότητας μπορούμε να πούμε ότι:

- Η κοινότητα Κυγέλη Αιγίνης γνωμοδοτεί, ουσιαστικά, υπέρ της ΖΟΕ αλλά παράλληλα επισημαίνει τα σημεία που αυτή κρίνει σκόπιμο να επανεξεταστούν.

20. ΖΟΕ Λάρδου Δωδεκανήσου

Η ΖΟΕ Λάρδου Δωδεκανήσου δεσμοδετήθηκε με το Π.Δ.281/Δ/94. Η κοινότητα Λάρδου Δωδεκανήσου, στην οποία αναφέρεται η συγκεκριμένη ΖΟΕ παρουσίασε πράξη γνωμοδότησης σύμφωνα με την οποία:

διαφωνεί με το περιεχόμενο της ΖΟΕ, όπως αυτό προτείνεται και αρκείται σε αντιπροτάσεις χωρίς όμως να φαίνεται ο βαθμός επεξεργασίας τους, καθώς και η σκοπιμότητά τους.

21. ΖΟΕ Εκάλης

Δεν δόθηκαν στοιχεία από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Γνωρίζουμε μόνο ότι έχει κατατεθεί γνωμοδότηση του μοναδικού ενδιαφερόμενου ΟΤΑ.³⁶

³⁶ πηγή αυτής της πληροφορίας αποτελούν τα αντίστοιχα ΦΕΚ.

4.5.3. Ανάλυση γνωμοδοτήσεων

Οι παραπάνω γνωμοδοτήσεις, όπως διαπιστώσαμε από την συνοπτική τους παρουσίαση, δεν αντιμετωπίζουν τη ΖΟΕ με τον ίδιο τρόπο και αυτό ισχύει ανεξάρτητα από το αν ο ΟΤΑ έχει εγκρίνει τις προτάσεις της.

Για παράδειγμα, το γεγονός ότι κάποιοι ΟΤΑ έχουν αποδεχτεί τις προτάσεις της ΖΟΕ δεν εξασφαλίζει την ουσιαστική συμβολή τους στη διαδικασία γνωμοδότησης. Στις γνωμοδοτήσεις που τελικά εγκρίνεται η ΖΟΕ, η γνωμοδότηση άλλες φορές έχει ουσιαστικό περιεχόμενο³⁷ και αιτιολογείται ενώ σε άλλες περιπτώσεις δεν παρουσιάζεται παρά μόνο η λέξη “έγκριση”.

Βέβαια, υπάρχουν και γνωμοδοτήσεις που δεν δέχονται μέρος των προτάσεων της ΖΟΕ και αυτό ερμηνεύεται ανάλογα με τις αντιρρήσεις τους, όπως αυτές προκύπτουν από τις γνωμοδοτήσεις. Διαπιστώσαμε ότι οι αντιρρήσεις των συγκεκριμένων ΟΤΑ αναφέρονται στις προτάσεις της ΖΟΕ που αφορούν κυρίως όρους δόμησης, κατατμήσεις κ.α.

Επίσης, μια ακόμη διαπίστωση αποτελεί το ότι στις γνωμοδοτήσεις που δεν εγκρίνεται η ΖΟΕ, η άρνηση των ΟΤΑ να εγκρίνουν τις προτάσεις δεν αιτιολογείται, και όταν αυτό συμβαίνει, η αιτιολογία δεν φαίνεται να αποτελεί προϊόν μελέτης, καθώς στερείται τεκμηρίωσης, επεξεργασίας και αιτιολόγησης.

Οι πιο πάνω διαπιστώσεις οδήγησαν την περαιτέρω ανάλυση στις εξής κατευθύνσεις:

1. στην παρουσίαση των αντιδράσεων των ΟΤΑ στις προτάσεις της μελέτης καθορισμού ΖΟΕ και στην αναζήτηση των παραγόντων που έχουν διαμορφώσει τη θέση τους
2. στον έλεγχο της ποιότητας των γνωμοδοτικών κειμένων (βάσει κάποιων κριτηρίων), και τέλος

³⁷ “ουσιαστικό περιεχόμενο”: ο όρος εδώ χρησιμοποιείται για να τονίσει την ύπαρξη κάποιων κριτηρίων βάση των οποίων μελετήθηκαν οι γνωμοδοτήσεις. Τα κριτήρια αυτά αναφέρονται στον τρόπο σύνταξης, την συμμετοχή σε αυτό επιστημονικού προσωπικού κ.α. και παρουσιάζονται αναλυτικά πιο κάτω.

3. στην αναζήτηση του κατά πόσον η διαφωνία πάνω σε συγκεκριμένες προτάσεις της ΖΟΕ έχουν βαρύνουσα σημασία για το Σχεδιασμό, λόγω του αντικειμένου τους.

4.5.3.1. Η θέση των ΟΤΑ στην προτεινόμενη ΖΟΕ και οι παράγοντες που τη διαμορφώνουν

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε ήταν η εξής: κατασκευάστηκε ο Πίνακας IV του Παραρτήματος, στον οποίο περιλαμβάνονται όλες οι γνωμοδοτήσεις. Κάθε μία από αυτές χαρακτηρίζεται από ένα σύμβολο που δηλώνει την έγκριση, την απόρριψη ή και την μερική διαφωνία πάνω στις προτάσεις της ΖΟΕ (σύμβολο έγκρισης = Ε, σύμβολο απόρριψης = Α, σύμβολο μερικής διαφωνίας = ΜΔ). Από τον πίνακα αυτό, σε συνδυασμό με τα γνωμοδοτικά κείμενα που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη παράγραφο, προέκυψαν γενικά συμπεράσματα για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν οι ΟΤΑ τις συγκεκριμένες προτάσεις και διαφαίνεται ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζουν τις παρεμβάσεις στην περιοχή τους.

Αυτό που προκύπτει από τον πίνακα είναι πως:

- το 79% των ΟΤΑ εγκρίνει τη ΖΟΕ
- το 14% εκφράζει τη μερική του διαφωνία αλλά παράλληλα αποδέχεται την προτεινόμενη ΖΟΕ
- και μόλις το 7% την απορρίπτει.

Διαπιστώνουμε έτσι, ότι το ποσοστό αυτών που απέρριξαν ή διαφώνησαν εν μέρει με την προτεινόμενη ΖΟΕ, αποτελούν μικρό ποσοστό (της τάξης του 7 και 14% αντίστοιχα).

Το ίδιο διαπιστώνουμε και από το Σχεδιάγραμμα 2. Εδώ βλέπουμε το ποσοστό με το οποίο συμμετέχουν οι ΟΤΑ της περιοχής την οποία αφορά η ΖΟΕ..

Παρατηρούμε ότι οι ΖΟΕ αφορούν πολύ λίγους ΟΤΑ. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των ενδιαφερόμενων ΟΤΑ κυμαίνεται από 1 έως 4, ενώ παρουσιάζεται και μία μοναδική περίπτωση όπου ο αριθμός των ΟΤΑ φτάνει τους 82. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση το ποσοστό συμμετοχής είναι περίπου 52%.

Τι σημαίνουν αυτά τα ποσοστά για τη στάση των ΟΤΑ; Το υψηλό ποσοστό αυτών που εγκρίνουν τη ΖΟΕ πιθανότατα εξηγεί τη σύμπνοια των απόψεων μελετητών και τοπικών φορέων. Η εικόνα που παρουσιάζεται θα ήταν πολύ ενθαρρυντική αν για κάποιους λόγους διαπιστωνόταν πως η έγκριση της ΖΟΕ ήταν αποτέλεσμα μιας ολοκληρωμένης και ουσιαστικής πρότασης από την πλευρά των μελετητών και μιας ανάλογης, εξίσου ουσιαστικής, προσπάθειας της Αυτοδιοίκησης να αποβάλει το βάρος των τοπικών “συμφερόντων”. Είναι γεγονός πάντως, πως τα δύο αυτά μέρη δεν μας έχουν συνηθίσει σε τέτοιες “συμμαχίες”. Οπότε, μήπως το ζήτημα εντοπίζεται αλλού;

4.5.3.2. Έλεγχος της ποιότητας των γνωμοδοτικών κειμένων

Στη φάση αυτή, η ανάλυση στηρίχθηκε στον τρόπο με τον οποίο έχουν συνταχθεί τα γνωμοδοτικά έγγραφα. Η δομή, οι αντιλήψεις που διαπιστώνονται αλλά κυρίως το περιεχόμενο των γνωμοδοτήσεων αποτελούν σημαντικές πηγές πληροφορίας για τον τρόπο με τον οποίο οι ΟΤΑ αντιλαμβάνονται την συμμετοχή τους. Επίσης, η ανομοιογένεια του τρόπου προσέγγισης του θέματος από τους διάφορους ΟΤΑ αφήνει τα περιθώρια να επεξεργαστούμε τα αντίστοιχα κείμενα και να εξαγάγουμε συμπεράσματα για την ουσιαστική ή όχι συμμετοχή των ΟΤΑ στη διαδικασία σχεδιασμού.

Ο τρόπος με τον οποίο θελήσαμε να προσεγγίσουμε το θέμα αυτό στηρίχθηκε μεθοδολογικά στην ομαδοποίηση των γνωμοδοτήσεων μέσω μιας σειράς κριτηρίων. Τα κριτήρια αυτά ήταν:

1. αν στο κείμενο παρέχονται όλες οι απαιτούμενες πληροφορίες για την πολιτική που έχει η κοινότητα
2. αν γίνεται εκτίμηση των προτάσεων του μελετητή και παράθεση των αναμενόμενων επιπτώσεων της ΖΟΕ στην συγκεκριμένη περιοχή
3. αν παρουσιάζονται εναλλακτικές λύσεις -αντιπροτάσεις στην ουσία- σε ότι αφορά θέματα που φαίνεται να μην έχουν τεθεί σε γνώση του μελετητή
4. αν δηλώνονται οι γενικότερες τάσεις-απόψεις του ενδιαφερόμενου πληθυσμού.
5. αν το κείμενο αντανακλά την ουσιαστική ανάγκη των ΟΤΑ να γνωμοδοτήσουν (ποιότητα δομής κειμένου, παρουσία

επιστημονικού προσωπικού και δείγματα σοβαρής ενασχόλησης με το αντικείμενο)

Στη συνέχεια, μας απασχόλησε η ομαδοποίηση των γνωμοδοτήσεων βάσει των συγκεκριμένων κριτηρίων.³⁸ Τελικά, οι γνωμοδοτήσεις χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες (Α,Β,Γ και Δ). Ο αριθμός των ομάδων προέκυψε από τις εξής παρατηρήσεις:

- υπάρχουν γνωμοδοτήσεις με ακραίες εκδηλώσεις {πάρα πολύ καλές (ομάδα Α) και εντελώς αποτυχημένες προσπάθειες γνωμοδότησης (ομάδα Δ)}
- οι υπόλοιπες γνωμοδοτήσεις δεν θα ήταν σκόπιμο να αποτελέσουν μία μόλις ομάδα, εφόσον ανάμεσά τους υπάρχουν κάποιες που πλησιάζουν την επιτυχημένη προσπάθεια της πρώτης ομάδας (ομάδα Β) και κάποιες που πλησιάζουν την προσπάθεια της τέταρτης ομάδας (ομάδα Γ).

Χαρακτηριστικά των ομάδων

Ομάδα Α: Εδώ εντάχθηκαν οι γνωμοδοτήσεις που παρείχαν όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες για την πολιτική που ακολουθεί η κοινότητα και δινόταν μια πρώτη εκτίμηση των επιπτώσεων της προτεινόμενης ΖΟΕ στην περιοχή, με τρόπο ώστε να φαίνεται η προσοχή με την οποία έχουν εξετάσει το αντικείμενο. Επίσης, οι γνωμοδοτήσεις αυτές από τον τρόπο με τον οποίο συντάσσονται ή από στοιχεία που βρίσκουμε στα αντίστοιχα κείμενα έχουν επιμεληθεί από επιστημονικό προσωπικό. Εξάλλου, οι όποιες διαφωνίες-αντιρρήσεις, σε ορισμένα από τα προτεινόμενα, δίνονται με σαφήνεια και προπαντός αιτιολογούνται, ενώ σχεδόν πάντοτε γίνονται αντιπροτάσεις. Τέλος, λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις του ενδιαφερόμενου πληθυσμού. Οι 11 από τις 67 γνωμοδοτήσεις που μελετήθηκαν εντάχθηκαν στην Ομάδα Α. Το 91% αυτών πρέπει να σημειωθεί ότι έχει εγκρίνει τις προτάσεις της ΖΟΕ, ενώ μόλις το 9% την έχει απορρίψει.

Ομάδα Β: Σε γενικές γραμμές, μπορούμε να πούμε πως συνδυάζει πολλά από τα χαρακτηριστικά της Ομάδας Α. Μόνο που

³⁸ η υιοθέτηση ορισμένων κριτηρίων για την αξιολόγηση-ανάλυση ποιοτικού υλικού αναφέρεται από τον Berelson

στην περίπτωση της Ομάδας Β, πολλά από τα χαρακτηριστικά της Α δεν υπάρχουν. Έτσι εμφανίζονται γνωμοδοτήσεις που προσπαθούν να εξηγήσουν την πολιτική τους χωρίς να προσδιορίζουν το κατά πόσον η ΖΟΕ δεν συμβιβάζεται με αυτή. Επίσης, υπάρχουν περιπτώσεις που μπορεί να έχει γίνει εκτίμηση των επιπτώσεων της ΖΟΕ αλλά να μην έχει χρησιμοποιηθεί επιστημονικός συνεργάτης. Πέρα όμως από όλα αυτά, οι γνωμοδοτήσεις αυτές αποτελούν πολύ καλές προσπάθειες των ΟΤΑ να συμμετάσχουν στη διαδικασία. Οι γνωμοδοτήσεις της Ομάδας Β είναι 18, το 56% των οποίων έχει εγκρίνει τη ΖΟΕ,

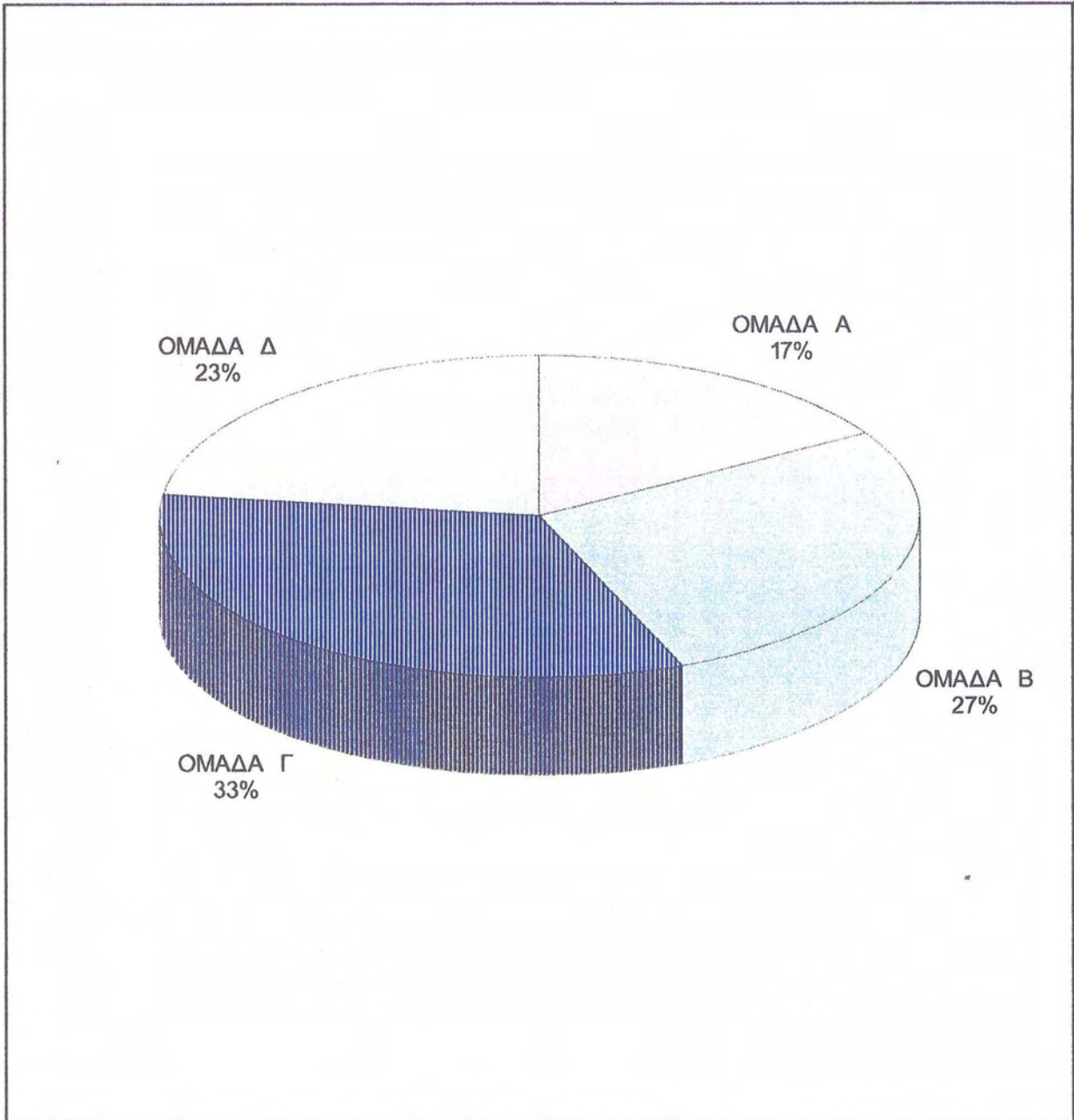
Ομάδα Γ: Στην Ομάδα Γ οι γνωμοδοτήσεις χαρακτηρίζονται από μικρής έκτασης κείμενο, που παρά την προσπάθειά του να δικαιολογήσει το λόγο ύπαρξής του καταλήγει σε ένα απροσδιόριστης μορφής κείμενο με ελάχιστη έως καθόλου πληροφορία σχετικά με τη ΖΟΕ. Πρέπει να υπογραμμίσουμε το γεγονός πως οι συγκεκριμένες γνωμοδοτήσεις δεν αναφέρουν την επεξεργασία των προτάσεων από επιστημονικό προσωπικό. Στην Ομάδα Γ εντάχθηκαν 22 γνωμοδοτήσεις, το 95% των οποίων έχει εγκρίνει τη ΖΟΕ.

Ομάδα Δ: Στην Ομάδα Δ, τα χαρακτηριστικά των γνωμοδοτήσεων είναι κυρίως η ασάφεια, η απροσδιοριστία των λόγων ύπαρξης αυτών των κειμένων και άλλα πολλά. Εν συντομία, οι ΟΤΑ δεν επεξηγούν την στάση που τηρούν απέναντι στη ΖΟΕ και δεν αναφέρουν τίποτε άλλο από την λέξη “έγκριση” ή “απόρριψη”. Θεωρούμε ότι αποτελούν κείμενα στα οποία διαφαίνεται έλλειψη σεβασμού ως προς τη διαδικασία, αλλά και απουσία συναίσθησης των ευθυνών του, απέναντι στο ρόλο που του έχει αναθέσει, τόσο ο νομοθέτης, όσο και οι πολίτες τους οποίους εκπροσωπεί. Στην Ομάδα αυτή έχουν ενταχθεί 16 γνωμοδοτήσεις, το 73% των οποίων έχει εγκρίνει την αντίστοιχη ΖΟΕ.

Πρέπει να αναφέρουμε ότι το 17% των γνωμοδοτήσεων ανήκει στην Ομάδα Α, στην Ομάδα Β το 27%, στην Ομάδα Γ το 33% και στην Ομάδα Δ το 22%. Βλέπουμε λοιπόν μια νέα εικόνα της συμμετοχής των ΟΤΑ στην διαδικασία γνωμοδότησης.

Σχεδιάγραμμα 4

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΜΕ ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

ΟΜΑΔΑ Α

ΖΟΕ	ΟΤΑ	Έγκριση/Απόρριψη	Έγκρ./Απόρ./Μερ. Διαφ.
Θήρας	Οίας	Ε	ΜΔ
Θήρας	Ημεροβιγλίου	Ε	Ε
Θήρας	Θήρας	Ε	Ε
Ιστιάας	Μεγάλο Λιβάρι	Ε	Ε
Κάτω Αχαίας	Κάτω Αχαία	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Πύργος	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Γαστούνη	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ζαχάρω	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ροβιάτα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Μυρσίνη	Ε	Ε
Αμαρουσίου	Αμαρουσίου	Ε	Ε

ΟΜΑΔΑ Β

ΖΟΕ	ΟΤΑ	Έγκριση/Απόρριψη	Έγκρ./Απόρ./Μερ. Διαφ.
Θήρας	Εμπόρειο Θήρας	Α	Α
Θήρας	Θηρασίας	Ε	ΜΔ
Κάτω Αχαίας	Νιφοραϊκών	Ε	ΜΔ
Νότιας παραλ. περ. Ν.Πιερίας	Πόρων	Ε	ΜΔ
Νότιας παραλ. περ. Ν.Πιερίας	Παντελεήμονα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Αμαλιάδα	Ε	ΜΔ
Παραλιακής Ηλείας	Βαρβολομιό	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Λεχαινά	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Κέντρο	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Νεοχωρίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Μελίσση	Ε	Ε
Αίγινας	Κυψέλη Αιγίνης	Ε	Ε
Λάρδου Δωδεκανήσου	Λάρδου Δωδεκανήσου	Ε	ΜΔ
Καρδίτσας	Πεζούλα	Α	Α
Καρδίτσας	Κρυονερίου	Α	Α
Σκήτης-Σωτηρ. Λάρισας	Σκήτης	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ράχες Ολυμπίας	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ανεμοχώρι	Ε	Ε

ΟΜΑΔΑ Γ

ΖΟΕ	ΟΤΑ	Έγκριση/Απόρριψη	Έγκρ./Απόρ./Μερ. Διαφ.
Σκάλας Παναγιάς-Θάσου	Σκάλα Παναγιάς Θάσου	Ε	Ε
Νότιας παραλ. περ. Ν.Πιερίας	Πλαταμώνα	Ε	Ε
Σκήτης-Σωτηρ. Λάρισας	Σωτηρίτσης	Ε	Ε
Σκήτης-Σωτηρ. Λάρισας	Μελιβοίας	Ε	ΜΔ
Παραλιακής Ηλείας	Αρχαία Ολυμπία	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ανδραβίδα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Καλυβίων Μυρτουινών	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Παλαιοχωρίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σκουροχώρι	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Γρανιτσέικα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Καρδαμά	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σαβαλίων	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Καλύβια Ηλιδας	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Άγιος Δημήτριος	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Μάχου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Κάστρου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Κυλλίνη Κάστρου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σχίνων	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Αυγείου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Στρεφίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Κορακοχώρι	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Επιταλίου	Ε	Ε

ΟΜΑΔΑ Δ

ΖΟΕ	ΟΤΑ	Έγκριση/Απόρριψη	Έγκρ./Απόρ./Μερ. Διαφ.
Καρδίτσας	Καστανιά	Ε	Ε
Λουτρών Βόλβης	Λουτρών Βόλβης	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Μυρτιά	Ε	ΜΔ
Παραλιακής Ηλείας	Δουναίικα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σκαφιδιά	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σωστίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Λυγιά	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ανηλίου	Ε	Ε
Καρδίτσας	Μορφοβουνίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σμίλα	Α	Α
Παραλιακής Ηλείας	Αγ. Ηλία Πύργου	Ε	ΜΔ
Παραλιακής Ηλείας	Βαρβάσαινα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Πελοπίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Πουρνάρι	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ξεροχώρι	Α	Α
Παραλιακής Ηλείας	Τραγανό	Ε	ΜΔ

Από τις γνωμοδοτήσεις, διαπιστώνουμε ότι το υψηλό ποσοστό έγκρισης των ΖΟΕ δεν προεξοφλεί την ουσιαστική γνωμοδότηση των ΟΤΑ. Πολλοί από αυτούς εγκρίνουν τη μελέτη χωρίς να προσδιορίζουν τους λόγους για τους οποίους το κάνουν. Υπάρχουν ακόμη περιπτώσεις που η έγκριση δεν είναι παρά μια υπογραφή σε ένα χαρτί με τα στοιχεία του ΟΤΑ. Επίσης, παρουσιάζεται το εξής φαινόμενο: ο ΟΤΑ να γνωμοδοτεί υπέρ της ΖΟΕ αλλά οι αρχικές του επιφυλάξεις και ενδοιασμοί να μην εκφράζονται μέσα στη γνωμοδότηση με παρουσίαση δικών του προτάσεων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του ΟΤΑ Μορφοβουνίου, που η γνωμοδότησή του έχει ως εξής:

“Ομόφωνα εγκρίνει τις προτάσεις του Προέδρου που αναφέρονται στην εισήγησή του σχετικά με τον καθορισμό χρήσεων γης και ζωνών τουριστικής ανάπτυξης, γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας κ.λ.π.”

Φυσικά όλα θα ήταν καλά αν οι υποστηριζόμενες από τον Πρόεδρο απόψεις, αναφερόταν στο κείμενο.

Στο 14% που διατηρούν επιφυλάξεις για την έγκριση των ΖΟΕ, συγκαταλέγονται ΟΤΑ η άποψη των οποίων έρχεται σε αντίθεση με τα όσα από τη ΖΟΕ προτείνονται. Οι ΟΤΑ αυτοί μπορεί να διαφωνούν, αλλά δεν απορρίπτουν συνήθως τη ΖΟΕ. Ο λόγος όμως που ανταποκρίνονται είναι γιατί θέλουν να δώσουν στις δικές τους προτάσεις-αντιπροτάσεις τη δυνατότητα να “ακουστούν” και να υλοποιηθούν. Οι αντιδράσεις τους είναι κυρίως προϊόν της αντίθεσης που παρουσιάζεται ανάμεσα στη θέση των μελετητών και των τοπικών φορέων που άλλωστε εκπροσωπούν τα τοπικά συμφέροντα. Υπάρχει πάντοτε και η περίπτωση να έχουν αγνοηθεί ή να μην έχουν τεθεί εν γνώσει των μελετητών σημαντικές παράμετροι που αφορούν την πολιτική του συγκεκριμένου ΟΤΑ.

Από το σχολιασμό των γνωμοδοτήσεων της προηγούμενης παραγράφου διαπιστώνουμε πως η αντίδραση των ΟΤΑ δεν είναι και τόσο δετική, παρότι κατά κανόνα, εγκρίνεται η ΖΟΕ. Βλέπουμε, για παράδειγμα, πολλούς από τους ΟΤΑ να διαφωνούν σε πολλά από τα σημεία που προσεγγίζει η μελέτη καθορισμού της ΖΟΕ. Στην πραγματικότητα η διαφωνία τους σε ορισμένα σημεία αποτελεί διαφωνία για την διαφωνία και όχι αιτιολογημένη αντίδραση στα προτεινόμενα.

Πολλές φορές, είναι πιθανό, οι ΟΤΑ να είναι προκατειλημμένοι απέναντι στους στόχους που εξυπηρετεί η συγκεκριμένη ΖΟΕ. Αυτό

απωδεί τον ΟΤΑ να αντιμετωπίσει τις προτάσεις αμερόληπτα και αντικειμενικά.

Επίσης πρέπει να σημειωθεί πως ορισμένοι ΟΤΑ συμβάλουν πραγματικά στην όλη διαδικασία, με το να παρουσιάζουν στα γνωμοδοτικά τους κείμενα πολύ προσεγμένα, και σε ορισμένες περιπτώσεις επιστημονική δουλειά. Τα συμβούλια αυτά, είτε διότι είχαν την επιστημονική υποστήριξη είτε την αναζήτησαν, κατάφεραν να δείξουν ότι τουλάχιστον από την πλευρά τους ενδιαφέρθηκαν για τη ΖΟΕ.

Από τα παραπάνω είναι φανερό πως παρά το γεγονός της φαινομενικά “καλής διάθεσης” από την πλευρά της Αυτοδιοίκησης να συμμετάσχει στη διαδικασία γνωμοδότησης, διαπιστώνουμε ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, ελάχιστα συμβάλει θετικά και η παρέμβασή της δεν είναι πάντοτε ουσιαστική. Για περισσότερη ακρίβεια θα λέγαμε πως ορισμένοι από τους ΟΤΑ αδιαφορούν για τη ΖΟΕ αλλά και για τα όσα μέσω αυτής προτείνονται. Αυτό συμβαίνει για λόγους που στις περισσότερες των περιπτώσεων αφορούν την ελλιπή πληροφόρηση των φορέων τους για τη σημασία καθορισμού των χρήσεων γης. Οι μόνες “επί της ουσίας” παρεμβάσεις των ΟΤΑ αφορούν ορισμένες προτάσεις των ΖΟΕ που είναι αντίθετες με την πολιτική που εφαρμόζει ο συγκεκριμένος δήμος ή κοινότητα (στην περίπτωση που εφαρμόζεται τέτοια πολιτική).

Σε ορισμένες περιπτώσεις ΟΤΑ (π.χ. Πεζούλα Καρδίτσας) διαπιστώνεται η ανάγκη των φορέων να έχουν καλύτερη αντιμετώπιση από τους αρμόδιους για την ενημέρωσή τους γύρω από την προτεινόμενη ΖΟΕ. Έτσι θεωρούν ότι δεν έχουν ουσιαστική ενημέρωση και επομένως δεν μπορούν να πάρουν αποφάσεις.

Επίσης, μικρός αριθμός ΟΤΑ, αναφέρεται στους μελετητές με άσχημους χαρακτηρισμούς. Κυρίως χρησιμοποιούν τον χαρακτηρισμό “ασυνεπείς” για να τους χαρακτηρίσουν και είναι πολύ επιφυλακτικοί σε ότι αφορά την αξία των προτάσεων των μελετητών. Η επιφυλακτικότητα πρέπει να αναζητηθεί τόσο στην διαμορφωμένη αντίληψη των “τοπικών αρχών” για τα αναπτυξιακά προγράμματα αλλά και το γεγονός πως δεν είναι διατεθειμένοι να αγνοήσουν τα μικροκομματικά-πελατειακά τους συμφέροντα χάριν της καλώς εννοούμενης ανάπτυξης που προωθούν οι μελετητές. Αξίζει εδώ να

αναφερθεί η περίπτωση της κοινότητας Ράχες Ολυμπίας. Η γνωμοδότηση αφορά την ΖΟΕ Παραλιακής Ηλίας:

“το κοινοτικό συμβούλιο διαπιστώνει ότι οι μελετητές, οι χάρτες και οι προτάσεις είναι κάτι χωρίς αξία, όταν η παραλιακή περιοχή της κοινότητάς μας και το δάσος της Στροφυλιάς έχει μεταβληθεί σε γοφότοπο από τους ξένους κτηνοτρόφους και οι αρμόδιες Υπηρεσίες δεν δραστηριοποιούνται για αποτροπή της καταστροφής που συντελείται στην περιοχή και μάλιστα με βλέψεις κατοχύρωσης των καταπατήσεων Δημοσίου Δάσους όταν περιφράζονται με κανονικές περιφράξεις εκατοντάδες στρέμματα και χτίζονται σύγχρονες κατοικίες που δεν κατεδαφίζονται”

4.5.3.3. Τα σημεία διαφωνίας των ΟΤΑ και οι επιπτώσεις τους στο σχεδιασμό

Το ερώτημα που τίθεται είναι: Πού διαφωνούν οι ΟΤΑ; Υπάρχουν συγκεκριμένα θέματα που αποτελούν μόνιμη διαφωνία μελετητών και ΟΤΑ; Η πραγματικότητα μάλλον πείθει προς αυτή την κατεύθυνση. Από τις γνωμοδοτήσεις διαπιστώθηκαν άπειρες διαφωνίες ή παρατηρήσεις στα προτεινόμενα. Οι παρατηρήσεις όμως μπορούν να διορθώσουν μια κατάσταση, αν ληφθούν υπόψη των αρμοδίων (μελετητές). Η διαφωνία με τον τρόπο που άλλωστε είδαμε, δεν προάγει το διάλογο.

Θα χρησιμοποιήσουμε ένα παράδειγμα. Ο Πρόεδρος της κοινότητας Ξεροχωρίου υποστηρίζει στην εισήγησή του :

“Εγώ κατά τη γνώμη μου και άπουή μου το απορρίπτω το σχέδιο αυτό, διότι η περιοχή της κοινότητός μας είναι περιορισμένη. Τώρα εσείς αποφασίστε τι θέλετε ναι ή όχι”

και το συμβούλιο μετά από διαλογική συζήτηση αποφάσισε ομόφωνα ότι:

“δεν εγκρίνει το σχέδιο καθορισμού χρήσεων γης και ζωνών ανάπτυξης προστασίας στην περιφέρεια της κοινότητός μας.”

Ακόμη πρέπει να επισημάνουμε ότι, οι αντιρρήσεις και διαφωνίες των ΟΤΑ, αφορούν θέματα σχετικά με τους όρους δόμησης και τις καταταμίσεις. Επίσης, ανάλογες αντιδράσεις παρατηρούνται όταν από τη ΖΟΕ προτείνεται επέκταση ορίων οικισμών.

Από τα παραπάνω, διαπιστώνουμε πως οι ΟΤΑ, θεωρούν πως οι προτάσεις δίδουν την δική την πολιτική που εφαρμόζουν οι ίδιοι στις περιοχές τους. Ίσως, όμως να δίδονται και “άλλα συμφέροντα”. Από την πλευρά των μελετητών, το γεγονός αυτό, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη λόγω της δυσκολίας που ενδέχεται να αντιμετωπίσει η εφαρμογή των συγκεκριμένων προτάσεων. Από τα παραπάνω, είναι κατανοητό, ότι οι ΟΤΑ δεν εξυπηρετούν πάντοτε το κοινωνικό συμφέρον και καταφεύγουν στην χρησιμοποίηση του ρόλου που τους έχει αναθέσει ο νομοθέτης για άλλους σκοπούς.

Συμπεράσματα

Είναι πλέον προφανές, ότι οι ΟΤΑ, παρά το γεγονός ότι κατάφεραν να παρουσιάσουν μεγάλο ποσοστό συμμετοχής στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού, δεν κατάφεραν να αποδείξουν ότι οι παρεμβάσεις τους είναι ουσιαστικές και βοηθούν τις αναπτυξιακές διαδικασίες.

Πρέπει εδώ να αναφερθούμε και σε μια ακόμη μελέτη του Παντείου Πανεπιστημίου με θέμα τις **▲Κατευθύνσεις και Πλαίσιο Προδιαγραφών των Ειδικών Χωροταξικών Μελετών▲**. Η μελέτη εκπονήθηκε στα πλαίσια ερευνητικού προγράμματος του Πανεπιστημίου, το Φεβρουάριο του 1995. Ανάμεσα στα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει είναι και τα εξής:

- υπάρχει έλλειψη διασυνδέσεων μεταξύ διαφορετικών επιπέδων χωρικών παρεμβάσεων
- υπάρχει αναντιστοιχία στοιχείων - πολύ ουσιαστικών για τη μελέτη που δίνονται από τους διάφορους φορείς.
- παρουσιάζεται το φαινόμενο, λόγω αδυναμίας του δεσμικού πλαισίου, κατά την διάρκεια εκπόνησης της μελέτης, να διαρρέουν πληροφορίες για τις ενδεχόμενες προτάσεις της ΕΧΜ και με τον τρόπο αυτό, να δημιουργούνται δυσκολίες κατά την εφαρμογή των προτάσεων των ΕΧΜ.

Τα παραπάνω συμπεράσματα, συμπληρώνουν την εικόνα, που ήδη έχουμε σχηματίσει, για την συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού.

Κεφάλαιο 5ο

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ & ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΟΙ ΝΕΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ

- Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
- ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ & ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΟΙ ΝΕΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

5.1.ΓΕΝΙΚΑ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μία συνοπτική παρουσίαση των δεσμών και των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που μπορούν να προσδιορίσουν την μελλοντική εξέλιξη των δεσμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του Χωροταξικού Σχεδιασμού. Το θέμα αυτό θα μας απασχολήσει διότι το μέλλον των δύο δεσμών θα εξαρτηθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις Ευρωπαϊκές πολιτικές.

Θα μπορούσαμε να ισχυρισθούμε, πως οι εθνικοί δεσμοί και η μελλοντική τους εξέλιξη είναι αποτέλεσμα μόνο των εθνικών πολιτικών. Ωστόσο, η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση σηματοδότησε μια νέα πορεία, στην κατεύθυνση της οποίας απαιτήθηκε πολλές φορές η εθνική πολιτική να συνυπολογίσει τις τάσεις εκείνες που διαμορφώνουν την πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η ανάγκη δόμησης ευρωπαϊκής πολιτικής οδήγησε συχνά τα κράτη-μέλη να καταφεύγουν σε "υποχωρήσεις" ή σε αναθεώρηση της πολιτικής τους με βάση τις ευρωπαϊκές επιταγές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η χώρα μας: η θέσπιση του Ν.1650/86, για παράδειγμα, υπαγορεύτηκε από τις πιέσεις που δέχθηκε η Ελλάδα από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη δεσμική κατοχύρωση της πολιτικής περιβαλλοντικής προστασίας, όπως αυτή διαμορφώθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Έχοντας αυτά υπόψη, κάνουμε μια σύντομη περιγραφή και ανάλυση της περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των αντίστοιχων οργάνων. Στόχος μας είναι να δούμε πως η ευρωπαϊκή επηρεάζει τη δράση των διάφορων διοικητικών επιπέδων στην προσπάθεια σχεδιασμού του ευρωπαϊκού χώρου. Στη συνέχεια, γίνεται μια αναφορά στις εμπειρίες άλλων κρατών και τέλος, παρουσιάζονται οι επιπτώσεις των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη χώρα μας.

5.2.Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Πριν από την ίδρυση της ΕΟΚ, η ιδέα της περιφερειακής πολιτικής δεν υπήρχε, παρά μόνο στο πλαίσιο των εθνικών πολιτικών κάθε κράτους. Έτσι, κάθε κράτος προσπαδούσε να ενισχύσει τις υπανάπτυκτες περιοχές της επικράτειάς του και να επιτύχει με αυτό το τρόπο μια ισόρροπη ανάπτυξη. Τα μέσα που μπορεί να χρησιμοποιήσει ένα κράτος προς αυτή την κατεύθυνση είναι πρώτα απ'όλα τα εθνικά. Όμως από την στιγμή που ο ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών μπορεί να οδηγήσει σε όξυνση του προβλήματος των ανισοτήτων, ο ρόλος που τελικά έπρεπε να αναλάβει η Κοινότητα ήταν να εξασφαλίσει την εναρμόνιση των κοινοτικών και εθνικών δράσεων, κατευθύνοντας τις οικονομικές ενισχύσεις προς τα κράτη-μέλη έτσι ώστε να επιτευχθεί η ισόρροπη ανάπτυξη. Αναπόφευκτα, δημιουργήθηκε η ανάγκη ύπαρξης κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής.

Πολλά βήματα έγιναν προς την κατεύθυνση αυτή. Το πρώτο είναι το γήφισμα της Επιτροπής, το Μάρτιο του 1971, όπου αποφασίστηκε η σταδιακή οικονομική και νομισματική ένωση, η οποία προέβλεπε δράσεις σε διαρθρωτικό και περιφερειακό επίπεδο.

Το 1972 στη διάσκεψη κορυφής στο Παρίσι, αναγνωρίστηκε ότι η κοινοτική περιφερειακή πολιτική αποτελεί βασικό στοιχείο και επίσης καθορίστηκαν δύο άξονες δράσης:

1. ο συντονισμός των περιφερειακών πολιτικών των κρατών μελών και,
2. η λειτουργία ενός ταμείου περιφερειακής ανάπτυξης

Έτσι, το 1975 θεσπίζονται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και η Επιτροπή Περιφερειακής Πολιτικής.

Στην Ενιαία πράξη του 1987, υπογραμμίστηκε ότι η υλοποίηση της μεγάλης αγοράς πρέπει να συνοδεύεται από μεγαλύτερη οικονομική και κοινωνική συνοχή της Κοινότητας. Με την προοπτική αυτή δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην περιφερειακή ανάπτυξη που αποσκοπεί στη μείωση των ιδιαίτερα έντονων ανισοτήτων ανάμεσα στις διάφορες περιφέρειες της Ευρώπης. Με τον τρόπο αυτό επισημάνθηκε η ανάγκη περιφερειακής και τοπικής συμμετοχής στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Όλα αυτά οδήγησαν το 1989 στην μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων.³⁹

Η συγκέντρωση, η εταιρική σχέση, ο προγραμματισμός και η προσδετικότητα είναι οι βασικές αρχές των Διαρθρωτικών ταμείων. Η ριζική μεταρρύθμισή τους διατήρησε τις βασικές αρχές που αρχικά είχαν τεθεί, αλλά προστέθηκαν νέοι τύποι προγραμματισμού για να μπορούν να ανταποκριθούν στο ρόλο τους στην διευρυμένη πλέον Κοινότητα.

Μια από τις σημαντικές καινοτομίες που προέκυψαν είναι και η *εταιρική σχέση*, με βάση την οποία, οι περιφέρειες θα συμμετέχουν μαζί με τα Κράτη-μέλη στην εκπόνηση και την εφαρμογή των περιφερειακών ενεργειών της κοινότητας.

Από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντάχθηκε το 1991, η σε όλους γνωστή, έκθεση με τίτλο "Ευρώπη 2000: Οι Προοπτικές εξέλιξης της Ευρωπαϊκής Χωροταξίας", στην οποία προσπαθείται να δοθεί η διάσταση των θεμάτων που θα απασχολήσουν την Ευρώπη τα επόμενα χρόνια και δίνονται κατευθύνσεις στους αρμόδιους φορείς για το σχεδιασμό και τον προγραμματισμό.

Σύμφωνα με την έκθεση αυτή οι παράγοντες που θα επηρεάσουν τη χρησιμοποίηση του κοινοτικού χώρου κατά τη δεκαετία του '90 είναι οι εξής⁴⁰ :

- η γήρανση του πληθυσμού της Κοινότητας,
- η τάση αποκέντρωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων,
- η ανάπτυξη μεταφορικών δικτύων μεγάλης ταχύτητας,
- η ανάπτυξη δικτύων τηλεπικοινωνιών και ενέργειας,

³⁹ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Ταμείων, "Διαρθρωτικά Ταμεία της Κοινότητας 1994-1999", 1993

⁴⁰ Ν.Μούσης, "Από την Ευρωπαϊκή κοινότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση", σελ. 167-189

- η προστασία του περιβάλλοντος.

Η έκθεση αυτή δεν ήταν η κατάληξη αλλά η έναρξη μιας διαδικασίας.⁴¹ Η Επιτροπή ξεκίνησε το 1992 μια σειρά ερευνητικών δράσεων, που εξετάζουν τα θέματα της πιο πάνω έκθεσης σε συγκεκριμένες ομάδες περιφερειών.

Τα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεχώς διευρύνονται καθώς νέα Κράτη-μέλη έρχονται να προστεθούν. Το γεγονός αυτό εντείνει τις προσπάθειες της Ένωσης προς την κατεύθυνση εξεύρεσης λύσης για τις επικείμενες αλλαγές εντός και εκτός συνόρων. Ο σχεδιασμός σε ευρωπαϊκό επίπεδο έπρεπε να λάβει υπόψη του τις επιπτώσεις στην περιφερειακή ανάπτυξη και τη χωροταξία και στις γειτονικές χώρες. Έτσι, έγιναν τρεις μελέτες οι οποίες οδήγησαν στη διατύπωση της έκθεσης Ευρώπη 2000 plus(+) για τη Χωροταξία της Ευρώπης.

Όλα δείχνουν την ανάγκη να υπάρξει σχεδιασμός που να επεκτείνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Όμως, η ίδια η φύση της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν αφήνει περιθώρια για την δημιουργία κεντρικού σχεδιασμού. Υπάρχει όμως η ανάγκη για ένα πλαίσιο αναφοράς, πληροφόρησης και ανταλλαγών σε κοινοτικό επίπεδο, ανάμεσα στα κράτη-μέλη για τις τάσεις και τα δεδομένα που μπορούν να επηρεάσουν την χάραξη εθνικών χωροταξικών πολιτικών.

Στη Χάγη το Νοέμβριο του 1991, στη συνάντηση των Υπουργών Περιφερειακής Πολιτικής και Χωροταξίας, τέθηκαν "οι βάσεις για την στενότερη συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών και της Επιτροπής, για μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του ευρωπαϊκού χώρου που να σέβεται τις αρμοδιότητες των διαφόρων επιπέδων διοίκησης (κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό, τοπικό)"⁴²

Ένας αριθμός δεσμών και οργάνων ενισχύουν αυτή την προσπάθεια και η ύπαρξη, πλέον, της Επιτροπής των Περιφερειών θα παρέχουν στους αρμόδιους φορείς κατευθύνσεις για την καλύτερη διαχείριση του Ευρωπαϊκού χώρου βάσει των νέων αντιλήψεων για την συμμετοχή όλων των επιπέδων άσκησης πολιτικής. Το 1988, η Επιτροπή συνέστησε το *Γνωμοδοτικό Συμβούλιο των Οργανισμών Περιφερειακής & Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, όπου παρείχε σε κάθε τοπικό οργανισμό την δυνατότητα να έχει λόγο σε οποιοδήποτε

41 Μάριος Καμχής, Οικονομικός Ταχυδρόμος, 16-4-92, σελ.110-128

42 Μ.Καμχής, Οικονομικός Ταχυδρόμος, αρ. φύλλου 16, 16/4/92, σελ. 110-124

ζήτημα σχετικό με την περιφερειακή ανάπτυξη. Ακολούθησε η δημιουργία της *Επιτροπής των Περιφερειών*.

Το Κοινοτικό αυτό συμβουλευτικό όργανο, που δεσπίστηκε στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα εκπροσωπεί το σύνολο των περιφερειών και των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η γνώμη του θα ζητείται υποχρεωτικά για πέντε κοινοτικές πολιτικές, μεταξύ των οποίων η πολιτική για την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Στόχος της Επιτροπής των Περιφερειών είναι να λαμβάνονται οι αποφάσεις όσο το δυνατό πιο κοντά στους πολίτες. Επίσης, αν λάβουμε υπόψη την επιθυμία των ευρωπαίων πολιτών να συμμετέχουν στις κοινοτικές αποφάσεις που τους αφορούν κρίνεται σκόπιμο να αναπτυχθεί ο διάλογος ανάμεσα στην Κοινότητα, τα Κράτη-μέλη και τους τοπικούς οργανισμούς.

Δεν μπορεί κανείς να προγραμματίσει πλέον, είτε σε εθνικό είτε σε περιφερειακό επίπεδο χωρίς τη γνώση του τι συμβαίνει τουλάχιστον στο γειτονικό Κράτος-μέλος ή περιφέρεια. Σ' αυτή τη βάση και η Επιτροπή των Περιφερειών θα αποτελέσει το βήμα των τοπικών οργανισμών για να εκφράζουν κάθε φορά τα τοπικά ή περιφερειακά τους προβλήματα, τα οποία θα μεταφέρονται τόσο στην Επιτροπή όσο και στο Συμβούλιο Υπουργών, κατά τη διαδικασία λήψης των κοινοτικών αποφάσεων. Έτσι, όπως διατυπώνεται και στο προοίμιο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, "οι αποφάσεις θα λαμβάνονται όσο το δυνατό πιο κοντά στους πολίτες". Αυτό βέβαια συμβαδίζει με την αρχή της *επικουρικότητας*, η οποία διέπει τις σχέσεις των κρατών-μελών με την Ένωση και σε ότι αφορά το σχεδιασμό οποια προβλέπει ότι:

"μια ανώτερη αρχή δύναται και οφείλει να ενεργεί μόνον αν ένας στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα σε κατώτερο επίπεδο"

Η επικουρικότητα αφορά τον τρόπο άσκησης των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων και δεσμεύει όλα τα δεσμικά όργανα. Όπως αναφέρεται στο άρθρο 3B της Συνθήκης:

"η δέσπιση της επικουρικότητας μπορεί να θεωρηθεί ως δεσμικό μέσον που αποτρέπει την οικοδόμηση υπερσυγκεντρωτικών δεσμών στην πορεία προς την ομοσπονδιακή συγκρότηση της Ένωσης, ενώ ταυτόχρονα συμβάλει στη διασφάλιση των εξουσιών και δικαιωμάτων

των κρατών αλλά και των περιφερειακών μονάδων στα πλαίσια της Ένωσης.”⁴³

Οι περιφέρειες αποτελούν για την Ένωση ένα νέο διοικητικό επίπεδο το οποίο οφείλει να προσαρμοστεί έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στο ρόλο του. Ο ρόλος του δεν είναι άλλος από την ουσιαστική και λειτουργική συμβολή στην ανάπτυξη. Το γεγονός αυτό, δημιουργεί κάποια ερωτήματα αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο ρυθμίζονται οι περιφέρειες. Συνήθως, οι περιφέρειες ορίζονται βάσει οικονομικών στοιχείων και για το λόγο αυτό, δεν αντιστοιχούν στις ίδιες εδαφικές περιοχές. Τότε, εμφανίζονται προβλήματα συντονισμού και οι παρεμβάσεις που γίνονται είναι επίπονες και χρονοβόρες διαδικασίες και συχνά είναι αναποτελεσματικές.

5.3.ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Η Περιφερειακή πολιτική, έχοντας ως στόχο την οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ένωσης, προσδιορίζει τις αρχές με βάσει τις οποίες θα μπορέσουν τα κράτη-μέλη να ανταποκριθούν στην νέα πραγματικότητα και να στηρίζουν, παρά τη ανομοιογένειά τους, το ευρωπαϊκό “οικοδόμημα”.

Οι επιπτώσεις αυτού του γεγονότος στα κράτη-μέλη και κατ’ επέκταση στη χώρα μας, είναι πολύ σημαντικές. Οι γενικές αρχές που ορίζει η κοινότητα παραμένουν ουσιαστικά εργαλεία για το σχεδιασμό των εθνικών πολιτικών.

Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, ο σχεδιασμός είναι ένα θέμα των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών. Από την άλλη πλευρά η συνεργασία μεταξύ υπευθύνων σχεδιασμού, ειδικά σε διαπεριφερειακό επίπεδο, απαιτείται όλο και περισσότερο.⁴⁴

Ενώ τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης βασίζονται σε εθνικά αναπτυξιακά σχέδια, οι κοινοτικές πρωτοβουλίες είναι διεθνικά προγράμματα στα οποία όμως τονίζεται η συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών κατά την προετοιμασία και την εφαρμογή τους. Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες είναι κατά συνέπεια η περαιτέρω εφαρμογή των εννοιών της συμμετοχής και της

⁴³ Ανδρικοπούλου Ε., “Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση”, εκδ. Θεμέλιο, σελ.168-403

⁴⁴ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, “Ευρώπη 2000”, Βρυξέλλες - Λουξεμβούργο, 1991.

επικουρικότητας, δύο δηλαδή βασικών αρχών που χαρακτηρίζουν την μεταρρύθμιση.⁴⁵

Ο ρόλος των κοινοτικών πρωτοβουλιών:

- βοηθούν στην επίλυση σοβαρών προβλημάτων που συνδέονται άμεσα με την θέση σε εφαρμογή άλλων κοινοτικών πρωτοβουλιών
- προωθούν την κοινοτική πολιτική σε περιφερειακό επίπεδο
- βοηθούν στην επίλυση προβλημάτων τα οποία είναι κοινά σε ορισμένες κατηγορίες περιφερειών.

5.4.Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Η εξέλιξη των δεσμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του Χωροταξικού Σχεδιασμού στις Ευρωπαϊκές χώρες σε γενικές γραμμές διαμορφώθηκε μέσα από την ευρύτερη τάση αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση η οποία όμως δεν ήταν ίδια σε όλα τα κράτη.

Στο σημείο αυτό μπορούμε να αναφέρουμε παραδείγματα χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην Αγγλία οι κομητείες έχουν αναλάβει το γενικό προγραμματισμό και ανάπτυξη, τις κοινωνικές υπηρεσίες και τις συγκοινωνίες. Το συμβούλιο της κάθε κομητείας είναι όργανο με εναλλασσόμενη πολιτική εξουσία. Βέβαια, η πρόσβαση στην κοινοτική χρηματοδότηση εξαρτάται ως ένα βαθμό από το καθεστώς που ορίζει για κάθε περιφέρεια η περιφερειακή πολιτική της κεντρικής κυβέρνησης.⁴⁶ Τα αποτελέσματα ήταν πολύ καλά όλα αυτά τα χρόνια και σ' αυτό συνέτεινε το γεγονός των αυξημένων τους πόρων, τόσο από "εσωτερικές" πηγές, όσο και από τις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις. Αξίζει εδώ να σημειωθεί, πως τα συμβούλια των κομητειών διαθέτουν άριστα ειδικευμένο προσωπικό που γνωρίζει τους μηχανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το γεγονός αυτό είναι πολύ σημαντικό εφόσον θα πρέπει οι ΟΤΑ να γνωρίζουν σε βάθος τους σχετικούς κανονισμούς για να μπορούν να προβάλουν τις ανάγκες τους και να επιτυγχάνουν έγκριση, ανάλογων των αναγκών τους, κονδυλίων.

⁴⁵ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, "Οι περιφέρειες κατά την δεκαετία του '90", Βρυξέλλες - Λουξεμβούργο, 1991.

⁴⁶ Δουατζής Γ., "Τοπική Αυτοδιοίκηση" σελ.247-252

Στη Γαλλία, το διοικητικό σύστημα ήταν πολύ κοντά στο αντίστοιχο Ελληνικό μέχρι πρότινος. Τα τελευταία χρόνια όμως και με βάση κάποιο νόμο έγινε ανακατανομή αρμοδιοτήτων από την κεντρική στην Τοπική Διοίκηση και κυρίως στις αρμοδιότητες εκείνες που αφορούν το χωροταξικό και πολεοδομικό Σχεδιασμό.

Στη χώρα αυτή, υπάρχει άμεση συνταγματική κατοχύρωση δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο τρίτος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθιερώθηκε με την εφαρμογή του νόμου που όριζε ότι: *“ο νόμος ιδρύει κάθε άλλο οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης”*

Στη Γερμανία⁴⁷ οι βαθμίδες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης παρουσιάζουν μια ιδιομορφία. Η χώρα διαιρείται σε χώρες, επαρχίες και δήμους. Οι χώρες αποτελούν τα κράτη-μέλη της Ομοσπονδίας, ενώ οι επαρχίες είναι διοικητικές υποδιαιρέσεις των χωρών και είναι φορείς της αποκεντρωμένης κρατικής εξουσίας. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση με την στενή της έννοια ασκείται από τους δήμους.

Στην Ιταλία υπάρχει συνταγματική κατοχύρωση και των τριών βαθμίδων Τοπικής διοίκησης. Τις βαθμίδες αυτές αποτελούν οι περιφέρειες, οι επαρχίες και οι δήμοι. Πέντε από τις περιφέρειες έχουν συνταγματικά κατοχυρωμένη “ειδική” αυτονομία, η οποία συνεπάγεται αυξημένες πολιτικές και νομοθετικές εξουσίες.

Στην Ισπανία έχουν κατοχυρωθεί συνταγματικά δύο βαθμίδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι επαρχίες και οι δήμοι. Πρέπει να τονίσουμε το γεγονός ότι το Σύνταγμα απαγορεύει στον κοινό νομοθέτη την οποιαδήποτε μετατροπή της μορφής οργάνωσης των δήμων.

Συμπεράσματα

Από τα παραπάνω είναι φανερό πως τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν παρουσιάζουν σημαντικές ομοιότητες σε ότι αφορά τον τρόπο με τον οποίο οργανώνονται οι τοπικές αυτοδιοικούμενες βαθμίδες.

Οι διαφορές που εντοπίζουμε αφορούν τόσο τη δομή του συστήματος, όσο και την αυτοτέλεια οικονομική και λειτουργική των ΟΤΑ. Είδαμε, την περίπτωση της Αγγλίας που οι ΟΤΑ έχουν ένα ευρύ πληθυσμιακό μέγεθος και αρκετούς πόρους και έτσι αιτιολογείται η παρουσία και κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού σε αυτούς. Επίσης, η περίπτωση της Γαλλίας, με τους τρεις βαθμούς Τοπικής

⁴⁷ Μπεσίλα- Βήκα, “Το Συνταγματικό Πλαίσιο του Θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης”, σελ.126

Αυτοδιοίκησης, δραστηριοποιείται σε άλλο επίπεδο σε ότι αφορά το σχεδιασμό από ότι συμβαίνει στη χώρα μας.

Από τα παραπάνω τονίζονται για άλλη μια φορά οι δομικές, οργανωτικές και λειτουργικές αδυναμίες που χαρακτήριζαν τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη χώρα μας.

Στην Ελλάδα η Αυτοδιοίκηση πρώτου δεν μπορεί κατά τα φαινόμενα να λειτουργήσει αποτελεσματικά στο σχεδιασμό λόγω της δομής, τον τρόπο λειτουργίας και τις εν γένει αδυναμίες της. Δεν παρουσιάζει μεγάλα πληθυσμιακά μεγέθη λόγω του πολυκερματισμού των ΟΤΑ. Επίσης, συνέπεια του γεγονότος αυτού καθώς και της μικρής εδαφικής-γεωγραφικής έκτασής τους, που είναι περίπου ανάλογη με το πληθυσμό τους, είναι και οι ελάχιστες εισροές κονδυλίων σε αυτούς. Αποτέλεσμα αυτού είναι να μην διαθέτουν την απαραίτητη οικονομική και κατά συνέπεια και την επιστημονική υποστήριξη για να κάνουν σχεδιασμό. Έτσι, τους δόθηκαν αρμοδιότητες, οι οποίες, όπως έχουμε επισημάνει νωρίτερα, είχαν καθαρά συμβουλευτικό χαρακτήρα για το σχεδιασμό και δεν επισήμαναν την ανάγκη δραστηριοποίησής τους κάνοντας οι ίδιοι σχεδιασμό.

Η δεύτερου βαθμού Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι, όπως έχει αναφερθεί, πρόσφατη εξέλιξη και δεν έχουμε προλάβει να δούμε τους τρόπους με τους οποίους αυτή θα λειτουργήσει και ποια ενδεχομένως θα είναι τα αποτελέσματα της παρέμβασής της.

Συμπεράσματα

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο ρόλος που είχε ανατεθεί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν ήταν καθόλου ουσιαστικός πάνω στα ζητήματα του σχεδιασμού. Γενικότερα, επιχειρήθηκε ένας συμβιβασμός. Όταν όμως, οι απαιτήσεις των καιρών επέβαλαν την αναθεώρηση της δέσης της Αυτοδιοίκησης, πολλοί παράγοντες οι οποίοι αρχικά δεν είχαν υπολογιστεί, οδήγησαν σε αποτυχία τις προσπάθειες. Οι κρατούσες αντιλήψεις, δεν αναγνώριζαν το βαθμό που θα μπορούσε να συμβάλει ο δεσμός της Τ.Α. στην αναπτυξιακή πορεία. Πολλές βέβαια από τις προσπάθειες όπως η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων, δεν στέφθηκαν με επιτυχία. Επίσης, κάποιες από αυτές θεωρήθηκαν ριζοκίνδυνα τολμήματα, όπως η χωρική αναδιάρθρωση και η δημιουργία νέων διοικητικών επιπέδων που θα επιφορτίζονταν με τις αρμοδιότητες του σχεδιασμού. Οι πολιτικές σκοπιμότητες δεν επέτρεψαν να τεθούν σε εφαρμογή τέτοια μέτρα.

Παρόλα αυτά η Αυτοδιοίκηση συμμετείχε στη διαδικασία σχεδιασμού. Πως όμως; Η παρουσία της δεν ήταν σημαντική. Εκεί που κλήθηκε να συμμετάσχει δεν κατόρθωσε να αποδείξει ότι είναι σε θέση να παράσχει βοήθεια. Αυτό που σίγουρα μπορούμε να πούμε είναι ότι με την μορφή, τις δυνατότητες, τις σκοπιμότητες και πολλά άλλα, δεν κατάφερε παρά να ενοχλήσει και να αποδοκιμαστεί. Εκεί δοκιμάζεται και σήμερα, μια που γίνεται προσπάθεια να βρεθούν τρόποι συνεργασίας. Το μόνο που μπορούμε να πούμε είναι ότι χρειάζεται προσπάθεια και από τα πρόσωπα που στελεχώνουν τα όργανα των δύο δεσμών.

Υπάρχουν όμως και άλλοι λόγοι που η Αυτοδιοίκηση έμεινε έξω από τη διαδικασία σχεδιασμού. Παράγοντες όπως τα τοπικά συμφέροντα είναι εκείνοι που πέρα από το δεσμικό πλαίσιο δεν επέτρεψαν την συμμετοχή της Τ.Α. στη διαδικασία σχεδιασμού.

Σε προηγούμενο κεφάλαιο αναφερθήκαμε στην ουσιαστική ή όχι συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις διαδικασίες σχεδιασμού και η διαπίστωσή μας δεν ήταν πολύ ενθαρρυντική. Αυτό συμβαίνει, όχι γιατί δεν έχει λόγο να συμμετέχει, αλλά γιατί, τόσο οι εν γένει αδυναμίες του δεσμικού πλαισίου, που διέπει τις παρεμβάσεις, όσο και ευρύτερες αντιλήψεις-προκαταλείψεις, που δεν μπορούν παρά να

αποτελούν κωλύματα, δεν εννόησαν την ουσιαστική συμμετοχή. Τι εννοούμε όμως ουσιαστική συμμετοχή;

Θα τολμήσουμε να πούμε πως ουσιαστική θα ήταν η συμβολή των ΟΤΑ στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού, όταν πέρα από τη γνωμοδότησή τους στις διαδικασίες εκκπόνησης των σχεδίων του, θα μπορούσε να συντονιστεί η πολιτική του ΟΤΑ με μια ευρύτερου πλαισίου πολιτική παρεμβάσεων, που θα ανταποκρινόταν τόσο στις τοπικές απαιτήσεις όσο και στις ευρύτερες των τοπικών και θα προσέδιδε σημαντικό χαρακτήρα.

Η εφικτότητα, όμως, ενός τέτοιου συντονισμού, συναντά άπειρες δυσκολίες, από την στιγμή που αρκετοί είναι οι παράγοντες εκείνοι που επιβάλλουν το γεγονός αυτό. Ένας από αυτούς είναι ο κατακερματισμός των ΟΤΑ. Είναι ανέφικτο στις μέρες μας που ο αριθμός των ΟΤΑ φτάνει τις 6.000 περίπου, και με διαφορετικά χαρακτηριστικά και επομένως ανάγκες να συσταθεί ένα βιώσιμο ευρύ πλαίσιο πολιτικής παρεμβάσεων, που θα μπορεί να αντιλαμβάνεται τις διαφορετικές ανάγκες και να μην αντιμετωπίζει τους ΟΤΑ, σαν ισοδύναμες, όμοιες θα λέγαμε, ενότητες.

Αν θελήσουμε δε να εμβαδύνουμε ακόμη περισσότερο, θα διαπιστώσουμε πως υπάρχει το πρόβλημα της απουσίας διαμορφωμένης πολιτικής στους ΟΤΑ. Δεν μπορεί κανείς να μας πείσει, εκτός και αν αναφερθούμε σε ορισμένες ελάχιστες εξαιρέσεις, ότι οι ΟΤΑ κάτω των 2.000 κατοίκων μπορούν να διαμορφώσουν και να υιοθετήσουν αναπτυξιακή πολιτική, με ότι και αν σημαίνει αυτό (προστασία πόρων-περιβάλλοντος, ενίσχυση παραγωγικών δραστηριοτήτων, κ.α.). Ο λόγος είναι πως δεν μπορεί να εφαρμοστεί αυτή η πολιτική και -το σημαντικότερο- να έχει αποτελέσματα, εφόσον δεν θα εντάσσεται σε μια ευρύτερη λογική επηρεασμών των διαφόρων συνιστωσών που συνδέτουν τα τοπικά προβλήματα. Ωστόσο, θα ήταν βέβαιο, πως οι λειτουργικές αδυναμίες των ΟΤΑ θα δημιουργούσαν επιπρόσθετα προβλήματα.

Επίσης, κάτι ακόμη που οφείλουμε να λάβουμε υπόψη, είναι πως οι απόψεις των ΟΤΑ, όπως διαμορφώνονται με τις αντιδράσεις τους στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού, οδηγούν στο συμπέρασμα πως δεν υπάρχει μεγάλη διάθεση να υπερπηδηθούν τα διάφορα εμπόδια, που άλλοτε αποκαλούνται "τοπικά συμφέροντα", άλλοτε

“δυσφορία της τοπικής κοινωνίας” κ.α. Η εξυπηρέτηση τέτοιων “συμφερόντων”, δεν νομίζουμε πως μπορεί να στηρίζει μια ουσιαστική παρέμβαση στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού. Άλλωστε, η εμπειρικξ έρευνα έχει ότι η συμμετοχή των ΟΤΑ στη διαδικασία Χωροταξικού Σχεδιασμού:

- A. ποσοτικά ή τυπικά ήταν υπαρκτή
- B. ουσιαστικά όμως, κατάφερε να αποδείξει ότι
  - 1ον. δεν αντιλαμβάνεται τις συνέπειες των προτεινόμενων παρεμβάσεων, τόσο στην τοπική, όσο και στην ευρύτερη περιοχή.
  - 2ον. διαφωνεί, αλλά χωρίς να έχει λόγους να το κάνει. Η αιτιολόγηση που προβάλλει δεν είχε τα χαρακτηριστικά της διαφωνίας ως προς την πολιτική, αλλά της διαφωνίας για τη διαφωνία.
  - 3ον. οι αποφάσεις - θέσεις εκεί όπου υπήρξαν δεν αποτελούν απόρροια μελέτης και ύπαρξης δομημένης πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.
  - 4ον. δεν κατάφερε να απαλλαγεί από την προκατάληψη για τους μελετητές και των “σκοπιμοτήτων” που αυτοί εξυπηρετούν. Η προκατάληψη των ΟΤΑ απέναντι στο σχεδιασμό, που έρχεται από “πάνω προς τα κάτω”, δίνει μια άλλη διάσταση στην προσπάθεια ερμηνείας της συμπεριφοράς τους.
  - 5ον. δεν πιστεύει στα αποτελέσματα που μπορεί να επιφέρει με τη συμμετοχή της. Με λίγα λόγια αμφισβητεί τη σκοπιμότητα παρουσίας της στις διαδικασίες και ο λόγος είναι πως δεν θεωρεί (και ως ένα βαθμό να αληθεύει η άποψη αυτή), ότι δεν λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η δική της θέση. Με τον τρόπο αυτό λειτουργεί αντιδραστικά.

Οι παράγοντες που παρουσιάσαμε πιο πάνω, αλλά και η ίδια η εμπειρία, συνδέτουν την εικόνα των σημερινών αδιεξόδων της εφαρμογής της συμμετοχής των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχχεδιασμού. Το τι πρέπει να γίνει, σίγουρα δεν είναι απάντηση που μπορεί να δοθεί στα πλαίσια της συγκεκριμένης

εργασίας. Ο ρόλος μας, περιορίζεται στο να παρουσιαστεί η συγκεκριμένη εικόνα όπως αυτή έχει διαμορφωθεί σήμερα. Με κάθε επιφύλαξη, η πρότασή μας συνίσταται στη διαμόρφωση ενός πλαισίου δεσμικών και ευρύτερων ρυθμίσεων, που όμως θα έχει το χαρακτήρα αναδιαμόρφωσης της ισχύουσας δομής, τόσο των εδαφικών-γεωγραφικών επιπέδων, όσο και των αντιλήψεων που έχουν ανασταλτικό χαρακτήρα στα βήματα που γίνονται προς τη δεδομένη κατεύθυνση.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι δύο δεσμοί, όπως ιστορικά εξελίχθηκαν και κατόρθωσαν να λειτουργήσουν μέσα από σειρά ανακατατάξεων και αλλαγής φιλοσοφίας διαμορφώθηκαν έτσι ώστε να μην μπορεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση να συνεισφέρει στις διαδικασίες του Χωροταξικού Σχεδιασμού. Παρόλα αυτά απαιτήθηκε κατά καιρούς η συμμετοχή της στις διαδικασίες Χωροταξικού Σχεδιασμού, όμως δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί λόγω πολλών προβλήματων (κυρίως αντιλήψεις, νοοτροπίες και πλαίσια δράσης)

Σε τούτο το σημείο, η ολοκληρωμένη έρευνα για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, θα πρέπει να είναι ουσιαστική, για να μπορέσει έτσι, η Τοπική Αυτοδιοίκηση να συμμετάσχει στη διαδικασία Χωροταξικού Σχεδιασμού, έχοντας πάντοτε ως στόχο την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινωνίας.

Πρέπει στο σημείο αυτό, να επισημάνουμε πως υπό τις δεδομένες συνθήκες εξέλιξης των δύο δεσμών, και πέρα από τις τάσεις που διαμορφώνουν την συνεργασία τους στην αναπτυξιακή διαδικασία, οι υπάρχουσες μορφές δεν εξυπηρετούν. Είναι ανάγκη λοιπόν να υπάρξουν αλλαγές στο χωροταξικό σχεδιασμό αλλά και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, όχι όμως χωρίς τις απαραίτητες ευρύτερες αλλαγές που πρέπει να γίνουν στην ελληνική κοινωνία.

Το πιο θα πρέπει να είναι το περιεχόμενο, οι αρχές αλλά και οι μηχανισμοί υλοποίησης του Χωροταξικού Σχεδιασμού, είναι ένα ερώτημα στο οποίο η απάντηση δεν μπορεί να είναι μονοσήμαντη. Η επισήμανση, ότι ο σχεδιασμός πρέπει να υποστηρίζεται από τους αποδέκτες του και συνυπολογίζοντας τις νέες διαστάσεις που αποκτά η

ρύθμιση και οργάνωση του χώρου, οδηγούν, κατά κάποιο τρόπο, στη δημιουργία νέων μορφών ή επιπέδων σχεδιασμού. Η διαδικασία υλοποίησης των σχεδίων οφείλει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες που δημιουργούνται.

Επίσης, η ορθολογική κατανομή αρμοδιοτήτων στις διάφορες βαθμίδες θα προσδώσει νέες δυνατότητες στην καλύτερη λειτουργία του σχεδιασμού. Αναμφισβήτητα, η οργάνωση των διοικητικών επιπέδων που θα αναλάβει την υλοποίηση των σχεδίων, είναι απαραίτητη.

Βιβλιογραφία

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΒΕΛΩΝΙΑΣ ΕΥΘ., "Η πορεία για την ίδρυση και λειτουργία στη χώρα μας Δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης επί έναν αιώνα (1887-1993)", ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, τεύχος **, σελ.23-44
- ΓΕΤΙΜΗΣ Π., ΚΑΥΚΑΛΑΣ Γ., "Τοπική ανάπτυξη και μορφές κρατικής ρύθμισης στην Ελλάδα", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 1/90, σελ. 3-20
- ΓΕΤΙΜΗΣ Π., ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Δ., "Νέες γεωγραφικές ανισότητες και χωρικές πολιτικές στην Ελλάδα", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 4/92, σελ. 20-42.
- ΓΕΤΙΜΗΣ Π., ΨΥΧΟΠΑΙΔΗΣ: Ρυθμίσεις τοπικών προβλημάτων: Ιδρυμα Μεσογειακών Μελετών.
- ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ ΗΛΙΑΣ, "Θεωρητικές προσεγγίσεις για το τοπικό κράτος", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 2/91, σελ. 63-87.
- ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ, "Ευρώπη 2000: Προοπτικές ανάπτυξης του Κοινοτικού Εδάφους", Λουξεμβούργο, 1992
- ΔΙΑΝΑ ΑΝΝΑ, "Οι νέες ρυθμίσεις για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση", ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ, τεύχος **, σελ. 5-15.
- ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ Γ., "Μορφές νομιμοποίησης των ιδιωτικών συμφερόντων στην ελληνική πολεοδομική διοίκηση", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 4/92, σελ. 113-133.
- ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ Γ., ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Δ., "Η οικιστική πολιτική μετά τους νόμους 2145/93, 2052/92 και 1947/91", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 6/93, σελ. 173-190
- ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ ΤΖ., "Γενική επισκόπηση του δεσμικού πλαισίου Χωροταξίας στην Ελλάδα", από το συλλογικό τόμο της ομάδας εργασίας του ΤΕΕ με τίτλο "Μελέτη συγκέντρωσης, αξιολόγησης και σχολιασμού του δεσμικού πλαισίου της Χωροταξίας στην Ελλάδα", Αθήνα. Δεκέμβριος 1993, σελ. 28-37.
- ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ: Κοινοτικό δίκαιο και εθνικές πολιτικές για την χωροταξία και το περιβάλλον.

- ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ Ε., "Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση: η εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής από τη Συνθήκη της Ρώμης έως το Maastricht"
- ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ Ε., "Συγκρότηση και προοπτικές της περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 7/94, σελ.21-43
- ΔΟΥΑΤΖΗΣ, Γ. (1986): Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα Εξάντας.
- ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, "Η προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη-μέλη. Στρατηγικές και μέσα ενεργοποίησης των τοπικών αγορών εργασίας", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 3/91, σελ. 119-139.
- ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕΔΚΕ, 2η συνεδρίαση, Καλαμάτα, 15 Δεκεμβρίου 1989, σελ. 69-140.
- ΚΑΡΑΔΗΜΟΥ-ΓΕΡΟΛΥΜΠΟΥ ΑΛΕΚΑ, "Μεταρρυθμιστικές αντιλήψεις στην οργάνωση των αστικών χώρων, 1917-1920", Συγχρονα θεματα, No 39/1989 σελ.55-60
- ΚΑΡΝΑΒΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, "Η εφαρμογή του Πολεοδομικού Σχεδιασμού: Προβλήματα και προοπτικές", εισήγηση στο Διήμερο του ΤΕΕ για το Σχεδιασμό, Μάϊος 1987
- ΚΑΡΝΑΒΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, Εισήγηση στο επιμορφωτικό σεμινάριο Οργανισμού Θεσσαλονίκης/ΙΔΕ
- ΛΟΥΚΑΚΗΣ, Π.Κ., "Ζητήματα σχετικά με τα Χωρικά Επίπεδα Εφαρμογής του Χωροταξικού Προγραμματισμού και Σχεδιασμού στην Ελλάδα", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 8/94, σελ. 71-95.
- ΜΑΛΟΥΤΑΣ Θ., ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Δ., "Προβλήματα ανάπτυξης του κράτους πρόνοιας, Αθήνα" Εξάντας.(Γετίμης, 1988, Η συγκρότηση του τοπικού κράτους στην Ελλάδα).
- ΜΑΛΟΥΤΑΣ Θ., ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Δ., 1988, "Προβλήματα ανάπτυξης του κράτους πρόνοιας στην Ελλάδα", Αθήνα, Εξάντας, σελ.
- ΜΑΡΑΒΕΓΙΑΣ
- ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ Ν., "Νομαρχιακή & Περιφερειακή Συγκρότηση", ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, τεύχος **, σελ.58-66

- ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ Η., "Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διαχείριση του περιβάλλοντος", Τοπική Αυτοδιοίκηση, τεύχος 65, σελ. 10-13
- ΜΟΥΣΗΣ Ν., "Από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Θεσμοί και Πολιτικές", εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1994.
- ΜΟΣΧΟΒΑΚΗΣ, Ν. (1882): "Το εν Ελλάδι Δημόσιον Δίκαιον επί Τουρκοκρατίας."
- *Info regio-news-11.2.94*, "Δημιουργία της επιτροπής των περιφερειών. Η έκφραση της περιφερειακής και τοπικής πραγματικότητας"
- *Info regio-news-4*, "Η Ευρώπη των δήμων"
- ΞΥΘΑΛΗ ΔΩΡΑ, "Ο νόμος 2130/93 και οι τροποποιήσεις που επιφέρει στην ισχύουσα νομοθεσία για τους ΟΤΑ", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 6/93, σελ. 196-203
- JOACHIM JENS HESSE (ed), "Local Government and Urban Affairs in International Perspective", Baden-Baden, 1989.
- MARK DUBRULLE (ed), "Future European Environmental Policy and SUBSIDIARITY", esed, 1995
- ΡΟΥΣΗΣ, Γ. (1984): Εισαγωγή στην θεωρία της δημόσιας διοίκησης, εκδόσεις GUTENBERG.
- ΣΚΟΥΡΗΣ Β., Χωροταξικό και Πολεοδομικό δίκαιο, Εκδ. Α. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1991, σελ.98-107.
- ΥΠΕΧΩΔΕ, "Εφαρμοσμένα Προγράμματα Πολεοδομικού Σχεδιασμού", Αθήνα 14.9.1987
- ΥΠΕΧΩΔΕ, "Αρμοδιότητες Νομαρχών σε αντικείμενα του ΥΠΕΧΩΔΕ"
- ΦΛΟΓΑΙΤΗΣ, Σ., "Νομοθεσία Τοπικής Αυτοδιοίκησης", Ελληνικές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις, 1989
- ΤΣΑΚΙΡΗΣ Σ., "Οι "έλεγχοι επιτυχίας" των πολιτικών ρύθμισης και ανάπτυξης του χώρου: μια προσέγγιση στα μεθοδολογικά και λειτουργικά προβλήματα για τη διοίκηση και τους φορείς προγραμματισμού", ΤΟΠΟΣ, τεύχος 7/94, σελ.129-137

- PARASKEVY KALER-CHRISTOFILOPOULOU, "Local Government Reform in Greece" (in Joachim Jens Hesse (ed), "Local Government and Urban Affairs in International Perspective", 1989)
- ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Δ., "Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Χωροταξικό και Πολεοδομικό Σχεδιασμό", ΝΕΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, Αθήνα 1989, σελ.137-163.
- ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Δ., "Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό" (άρθρο), Πηγή: ΕΕΤΑΑ
- ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Δ., "Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό", 8.24.88
- ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Δ., "Συμμετοχή των πολιτών στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό: μια κοινωνικοπολιτική προσέγγιση", από την περιοδική έκδοση του ΕΚΚΕ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ, τεύχος 67, 1987, σελ.136-166.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ ΤΖΙΝΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1994
- ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ ΗΛΙΑΣ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1994
- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1993-94
- ΠΥΡΓΙΩΤΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1993
- ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1993
- ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 1994

ΝΟΜΟΙ

- Εγκύκλιος Υπουργείου Εσωτερικών αρ.82/23 Μαΐου 1983, (Φλογαϊτης, 1989).
- Εισηγητική έκθεση στο σχέδιο νόμου "Τοπική Αυτοδιοίκηση - Περιφερειακή Ανάπτυξη και Δημοκρατικός Προγραμματισμός", (Φλογαϊτης, 1989).

- Εισηγητική έκθεση στο σχέδιο νόμου "Τροποποιήσεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα για το εκλογικό σύστημα, τη δημοτική αποκέντρωση, τη λαϊκή συμμετοχή και τη διοικητική αυτοτέλεια των ΟΤΑ", (Φλογαϊτης, 1989).
- Ν. 360/76: "περί χωροταξίας και περιβάλλοντος"
- Π.Δ. αρ.76: "Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο νόμου με τίτλο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας", (Φλογαϊτης, 1989).
- Π.Δ. αρ.80: "Ανώνυμες Εταιρείες που συνιστούν Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Συνεταιρισμοί, Δημοτικές ή Κοινοτικές Εταιρείες λαϊκής βάσης", (Φλογαϊτης, 1989).
- Ν. 1337/83: "επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων"
- Ν. 1650/86: "προστασία περιβάλλοντος"
- Ν. 2218/94: "6' βαθμός Αυτοδιοίκησης"
- Ν.1518/1985 άρθρο 16.
- Ν.1622, από το "Τοπική Αυτοδιοίκηση - Περιφερειακή Ανάπτυξη και Δημοκρατικός Προγραμματισμός", (Φλογαϊτης, 1989).
- Ν.Δ. 17.7.1923: "περί σχεδίων πόλεων"
- Υ.Α. αρ.2507: "Καθορισμός αναγκαίων λεπτομερειών για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 205 έως 213 του Ν.1065/80", (Φλογαϊτης, 1989).
- Σύνταγμα 1975: άρθρο 101 και άρθρο 102 (Δουατζής,1986).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αρμοδιότητες Νομαρχών σε θέματα περιβάλλοντος, αυθαιρέτων, πολεοδομίας και άλλων.

Θέματα Περιβάλλοντος

Οι αρμοδιότητες των Νομαρχών σε θέματα περιβάλλοντος αφορούν τις παρακάτω περιπτώσεις:

1. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την πραγματοποίηση νέων, επέκταση ή εκσυγχρονισμό έργων και δραστηριοτήτων της (β) κατηγορίας, που προβλέπεται από την ΚΥΑ 69269/5387/90 (Β' 678) άρθρο 10 και τον Ν.1610/86 άρθρο 4 §3 (Α' 160)
2. Έκδοση απόφασης (§ 4 άρθρο 4 του Ν.1650/86) κατόπιν σχετικής παραπομπής από Δήμαρχο ή Πρόεδρο Κοινότητας, περί υπαγωγής έργου ή δραστηριότητας της τρίτης (Γ) κατηγορίας της ΚΥΑ 69269/5387/90 στη διαδικασία έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων της δεύτερης (Β) κατηγορίας
3. Απόφαση συγκρότησης κλιμακίων Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΚΕΠΠΕ) από το προσωπικό της Νομαρχίας. Με σκοπό τον έλεγχο της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων και γενικά την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος (άρθρο 26 §1 του Ν.1650/86)
4. η επιβολή προστίμου με φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν οποιαδήποτε ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή παραβαίνουν τις διατάξεις του Ν.1650/86 (§1 άρθρο 30 Ν.1650/86)
5. απόφαση περί οριστικής διακοπής της λειτουργίας επιχείρησης ή δραστηριότητας. Όταν η επιχείρηση ή η δραστηριότητα παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα υποδεικνυόμενα μέτρα για την αποτροπή ρύπανσης ή υποβάθμισης της περιοχής ή όταν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι ανέφικτη (§2 άρθρο 30 Ν.1650/86)
6. η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες της (Α) πρώτης κατηγορίας έργων ή δραστηριοτήτων του άρθρου 3 του Ν.1650/86, όπως αυτές αναφέρονται στο παράρτημα της ΚΥΑ 11105/93 (Β' 390)

7. έκδοση απόφασης προέγκρισης χωροθέτησης, σύμφωνα με το άρθρο 8 της ΚΥΑ 69269/5387/90 έργων και δραστηριοτήτων της ΑΠ κατηγορίας που δεν περιλαμβάνονται στις §27,28 και 29 του άρθρου 1 του Π.Δ.28/93 (Α' ....)
8. η έγκριση του σχεδιασμού διαχείρισης στερεών αποβλήτων που καταρτίζεται από τις περιφερειακές υπηρεσίες των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας, Εσωτερικών, Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Γεωργίας και ΠΕΧΩΔΕ όταν δεν έχει συσταθεί στο νομό Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων (§2 άρθρο 8 της ΚΥΑ 49541/1424/86 Β'444)
9. η χορήγηση άδειας για τη συλλογή και μεταφορά αποβλήτων από φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός των ΟΤΑ (§1 άρθρο 9 της ΚΥΑ 49541/1424/86)
10. η άσκηση τακτικών ή έκτακτων ελέγχων σε κάθε εγκατάσταση, Βιομηχανία ή επιχείρηση που διαχειρίζεται στερεά απόβλητα (§1 άρθρο 10 της ΚΥΑ 49541/1424/86)
11. η έγκριση του σχεδιασμού διαχείρισης τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων και εξάλειψης PCB's (άρθρο 7 της ΚΥΑ 72751/3054/85 Β' 665)
12. ο έλεγχος της μεταφοράς τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και η έκδοση του εντύπου αναγνώρισής τους (§2 άρθρο 8 της ΚΥΑ 72751/3054/85)
13. η χορήγηση άδειας σε εγκαταστάσεις, Βιομηχανίες ή επιχειρήσεις για εναπόθεση τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων και PCB's. Επίσης, η χορήγηση άδειας, σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία που προβλέπουν οι διατάξεις του Ν.1360/83 για την αποθήκευση των ως άνω αποβλήτων (§1 άρθρο 10 της ΚΥΑ 72751/3054/85)
14. απόφαση επιβολής προστίμου στους υπαίτιους για ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος από τις εργασίες διαχείρισης τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων και εξάλειψης PCB's (άρθρο 17 της ΚΥΑ 72751/3054/85)
15. η έγκριση του σχεδιασμού διαχείρισης χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων σε περιφερειακό επίπεδο (§2 άρθρο 5 της ΚΥΑ 71560/3053/85 Β'665)

- 16.η χορήγηση άδειας σε επιχειρήσεις για παραγωγή χρησιμοποίηση και συλλογή χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων (§1 άρθρο 6 της ΚΥΑ 71560/3053/85)
- 17.η άσκηση τακτικών ή έκτακτων ελέγχων κάθε εγκατάστασης, βιομηχανίας ή επιχείρησης που παράγει, κατέχει ή διαθέτει χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια (§1 άρθρο 11 της ΚΥΑ 71560/3053/85)
- 18.η επιβολή προστίμου στους υπαίτιους για ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος από εργασίες διάθεσης χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων άρθρο 13 της ΚΥΑ 71560/3053/85)
- 19.απόφαση συγκρότησης γνωμοδοτικής επιτροπής για την καταλληλότητα θέσεων που υποδεικνύονται για εγκαταστάσεις διάθεσης αποβλήτων (§6 άρθρο 8 της ΚΥΑ 49541/1424/86)
- 20.απόφαση έγκρισης καταλληλότητας χώρου για τη διάθεση στερεών αποβλήτων (§5 άρθρο 8 της ΚΥΑ 49541/1424/86)
- 21.η επιβολή προστίμου στους υπαίτιους δυσμενών επιπτώσεων στη δημόσια υγεία ή ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος από τις εργασίες διαχείρισης στερεών αποβλήτων (άρθρο 16 της ΚΥΑ 49541/1424/86)
- 22.η προσωρινή ή οριστική άρση της χορηγηθείσας άδειας διαχείρισης στερεών αποβλήτων του άρθρου 9 της ΚΥΑ 49541/1424/86 σε περίπτωση διαπίστωσης προσβολής της δημόσιας υγείας ή ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος από τη διαχείριση στερεών αποβλήτων (άρθρο 16 της ΚΥΑ 49541/1424/86)
- 23.ο έλεγχος της τήρησης των κατάλληλων μέτρων για την ασφαλή συλλογή, συσκευασία, μεταφορά, αποθήκευση και εναπόθεση των τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων (άρθρο 9 της ΚΥΑ 72751/3054/85)
- 24.απόφαση καθορισμού τρόπου, διαδικασίας και όρων συλλογής, μεταφοράς και διάθεσης χαρακτηρισθέντος εγκαταλελειμένου οχήματος (§3 άρθρο 15 της ΚΥΑ 49541/1424/86)
- 25.απόφαση επί αιτήσεως φορέα διαχείρισης στερεών αποβλήτων για εξαίρεσή του από την κατάρτιση του σχεδιασμού διαχείρισής τους (§10 άρθρο 8 της ΚΥΑ 49541/1424/86)
- 26.απόφαση επί αιτήσεως φορέα διαχείριση στερεών αποβλήτων για αναθεώρηση του σχεδιασμού διαχείρισής τους (§11 άρθρο 8 της ΚΥΑ 49541/1424/86)

- 27.χωρήγηση άδειας για τη χρησιμοποίηση στη γεωργία επεξεργασμένης ή μη επεξεργασμένης ύλης ιλύος (άρθρο 4 §2 της ΚΥΑ 80568/4225/91 Β' 641)
- 28.δυνατότητα ελέγχου στην περιοχή όπου θα χρησιμοποιηθεί ιλύς, για αποφυγή ενδεχόμενης υποβάθμισης των εδαφών ή των επιφανειακών και υπόγειων νερών (άρθρο 4 της ΚΥΑ 80568/4225/91)
- 29.απαγόρευση της χρησιμοποίησης της ιλύος στις περιπτώσεις του άρθρου 5 της ΚΥΑ 80568/4225/91
- 30.απόφαση εξαίρεσης παραγωγών ιλύος από την υποχρέωσή τους να παρέχουν στους χρήστες τις πληροφορίες του παραρτήματος ΙΙΑ του άρθρου 12 της ΚΥΑ 80568/4225/91
- 31.απόφαση σχετικά με το περιεχόμενο των βιβλίων που υποχρεούνται να τηρούν οι παραγωγοί ιλύος (§3 άρθρο 7 της ΚΥΑ 80568/4224/91)
- 32.επιβολή διοικητικών κυρώσεων στους παραβάτες των οριζόμενων με την ΚΥΑ 80568/4225/91

Αυθαίρετα

1. απόφαση εξαίρεσης ή όχι από την κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών σύμφωνα με τις διατάξεις της §3 του άρθρου 16 του Ν.1337/83 (Α' 33) όπως τροποποιήθηκε με την §6 του άρθρου 5 του Ν.2052/92 (Α" 94)
2. απόφαση εξαίρεσης ή όχι από την κατεδάφιση για "αυθαίρετα κτίσματα που έχουν υπαχθεί στο Ν.720/77, που βρίσκονται σε περιοχές εντός σχεδίου" με την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της §3 του άρθρου 16 του Ν.1337/83 (§2 άρθρου 20 του Ν.1337/83 Α' 33)
3. απόφαση για την εξαίρεση ή όχι από την κατεδάφιση για αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων ή εντός ορίων οικισμών πριν από το 1923 που έχουν ανεγερθεί μέχρι τις 31-1-83 και που δεν έχουν δηλωθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του Ν.1337/83 και εφόσον δεν αντιβαίνουν στους όρους και περιορισμούς δόμησης της περιοχής που βρίσκονται (§8 άρθρου 8 του Ν.1512/85 όπως τροποποιήθηκε με την §6 του άρθρου 5 του Ν.2052/92 Α' 94)

4. απόφαση περιοριστικής διατήρησης ή όχι των κτισμάτων των οποίων η εκδοθήσα άδεια έχει ανακληθεί από την αρμόδια Πολ. Υπηρεσία για οποιοδήποτε λόγο εκτός από υποβληθέντα αναληθεί στοιχεία ή ανακριβείς υποτιπώσεις της υπάρχουσας πραγματικής κατάστασης και των οποίων η κατεδάφιση έχει ανασταλεί (§7 άρθρου 8 του Ν.1512/85 Α' 94)
5. απόφαση έγκρισης για την κατεδάφιση ή όχι από την κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών αν πρόκειται για μικρές παραβάσεις (§8 άρθρου 9 του Ν.1512/85 Α' 94)
6. συγκρότηση τριμελούς επιτροπής για την εκδίκαση ενστάσεων κατά εκθέσεων αυτογίας (§4 άρθρου 2 του από 5-7-83 Π.Δ. Α' 291)
7. απόφαση για διάθεση μέσω από οποιονδήποτε τρίτο για την κατεδάφιση των αυθαιρέτων κτισμάτων που αναφέρονται στην §2 του άρθρου 15 του Ν.1337/83 (§1 άρθρου 4 του από 5-7-83 Π.Δ. Α' 291)
8. έγκριση δημιουργίας συνεργείων κατεδάφισης και παροχής σε αυτά κάθε δυνατής αρωγής (§1 άρθρου 4 του από 5-7-83 Π.Δ. Α' 291)
9. πρόταση για να συγκροτηθεί συνεργείο κατεδάφισης από το ΥΠΕΧΩΔΕ σε περίπτωση αδυναμίας συγκρότησης συνεργείου κατεδάφισης στο νομό (§1 άρθρου 1 του από 5-7-83 Π.Δ. Α' 291)
10. απόφαση για τη συνέχιση ή μή εργασιών για κοινωνικούς λόγους και για την αποπεράτωση αυθαιρέτου κτίσματος που έχει ήδη εξαιρεθεί από την κατεδάφιση κατά τη διαδικασία της §3 του άρθρου 16 του Ν.1337/83 (§2 άρθρου 2 της 23186/3626/85 ΥΑ Β' 172)
11. απόφαση για τη μετατροπή του επιβληθέντος σε αυθαίρετο κτίσμα προστίμου διατήρησης σε φαπαζ πρόστιμο (§2 της 23188/3628/85 ΥΑ Β' 172)
12. απόφαση για το χαρακτηρισμό ως μη κατεδαφιστέων υπόγειων σταδμών αυτοκινήτων μικρού και μεσαίου μεγέδους, που κατασκευάστηκαν προς εξυπηρέτηση των αναγκών του κτιρίου που στεγάζονται κατά παράβαση των διατάξεων του ΓΟΚ και εφόσον δεν θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια της κατασκευής (άρθρο 3 του Ν.551/77 Α' 68)

Ρυμοτομικά Σχέδια & Πράξεις Εφαρμογής

1. η κύρωση πράξεων εφαρμογής των πολεοδομικών μελετών που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις του Ν.1337/83: Π.Δ.16/30-8-85 (Α' 416) και των από 20-8-85 Π.Δ.(Δ' 414) και κρίση των κατ'αυτών υποβληθυσών ενστάσεων (αρ.12 §7 του Ν.1337/83 όπως αντακαταστάθηκε με το άρθρο 4 §α' του Ν.1772/88 (Α' 91)
2. έκδοση διορθωτικής πράξης και καταχώρηση στη μερίδα των ιδιοκτητών εκείνων των ιδιοκτησιών που στις πράξεις εφαρμογής αναγράφονται με ελλιπή στοιχεία ή με την ένδειξη " άγνωστος" (αρ.4 του Ν.1772/88)
3. η συγκρότηση της επιτροπής του άρθρου 1 του Π.Δ.5/86 (Α' 17) περί προσδιορισμού αξίας ακινήτων
4. η κύρωση διαγραμμάτων εφαρμογής εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων (αρ.5 του από 17-7-23 Ν.Δ. ΦΕΚ Α' 228 σε συνδιασμό με το Ν.Δ.532/70 ΦΕΚ Α' 103 και το Β.Δ.712/70 ΦΕΚ Α' 150)
5. ο καθορισμός υγομετρικής θέσης οδών, πλατειών κ.τ.λ., κοινοχρήστων χώρων προς εφαρμογή των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων (§1 & 2 του άρθρου 4 του από 17-7-23 Ν.Δ. σε συνδιασμούς με τις διατάξεις του Ν.Δ.532/70 και του Β.Δ.712/70)
6. η διάρθρωση ρυμοτομικού σχεδίου λόγω διαφορών που παρουσιάζονται μεταξύ αυτού και του σχεδίου που έχει εφαρμοστεί στο έδαφος (άρθρο 6 §1 του από 17-7-23 Ν.Δ.)
7. η προσωρινή αναστολή εφαρμογής εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου σε περίπτωση αμφιβολιών, που οφείλονται ή σε ατελή εφαρμογή αυτού ή σε ελείψεις του τοπογραφικού χάρτη ή σε διαφορές μεταξύ του σχεδίου και της επί του εδάφους πραγματικής κατάστασης (§1 άρθρο 6 του από 17-7-23 Ν.Δ.)
8. η έγκριση του απολογισμού των υπό του δημοσίου, των Δήμων ή Κοινοτήτων προκαταβαλλομένων δαπανών για λογαριασμό και σε βάρος των υπόχρεων για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους ή την εκτέλεση σχετικών έργων καθώς και ο καταλογισμός που αναλογεί στον καθένα από αυτούς (άρθρο 75 §3 του από 17-7-23 Ν.Δ. σε συνδιασμό συνδιασμούς με τις διατάξεις του Ν.Δ.532/70 και του Β.Δ.712/70)
9. η έγκριση της παρακατάθεσης υπό τρίτου επιδικασθείσας αποζημείωσης ή δαπάνης που προβλέπεται από τις διατάξεις του από 17-7-23 Ν.Δ. (§1 άρθρου 75 του από 17-7-23 Ν.Δ.)

- 10.η σύσταση “κτηματικής” ομάδας και η απόφαση περί της εφαρμογής πράξης ομαδικής τακτοποίησης οικοπέδων (άρθρο 49 §2 & 3 του από 17-7-23 Ν.Δ. σε συνδιασμό με τις διατάξεις του Ν.3200/55 ΦΕΚ Α' 97)
- 11.η απόφαση περί της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης υπέρ της “κτηματικής” ομάδας τακτοποιηθέντος ή εκ προσκυρώσεως προκύψαντος οικοπέδου και η κρίση των συναφών κατ' αυτής ενστάσεων (§2 & 4 του άρθρου 51 του από 17-7-23 Ν.Δ.
- 12.η κρίση ενστάσεων κατ' αποφάσεων της τεχνικής υπηρεσίας με τις οποίες διευκρινίζονται τα όρια και η ζώνη πέριξ των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων όπου επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών δομήσεων υπό ορισμένους όρους και περιορισμούς (§5 άρθρο 14 του από 17-7-23 Ν.Δ. σε συνδιασμό του Ν.Δ.532/70 και του Β.Δ.712/70)
- 13.η κύρωση ή ακύρωση πράξης αναλογισμού αποζημιώσεων και η κρίση των κατ' αυτής υποβληθέντων ενστάσεων (§2 άρθρου 34 του από 17-7-23 Ν.Δ. σε συνδιασμό με τις διατάξεις του άρθρου 114 του από 5/8-10-49 Δ/τος ΦΕΚ Α' 200 και του Ν.3200/55)
- 14.η απόφαση χαρακτηρισμού ως οικοδομήσιμων οικοπέδων πανταχόθεν αποκλεισμένων από των οδών του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως (§5 των ενοποιημένων άρθρων 43,44,45 του από 17-7-23 Ν.Δ. σε συνδιασμό με τις διατάξεις του Ν.Δ.532/70 και του Β.Δ.712/70)
- 15.απόφαση επί ενστάσεων κατά πράξεων τακτοποίησης ή προσκύρωσης οικοπέδων (§2 άρθρου 46 του από 17-7-23 Ν.Δ. σε συνδιασμό με τις διατάξεις του άρθρου 114 του από 5/8-10-49 Δ/τος και του Ν.3200/55)
- 16.απόφαση χαρακτηρισμού οδού ως προϋφισταμένης του 1923 (§4 άρθρου 20 του από 17-7-23 Ν.Δ. σε συνδιασμό με τις διατάξεις του Ν.Δ.532/70 και του Β.Δ.712/70)
- 17.απόφαση του συννόμου της μεταβίβασης της κυριότητας γηπέδου επί των οποίων ο ιδιοκτήτης εσχημάτισε ή αναγνώρησε ή επιδιώκει το σχηματισμό κοινοχρήστων χώρων (§4 του άρθρου 20 του από 17-7-23 Ν.Δ. σε συνδιασμό με τις διατάξεις του Ν.Δ.532/70 και του Β.Δ.712/70)
- 18.απόφαση επί ενστάσεως κατακρίσεως της τεχνικής υπηρεσίας ότι πρόκειται περί απαγορευμένης μεταβιβάσεως της κυριότητας μέρους του οικοπέδου (§2 του άρθρου 2 του Ν.Δ.690/48 ΦΕΚ Α'133)

- 19.απόφαση με την οποία αναγνωρίζεται το επείγον της πράξης αναλογισμού όταν την εφαρμογή του σχεδίου δεν επισπεύδει το δημόσιο (άρθρο 34 του από 5/8-10-49 Δ/τος και του Ν.653/77 ΦΕΚ Α' 214)
- 20.απόφαση με την οποία ορίζεται η κατάρτιση τοπογραφικών ή άλλων διαγραμμάτων και μετρήσεων που χρειάζονται για πολεοδομικά ζητήματα με δαπάνη και φροντίδα των ενδιαφερομένων (άρθρο 71 του από 17-7-23 Ν.Δ. σε συνδιασμό με τις διατάξεις του Ν.Δ.532/70 και του Β.Δ.712/70)
- 21.απόφαση για την επίλυση αμφιβολιών ως προς τη φύση και την έκταση των υποχρεώσεων κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου, που απορρέουν από την εφαρμογή των διατάξεων του από 17-7-23 Ν.Δ. (§1 άρθρου 74 του από 17-7-23 Ν.Δ.)
- 22.κύρωση του πίνακα που εμφανίζει το ποσοστό της δαπάνης με το οποίο επιβαρύνεται κάθε υπόχρεος εκ της υπό του Δήμου ή της Κοινότητας κατασκευής πεζοδρομίων και αποστολή του στο Δημόσιο Ταμείο για την είσπραξή του (άρθρα 6 & 7 του από 8-7-30 Δ/τος ΦΕΚ Α' 331)

Συλλογικά όργανα

1. Απόφαση σύστασης και συγκρότησης Επιτροπής Πολεοδομικού & Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ) § 3 του άρθρου 3 του Ν.1577/85 (ΦΕΚ 210 Α') και §1 και 3 του άρθρου 1 της με αρ.31252/1530/87 ΚΥΑ (ΦΕΚ 482 Δ')
2. Απόφαση ορισμού προέδρου και μελών του ΣΧΟΠ του οικείου Νομού, §2 άρθρου 4 της αρ.75724/1151/83 Υ.Α. (ΦΕΚ 767 Β')

Πολεοδομικά & διάφορα άλλα θέματα

1. απόφαση παρέκλισης στις πολεοδομικές διατάξεις για τα νοσοκομειακά ή σχολικά ή προνοιακού χαρακτήρα κτίρια ή αθλητικές εγκαταστάσεις του δημοσίου τομέα και για ειδικά κτήρια (§1, 2 & 3 του άρθρου 21 του Ν.1577/85 ΦΕΚ Α' 210)
2. απόφαση καθορισμού των συγκεκριμένων οικοδομών των οποίων οι όψεις πρέπει να αποπερατώνονται κατά της §5 & 7 του άρθρου 22 του Ν.1577/85 (§9 άρθρου 22 του Ν.1577/85)

3. απόφαση καθορισμού συγκεκριμένων δήμων ή κοινοτήτων για τις οποίες η άδεια δομικών εργασιών μικρής κλίμακας θα εκδίδεται από τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές (άρθρο 29 §11 του Ν.1577/85)
4. έγκριση τροποποιήσεων σχεδίων πόλεων για οικισμούς με πληθυσμό πάνω από 20000 κατοίκους, καθώς και η τροποποίηση και ο καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης με πληθυσμό πάνω από 5000 κατοίκους (§3 του άρθρου 34 του Ν.1577/85) και των §α' και β' του άρθρου 1 του Π.Δ.183/86 (ΦΕΚ Α' 70) εκτός από ρυθμίσεις εκατέρωθεν του βασικού οδικού δικτύου
5. απόφαση για διάκριση και κατάταξη οικισμών μέχρι 2000κατοίκους στις κατηγορίες περιαστική-παραλιακή-τουριστική και λοιπά (άρθρο 2 του από 24-4-85 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 181)
6. απόφαση καθορισμού ορίων οικισμών μέχρι 2000 κατοίκους και καθορισμός γενικών όρων δόμησης για τις παραπάνω περιοχές πλύν των παραλιακών όπως αυτό ισχύει με την §1 του άρθρου 3 του Ν.2242/94 ΦΕΚ Α' 162 (§1 του άρθρου 3 και άρθρου 5 του από 24-4-85 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 181)
7. απόφαση με την οποία είναι δυνατόν να ορίζεται πλάτος κοινοχρήστου χώρου μεγαλύτερο από το προβλεπόμενο από τις §1 & 2 του άρθρου 6 του από 24-4-85 Π.Δ. όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει (§3 άρθρου 1 του από 16-5-89 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 293)
8. απόφαση έγκρισης παραχώρησης τμήματος αρτίου και οικοδομήσιμου οικοπέδου για δημιουργία κοινοχρήστου χώρου χωρίς αποζημίωση του ιδιοκτήτη του (§4 του άρθρου 1 του από 16-5-89 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 293)
9. απόφαση καθορισμού ελάχιστης απόστασης των κτιρίων από το όριο των υφισταμένων κοινοχρήστων χώρων ή από τον άξονα της οδού σε οικισμούς μέχρι 2000 κατοίκους εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για λόγους κυκλοφοριακούς, περιβαλλοντικούς, αρχιτεκτονικούς και φυσιογνωμίας του οικισμού (§5 περ.γ' του άρθρου 1 του από 16-5-89 Π.Δ.)
10. απόφαση καθορισμού πλάτους ζώνης σε οικισμούς κάτω των 2000 κατοίκων εντός της οποίας απαγορεύεται η ανέγερση βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων μέσης ή υψηλής όχλησης (§4 του άρθρου 1 του από 16-5-89 Π.Δ.)

11. απόφαση με την οποία για λόγους προστασίας του αρχιτεκτονικού χαρακτήρα του οικισμού και του φυσικού τοπίου ή για λόγους πολεοδομικούς είναι δυνατόν να καθορίζεται συντελεστής δόμησης, ποσοστό κάλυψης και ύψος κτιρίων μικρότερα από τα οριζόμενα με το από 24-4-85 Π.Δ. (§1 άρθρο 1 του από 16-5-89 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 293)
12. απόφαση με την οποία κατ'εξαίρεση επιτρέπεται ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση υφισταμένων βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων μέσης ή υψηλής όχλησης σε ποκισμούς μέχρι 2000 κατοίκους (§4 άρθρου 1 του από 16-5-89 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 293)
13. απόφαση με την οποία καθορίζονται ειδικοί όροι δόμησης σε οικισμούς κάτω των 2000 κατοίκων οι οποίοι εμφανίζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας (§1 άρθρου 8 του από 24-4-85 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 181)
14. έγκριση τοπικού ρυμοτομικού σχεδίου με την οποία κατ'εξαίρεση καθορίζονται κοινωφελείς και κοινόχρηστοι χώροι εντός των ορίων οικισμών που έχουν μέχρι 2000 κατοίκους (§3 άρθρο 2 του από 20-8-85 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 414)
15. απόφαση με την οποία η πολεοδόμηση περιοχών που βρίσκονται εντός ή εκτός ορίων οικισμών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.1337/83 (§5 του άρθρου 2 του από 20-8-85 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 414)
16. απόφαση με την οποία δύναται να υπαχθούν στις ρυθμίσεις περί εισφορών του από 20-8-85 Π.Δ. περιοχές εντός των ορίων οικισμών που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με το από 24-4-85 Π.Δ. (§6 άρθρου 5 του από 20-8-85 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 414)
17. απόφαση έγκρισης των ρυμοτομικών σχεδίων των όρων και περιορισμών δόμησης των οικισμών που έχουν δημιουργηθεί με προσωρινές διανομές και για τους οποίους δεν έχουν κυρωθεί τα οριστικά σχέδια και οικισμών που στην περιοχή τους έχει γίνει αναδασμός (§1α του άρθρου 1 του από 2-4-85 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 225)
18. απόφαση τροποποίησης σχεδίων οικισμών που έχουν κυρωθεί σύμφωνα με την αγροτική νομοθεσία καθώς και οι τροποποιήσεις των οικισμών που αναφέρονται στην παραπάνω περίπτωση (§1β του άρθρου 1 του από 2-4-85 Π.Δ. ΦΕΚ Δ' 225)
19. έγκριση τοπικού ρυμοτομικού σχεδίου για τον καθορισμό χώρων για την ανέγερση κτιρίων δημοτικών ή κοινοτικών σκοπών, καθώς και για την εκτέλεση επειγόντων στεγαστικών κρατικών προγραμμάτων

και επειγόντων στεγαστικών προγραμμάτων του Ο.Ε.Κ της ΔΕΠΟΣ και της ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ καθώς και καθορισμού ορίων και περιορισμών δόμησης μέσα στα διοικητικά όρια δήμων ή κοινοτήτων με πληθυσμό κάτω των 5000 κατοίκων (άρθρο 26 του Ν.1337/85 όπως τροποποιήθηκε με την § 13 του άρθρου 8 του Ν.1512/85 ΦΕΚ Α'4)

20.απόφαση επιβολής αναστολής ή παράτασης των οικοδομικών εργασιών στις περιπτώσεις όπου ο Νομάρχης, σύμφωνα με ταοριζόμενα από το άρθρο 1 του α.ν.314/68, έχει την αρμοδιότητα να εγκρίνει τροποποιήσεις σχεδίων ή τροποποιήσεις και καθορισμό όρων και περιορισμών δόμησης ή και προκηπίων (§13 του άρθρου 8 του Ν.1512/85 ΦΕΚ Α' 4)

21.απόφαση καθορισμού κοινοτήτων στις οποίες η χορήγηση αδειών οικοδομής γίνεται από τον Πρόεδρο της κοινότητας (§2 του άρθρου 2 της αρ.6885/4783/90 ΥΑ ΦΕΚ Β' 656)

22.χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας σταδμών αυτοκινήτων (§1 του άρθρου 23 του Π.Δ.475/76 ΦΕΚ Α' 169)

23.απόφαση κατά τις διατάξεις του α.ν.410/68 χαρακτηρισμού ως μή κατεδαφιστέου υπογείου σταδμού αυτοκινήτων μικρού και μέσου μεγέδους που κατασκευάστηκε κατά παράβαση των διατάξεων του ΓΟΚ (άρθρο 3 του Ν.551/77 ΦΕΚ Α' 68)

24.απόφαση καθορισμού του απαιτούμενου αριθμού θέσεων σταδμεύσεως αυτοκινήτων μέσα στα όρια που έχουν τεθεί από τα εκδοθέντα Π.Δ. τα σύμφωνα με την §2 του άρθρου 2 του Ν.960/79 των ειδικότερων θέσεων στις οποίες απαγορεύεται η δημιουργία χώρων στάθμευσης καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που δεν έχει καθοριστεί ειδικώς από τα παραπάνω Π.Δ. (§4 άρθρου 2 του Ν.960/79 ΦΕΚ Α' 194)

25.απόφαση συγκρότησης τριμελούς επιτροπής για τον έλεγχο επικίνδυνης ετοιμορρόπου οικοδομής (άρθρο 7 Π.Δ.13/22-4-29 Α'153)

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΩΝ ΖΟΕ

	Περιοαστικές ΖΟΕ	1	2	3	4	5	6
1	Θεσσαλονίκης	1337/83	1512/85	1558/85			
2	Δελφών	1337/83	1512/85				
3	Αργοστολίου	1337/83	1512/85	1558/85			
4	Σάντα και Αγ.Παντελεήμονα	1337/83	1512/85	1558/85			
5	Κιλκίς	1337/83	1512/85	1558/85			
6	Βόλου	1337/83	1512/85	1558/85			
7	Καστοριάς	1337/83	1512/85	1558/85			
8	Νάουσας	1337/83	1512/85	1558/85	1577/85		
9	Σπετσοπούλας	1337/83	1512/85	1558/85			
10	Ζακύνθου	1337/83	1512/85	1558/85	1577/85	1647/86	1650/86
11	Βλητών Σούδας	1337/83	1558/85	1647/86			
12	Ρεθύμνου	1337/83	1512/85	1558/85	1577/85		
13	Τήνου	1337/83	1512/85	1558/85	1577/85	Y1291/87	Y1436/87
14	Πάρου	1337/83	1512/85	1558/85	Y1291/87	Y1436/87	
15	Βαθέος-Φάρου	1337/83	1512/85	1558/85	Y1291/87	Y1436/87	
16	Νάξου	1337/83	1512/85	1558/85	Y1291/87	Y1436/87	
17	Βασιλικού-Φύλλων	1337/83	1512/85	1558/85	Y1291/87	Y1436/87	
18	Ληξουρίου	1337/83	1512/85	1558/85	622/77		
19	Ιωαννίνων	1337/83	1512/85	1558/85	1577/85	1650/86	Y1958/92
20	Βέροιας	1337/83	1512/85	1558/85	Y1958/92		
21	Σύρου	1337/83	1512/85	1558/85			
22	Κω	1337/83	1512/85	1558/85	1650/86	Y127/89	Y944/88
23	Καβάλας	1337/83	1512/85	1558/85	1650/86		
24	Κοζάνης	1337/83	1512/85	1558/85			
25	Λιτοχώρου	1337/83	1512/85	1558/85			
26	Θήρας	1337/83	1512/85	1558/85	1577/85		
27	Γεωργιούπολης	1337/83	1512/85	1558/85	1650/86		
28	Ιστιαίας Ευβοίας	1337/83	1512/85	1558/85	1650/86		
29	Τρικάλων	1337/83	1512/85	1558/85	1650/86	Y1958/92	
30	Κάτω Αχαΐας	1337/83	1512/85	1558/85	1650/86		
31	Καρδίτσας	*	*	*	*	*	*
32	Πρεβέζης	1558/85	1032/80	NΔ1923			
33	Πυθαγορείου Σάμου	1558/85	1032/80	NΔ1923			
34	Αμαρουσίου	1337/83	1512/85	1558/85	Y1958/92	2081/92	2052/92
35	Αίγινας	1337/83	1512/85	1558/85			
36	Εκάλης	1337/83	1512/85	1558/85	2081/92	2052/92	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ
Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΖΟΕ

ΖΟΕ	Γνωμοδ.	Εγγραφα	Αποφ.	Σύνολο	ΣΥΝΟΛΟ	Ενδιαφερόμενοι ΟΤΑ
Αττικής	27			0	27	58
Θεσσαλονίκης	28			0	28	63
Δελφών	8		1	1	9	*
Αργοστολίου	6			0	6	6
Σάντα και Αγ.Παντελεήμονα	1			0	1	2
Κιλκίς	1			0	1	1
Βόλου	6			0	6	8
Καστοριάς	3	3		3	6	9
Νάουσας	1			0	1	1
Σπετσοπούλας	1			0	1	1
Αγίων Θεοδώρων Κορινθίας	1			0	1	1
Ζακύνθου	4			0	4	4
Βλητών Σούδας	1			0	1	1
Αλμυροποτάμου	1			0	1	1
Ρεθύμνου	10	1		1	11	12
Τήνου	2	1		1	3	4
Αγίου Βλάσση Αιτ/νίας	1			0	1	2
Πάρου			1	1	1	1
Βαθέος-Φάρου	3			0	3	4
Σχηματαρίου-Οινοφύτων	1			0	1	2
Καλλικράτειας	2	1		1	3	3
Κολύμπιας Ρόδου	1			0	1	1
Πισοδερίου Φλώρινας	1			0	1	1
Νάξου	5			0	5	5
Βασιλικού-Φύλλων	2			0	2	2
Ληξουρίου	1			0	1	1
Ιωαννίνων	15			0	15	22
Βέροιας	1			0	1	1
Σύρου	5			0	5	7
Αγ.Γεωργίου, Αργυράδων	*	*	*	*	*	1
Κω	1			0	1	1
Καβάλας	5			0	5	5
Κοζάνης	4	2		2	6	6
Μαρμαρίου Ευβοίας			1	1	1	1
Ψαχνών Ν.Εύβοιας	3			0	3	3
Λιτοχώρου	1			0	1	1
Μιραμπέλλου Λασιθίου				0	0	1
Θήρας	5			0	5	15
Κανατάδικων				0	0	2
Γεωργιούπολης	5			0	5	7
Τρικάλων	1			0	1	1
Κάτω Αχαιάς	2			0	2	2
Λεπτοκαρυάς	1			0	1	1
Αιγάνης-Κρασιάς Λάρισας	1			0	1	2
Σκάλας Παναγιάς-Θάσου	1			0	1	1
Νότιας παραλ. περ. Ν.Πιερίας	3			0	3	4
Καρδίτσας	*	*	*	*	*	12
σκήτης-Σωτηρ. Λάρισας	3			0	3	3
Πρεβέζης				0	0	3
Πυθαγορείου Σάμου				0	0	1
Λουτρών Βάλβης	1			0	1	1
Παραλιακής Ηλείας	43	1		1	44	82
Αμαρουσίου	1			0	1	1
Αίγινας	1			0	1	1
Λάρδου Δωδεκανήσου	1			0	1	1
Εκάλης	1			0	1	1

Πίνακας III: ΕΓΚΡΙΣΗ - ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΗΣ ΖΟΕ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΤΑ

ΖΟΕ	ΟΤΑ	Ε - Α	Ε-Α-ΜΔ
Θήρας	Οίας	Ε	ΜΔ
Θήρας	Ημεροβιγλίου	Ε	Ε
Θήρας	Θήρας	Ε	Ε
Ισπιαίας	Μεγάλο Λιβάρι	Ε	Ε
Κάτω Αχαίας	Κάτω Αχαία	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Πύργος	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Γαστούνη	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ζαχάρω	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ροβιάτα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Μυρσίνη	Ε	Ε
Αμαρουσίου	Αμαρουσίου	Ε	Ε
Θήρας	Εμπόρειο Θήρας	Α	Α
Θήρας	Θηρεσίας	Ε	ΜΔ
Κάτω Αχαίας	Νιφοράϊκων	Ε	ΜΔ
Παραλιακή Πιερίας	Πόρων	Ε	ΜΔ
Παραλιακή Πιερίας	Παντελεήμονα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Αμαλιάδα	Ε	ΜΔ
Παραλιακής Ηλείας	Βαρθολομιό	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Λεχαινά	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Κέντρο	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Νεοχωρίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Μελίσση	Ε	Ε
Αίγινας	Κυψέλη Αιγίνης	Ε	Ε
Λάρδου Δωδεκανήσου	Λάρδου Δωδεκανήσου	Ε	ΜΔ
Καρδίτσας	Πεζούλα	Α	Α
Καρδίτσας	Κρουονερίου	Α	Α
Σκήτης-Σωτηρ. Λάρισας	Σκήτης	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ράχες Ολυμπίας	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Άνεμοχώρι	Ε	Ε
Σκάλας Παναγιάς Θάσου	Σκάλα Παναγιάς Θάσου	Ε	Ε
Παραλιακή Πιερίας	Πλαταμώνα	Ε	Ε
Σκήτης-Σωτηρ. Λάρισας	Σωτηρίτσης	Ε	Ε
Σκήτης-Σωτηρ. Λάρισας	Μελιβοίας	Ε	ΜΔ
Παραλιακής Ηλείας	Αρχαία Ολυμπία	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ανδραβίδα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Καλυβίων Μυρτουνίων	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Παλαιοχωρίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σκουροχώρι	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Γρανιτσέικα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Καρδαμά	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σαβαλίων	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Καλύβια Ήλιδος	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Άγιος Δημήτριος	Ε	Ε

Παραλιακής Ηλείας	Μάχου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Κάστρου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Κυλλήνη Κάστρου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σχίνων	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Αυγείου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Στρεφίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Κορακοχώρι	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Επιταλίου	Ε	Ε
Καρδίτσας	Καστανιά	Ε	Ε
Λουτρών Βόλβης	Λουτρών Βόλβης	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Μυρτιά	Ε	ΜΔ
Παραλιακής Ηλείας	Δουναίικα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σκαφιδιά	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σωστίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Λυγιά	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ανηλίου	Ε	Ε
Καρδίτσας	Μορφοβουνίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Σμίλα	Α	Α
Παραλιακής Ηλείας	Αγ.Ηλία Πύργου	Ε	ΜΔ
Παραλιακής Ηλείας	Βαρβάσινα	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Πελοπίου	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Πουρνάρι	Ε	Ε
Παραλιακής Ηλείας	Ξηροχώρι	Α	Α
Παραλιακής Ηλείας	Τραγανό	Ε	ΜΔ

